

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती डॉ.नीलम गोऱ्हे)

पृ. शी./ मु. शी. :

राज्यातील विविध

विभागांच्या माननीय मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे या विषयावर सर्वश्री धनंजय मुंडे, नारायण राणे, सुनील तटकरे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, माणिकराव ठाकरे, जयंत प्र. पाटील, संजय दत्त, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री भाई जगताप, संदीप बाजोरिया, अॅड जनार्दन चांदूरकर, अॅड निरंजन डावखरे, आर्कि. अनंत गाडगीळ, श्री. किरण पावसकर, अॅड रामहरी रूपनवर, सर्वश्री. कपिल पाटील, जयवंतराव जाधव, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री. अनिल भोसले, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री सतीश चव्हाण, रामराव वडकुते, नरेंद्र पाटील, प्रकाश गजभिये, ख्वाजा बेग, विक्रम काळे, जगन्नाथ शिंदे, अब्दुल्ला खान दुर्गाणी, आनंद ठाकूर, अॅड राहुल नार्वेकर, सर्वश्री अनिल तटकरे, प्रभाकर घार्गे, अॅड जयदेव गायकवाड, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव

चर्चा पुढे

सुरु.....

अॅड. राहुल नार्वेकर .....

सन्माननीय तालिका सभापती महोदया, कालच्या नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावामध्ये सरकारमधील अनेक मंत्रालयामध्ये होणाऱ्या भ्रष्टाचारासंबंधी चर्चा सुरु होती व ती चर्चा पुढे नेण्यासाठी मी उभा आहे. या चर्चेमध्ये भाग घेताना अनेक सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले होते की, सत्तेमध्ये दोन पक्षानी भाग घेतला असून त्या दोन पक्षामध्ये काय चालले आहे ते महाराष्ट्राची संपूर्ण जनता पाहत आहे. महाराष्ट्राच्या राजकारणात एक नवीन पायंडा आला आहे की, सरकारमध्ये राहावयाचे आणि सरकारलाच ठोकायचे. म्हणजे संपूर्ण फायदा घ्यावयाचा परंतु कोणतीही जबाबदारी

स्वीकारावयाची नाही. सोयीच राजकारण आहे, ते चालतच राहणार. परंतु प्रश्न असा आहे की, जेव्हा महसूल मंत्र्यांवर आरोप झाले त्यावेळेस याच शिवसेनेन ठणकावून सांगितले होते की, या आरोपांची चौकशी व्हायला पाहिजे, चौकशी पूर्ण होईपर्यंत संबंधित मंत्र्यांनी पदाचा त्याग करावा. जो न्याय भाजपसाठी लागू आहे तोच न्याय शिवसेनेसाठी सुध्दा लागू आहे. जेव्हा गृहराज्यमंत्र्यांवर आरोप झाले तेव्हा काय झाले ? त्या पक्षाच्या पक्षश्रेष्ठींनी गृहराज्यमंत्र्यांना पाठीशी घालण्याचे काम केले. मला अजूनही आठवत आहे की, १९९८ मध्ये तत्कालीन मुख्यमंत्र्यांवर आरोप झाले होते. तत्कालीन मुख्यमंत्र्यांनी आपल्या कुटुंबातील लोकांना चुकीची मदत केल्याचा आरोप त्यावेळेस झाला होता. त्यावेळेला सन्माननीय शिवसेना प्रमुख श्री. बाळासाहेब ठाकरे यांनी सरळ त्या मुख्यमंत्र्यांना राजिनामा द्यावयास लावला होता आणि त्यांच्या जागी एका तरुणाला संधी दिली होती. ते होते शिवशाहीचे खरे सरकार, ते होते सन्माननीय बाळासाहेब ठाकरे यांना अभिप्रेत असलेले असरकार. परंतु आज काय चालले आहे ? ज्यावेळेस इतर पक्षांवर आरोप होतात त्यावेळेला निश्चितपणे आपण ठणकावून विरोध करतो परंतु आपल्या पक्षातील मंत्र्यांवर जेव्हा आरोप होतात तेव्हा त्यांना पाठीशी घालण्याचे काम हा पक्ष करतो.

सन्माननीय तालिका सभापती महोदया, सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांनी काल परवाच्या भाषणात सांगितले होते की, आरोप करा, आरोप सिध्द करा, पुरावे द्या, मी राजिनामे द्यावयास लावीन. मी जबाबदारी पूर्वक सांगू इच्छितो की, आरोप जे केले जातात त्याचे पुरावे सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांना स्वीकारावयाचेच नाहीत. डायरेक्ट क्लिन चिट द्यावयाची आहे. आपल्याला ठाऊक असेल जेव्हा महसूल मंत्र्यांवर, महिला बालविकास मंत्रालयावर आरोप झाले होते त्यावेळेस आम्ही सातत्याने ज्युडिशियरी प्रोब अंडर कमिशन ऑफ इन्क्वायरी अॅक्ट खाली चौकशी मागितली होती परंतु ती स्वीकारली का ? नाही. आदर्शची घटना घडली तेव्हा ज्युडिशियरी प्रोब अंडर कमिशन इन्क्वायरी अॅक्ट तुम्ही मागितली तेव्हा आम्ही ती मान्य केली. कमिशन ऑफ इन्क्वायरी अॅक्ट खाली जेव्हा इन्क्वायरी होते तेव्हा निश्चितपणे त्याचे वजन आणि इन्क्वायरीचे महत्व हे वेगळे असते. त्या इन्क्वायरीमध्ये जे लोक साक्षीदार असतात त्यांची साक्ष घेतली जाते. ज्यांना पुरावे सादर करावयाचे असतात त्यांना पुरावे सादर करता येतात. परंतु आज काय केले गेले ? आज आपण उच्चस्तरीय एक्स रिटायर्डच्या जज्जच्या अध्यक्षतेखाली इन्क्वायरी लावली आहे. इन्क्वायरी करा, फार्स करा, ती बघा आणि क्लिनचिट द्या. तुमचे पुरावेही नको, तुमची साक्षही नको. जज्ज, ज्युरी, वर्डिकट सर्व काही आम्हीच करणार. हे चालले आहे आज महाराष्ट्रात.

सभापती महोदया, पारदर्शकतेच्या गोष्टी करणारे हे सरकार आहे. आम्ही आमदार निधितून कामे सांगितली तेव्हा ३ लाखाच्यावर एक रुपया जरी असेल तर ते ई टेंडरींगमध्ये पाठवून सहा सहा महिने नव्हे तर वर्षभर विलंब केला. परंतु आज सरकारमध्ये काय चालले आहे, मुंबई महानगरपालिकेत कोटयावधी रुपयांची कामे बिना निविदा दिली गेली. शिक्षण विभागात १९ कोटी रुपये किंमतीचे फायर एक्स्टिंग्विशरचे टेंडर बिना निविदा देण्याचा प्रयत्न केला होता. विरोधी पक्षाने तो थांबवल्यामुळे त्यांना त्यामध्ये पुढे काही करता आले नाही. अशा प्रकारे शासनाचा कारभार चालू असेल तर निश्चितपणे मनात विचार येतो, फक्त विचारच नव्हे तर संपूर्ण महाराष्ट्र आज विचारीत आहे की, “कोठे नऊन ठेवला महाराष्ट्र माझा.”

सन्माननीय सभापती महोदया, काही दिवसापूर्वी प्रश्न उत्तराच्या तासात एक सरळ प्रश्न विचारण्यात आला होता की, सन्माननीय तत्कालीन महसूल मंत्र्यांनी भोसरीच्या एमआयडीसीमधील जागा आपल्या परिवारातील काही सदस्यांना विकत घेण्यास दिली, त्या व्यवहारात गैरव्यवहार झाला

का, अनियमितता झाली होती काय ? या प्रश्नाचे स्पष्ट उत्तर सध्याच्या महसूल मंत्रयांनी दिले होते की, “हो, अनियमितता होती.” जर त्यामध्ये अनियमितता होती तर आजपर्यंत सरकारने कोणतीही कारवाई का केली नाही ? एफआयआर का रजिस्टर्ड केला नाही ? हा प्रश्न केवळ विरोधी पक्षच नव्हे तर संपूर्ण महाराष्ट्रातील जनता सरकारकडे मागत आहे. आपण इन्क्वायरी सेट केली, आपण इन्क्वायरी कमिशन अपॉईंट केले. आम्हाला या ठिकाणी माननीय मंत्री श्री.देसाई साहेबांनी सांगितले की, मॅटर सबज्यूडीस आहे,आम्ही इन्क्वायरी कमिशन अपॉईंट केले आहे, इन्क्वायरी कमिशन सर्व माहिती घेत आहे, माहिती घेतल्यानंतर त्याचे जे निष्कर्ष येतील त्या निष्कर्षावर आम्ही पुढची कारवाई करू. जर तुम्हाला कमिशनचा रिपोर्ट आल्यानंतर कारवाई करावयाची असेल तर तुम्ही उत्तर देताना अनियमितता मान्य कशी केली ? जर तुम्ही अनियमितता मान्य केली असेल तर निश्चितपणे या केसमध्ये एफआयआर रजिस्टर्ड होणे अत्यंत आवश्यक आहे असे मला वाटते.

सन्माननीय तालिका सभापती महोदया, आज अनेक खात्यावर भ्रष्टाचाराचे आरोपच नव्हे तर पुरावेही दिले गेले. माझी आपल्या माध्यमातून सरकारला विनंती आहे की, जर खरोखर आपल्याला जनतेचा विश्वास जिंकावयाचा असेल महाराष्ट्रातील जनतेला आपण मिनिमम गव्हर्नमेंट, मॅक्झीमम गव्हर्नस देण्याचे वचन दिले होते ते आपल्याला पूर्ण करावयाचे असेल तर ताबडतोब ज्या मंत्रयांवर आरोप लागले आहेत त्यासंदर्भात आपण कमिशन ऑफ इन्क्वायरी अॅक्ट खाली एक इन्क्वायरी सेट करा, त्यातून जे सत्य आहे ते निश्चितपणे महाराष्ट्रातील जनतेसमोर आल्याशिवाय राहणार नाही.

सन्माननीय सभापती महोदया, मी कालच सांगितले होते की, मुंबई महानगरपालिकेत जे घोटाळे सुरु आहेत, जो भ्रष्टाचार सुरु आहे त्याला कोठे तरी रोख लावणे हे अत्यंत आवश्यक आहे.

या नंतर श्री. शिगम

अॅड. राहुल नार्वेकर :

मुंबई महानगरपालिकेच्या निविदा प्रक्रियेत ई-टेंडरची प्रोसेस सुरु केली. परंतु गेल्या वर्षात ई-टेंडरिंगमध्ये १०० कोटी रुपयांचा भ्रष्टाचार झाल्याचे दिसून आले. त्याचप्रमाणे रस्ते, नालेसफाई, स्ट्रॉम वॉटर ड्रेनेज इत्यादीं कामांमध्ये मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार होत असल्याचे सिद्ध झालेले आहे.

सभापती महोदया, एखाद्या ठेकेदाराला काळ्या यादीत टाकण्याचे तात्पर्य काय असते ? त्याचे तात्पर्य असे की, काळ्या यादीत टाकलेल्या ठेकेदाराला कामे देण्यात येत नाहीत, त्यास पुन्हा सरकारची फसवणूक करायला देत नाही. असे असतानाही काळ्या यादीत टाकलेल्या ठेकेदारांना पुन्हा पुन्हा कामाचे ठेके दिले जात असतील तर त्यास भ्रष्टाचार म्हणावा की, भ्रष्टाचार करणाऱ्या लोकांना सहकार्य करण्याची भूमिका सरकार घेत आहे असे म्हणाल. राज्यात भ्रष्टाचाराची एकूण परिस्थिती अत्यंत गंभीर आहे. अजून वेळ गेलेली नाही. सरकारने योग्य पावले उचलून भ्रष्टाचार रोखण्याचे ठरविले तर निश्चितपणे हा भ्रष्टाचार थांबवू शकतो. पण यासाठी इंटेंशन व कमिटमेंट पाहिजे. परंतु ती राज्यातील जनतेला दिसत नाही.

सभापती महोदया, यापूर्वी सत्ताधारी पक्ष विरोधी बाकावर बसत असताना त्यांच्याकडून सत्ताधारी पक्षातील मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप करून कारवाईची मागणी होत होती. तेव्हा तत्कालीन सरकारने संबंधितांवर अॅक्शन घेतली होती हे त्यांनी लक्षात घेणे आवश्यक आहे. त्यावेळी त्यांची भूमिका काय होती, मागण्या काय होत्या ? तीच भूमिका आम्ही घेतली तर आपणास ते विनाकारण वाटते आणि आरोप सिद्ध झाले नसताना शिक्षा भोगावी लागत आहे असे आपण म्हणत आहात. आपण खोटेनाटे आरोप करीत आहोत, एखाद्याला फसवीत आहोत, चूक नसतानाही शिक्षा देत आहोत हे त्यावेळी आपल्या लक्षात आले नाही काय ? आज आपल्यावर पुराव्यानिशी आरोप होत असताना आरोप सिद्ध झाले नसताना आमच्यावर चुकीची कारवाई होत आहे अशी आपण भूमिका घेत आहात.

सभापती महोदय, जेव्हा राज्यातील जनता आरोप करते, आवाज उठवते. तेव्हा त्यांना सांगण्यात येते की, गल्लीतील चालणाऱ्या लोकांची मी दखल घेत नाही. हे सरकार विसरले आहे की, गल्लीत राहणाऱ्या लोकांनीच त्यांना सत्ताधारी बाकावर बसविले आहे. मी पुन्हा एकदा कळकळीची विनंती करतो की,

सामान्य जनतेला विसरु नका. सामान्य जनतेच्या हिताची कामे करा. आपण असे केले तरच उरलेली दोन -तीन वर्षे आपणास सत्ताधारी बाकावर बसण्याचा अधिकार राहिल. मी आपल्यामार्फत सरकारला विनंती करतो की, आरोप झालेल्या सर्व मंत्र्यांची कमिशनर इन्क्वॉयरी अॅक्टखाली माननीय मुख्यमंत्री चौकशी करतील, अशी अपेक्षा व्यक्त करुन माझे भाषण पूर्ण करतो.

22/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

B-6
10:10

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोऱ्हे) : सन्मननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर यांनी
भाषणास सुरुवात करावी.

श्री. धनंजय मुंडे :

सभापती महोदया, मी काल या प्रस्तावाची सुरुवात केली. त्यानंतर काँग्रेस पक्षाचे ज्येष्ठ नेते श्री.नारायण राणे यांचे भाषण झाले. सन्माननीय सदस्य अॅड.राहूल नार्वेकर हे काल ऑनलेग होते. आज त्यांचे भाषण पुन्हा सुरु झाले. तेव्हा राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाकडील सदस्यांचे भाषण झाल्यानंतर पुन्हा काँग्रेस पक्षाचा क्रम येतो. तेव्हा काँग्रेस पक्षाचे ज्येष्ठ नेते श्री.शरद रणपिसे यांना आपण प्रथम संधी दिली पाहिजे.

श्री. शरद रणपिसे

(महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदया, माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.धनंजय मुंडे यांनी नियम २६० अन्वये जो प्रस्ताव मांडलेला आहे त्याला पाठिंबा देण्यासाठी आणि त्यावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदया, दोन दिवसांपूर्वी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे भाषण झाले. त्यांनी आपल्या भाषणात सांगितले की, मी अतिशय शांत स्वभावाचा आणि संयमी आहे. आम्हीही शांत व संयमी राहायचे ठरविले आहे. आम्ही एकेक कागदपत्रांचा पुरावा द्यायचा. तो पुरावा योग्य आहे की नाही हे न्याय देवता म्हणून तुम्ही तपासावे. जर ते बरोबर असेल तर त्या मंत्र्यांना ताबडतोब शिक्षा करावी. दादा, आपणाकडून आम्हाला न्यायची अपेक्षा आहे.

सभापती महोदया, काल रात्री “महाराष्ट्र वन” या चॅनेलवरील चर्चा ऐकत होतो. त्या चर्चेमध्ये श्री.निखिल वागळे, श्रीमती अंजली दमानिया, श्री.आशिष जाधव, भाजपचे श्री.केशव उपाध्ये आणि काँग्रेस पक्षाचे श्री.भाई जगताप होते. या चर्चेमध्ये राज्यातील विद्यमान मंत्रिमंडळातील १८ भ्रष्ट मंत्र्यांची नावे आली. श्री.निखिल वागळे यांनी उच्चारलेले एक वाक्य सांगतो “स्वच्छ मुख्यमंत्र्यांचे अस्वच्छ सरकार”. सुरुवातीला हे वाक्य श्री.भाई जगताप यांनी उच्चारले होते नंतर ते वाक्य श्री.निखिल वागळे बोलले. तसेच त्यांनी एक वाक्य उच्चारले त्यामुळे राज्यातील प्रत्येक जनतेच्या मनात चर्रर झाले. त्यांनी जे वाक्य उच्चारले त्यावर भाजपाचे प्रवक्ते श्री.केशव उपाध्ये यांना काहीही उत्तर देता आले नाही. श्री.वागळे म्हणाले की, “केशव उपाध्ये लक्षात ठेवा, आपणास महाराष्ट्रातील जनतेचा तळतळाट लागेल.” हे माझे वाक्य नाही. राज्यातील जनतेमुळे तुम्ही सत्तेवर आलात असेही सांगितले. या मताशी किती लोक सहमत आहेत याचा आलेख दाखविला, तो आलेख ७१ टक्क्यांवर गेला होता.

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री. शरद रणपिसे : ते पुढे असेही म्हणाले की, २०१९ मध्ये महाराष्ट्रातील जनता तुम्हाला दाखवून देईल. त्या चॅनेलने असेही सांगितले की, केवळ महाराष्ट्र-१ वरच नव्हे तर कोणत्याही चॅनेलवर या आणि तेथे बसा. त्यांचे म्हणणे होते की, तुम्ही त्या चॅनेलवर या. ज्यांच्यावर आरोप आहेत ते मंत्री, श्रीमती अंजली दमानीया, श्री. हेमंत गावंडे, एनजीओ असतील किंवा जे महाराष्ट्राचे हित पाहणारे असतील त्यांनी चॅनेलवर या आणि तेथे वन-टु चर्चा करा. परंतु त्यावेळी भाजपाच्या प्रवक्त्यांकडून मात्र या विषयावर उत्तर आले नाही. महोदय, मी चॅनेलच्या विषयावर आता काही बोलत नाही.

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर
: सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य टी.व्ही.
चॅनेलवरील चर्चेच्या बाबतीत बोलत आहेत. मी सुध्दा ती चर्चा ऐकली आहे. त्या
चर्चेच्या वेळी श्री.निखील वागळे यांनी सांगितले की, ज्या मंत्र्यांवर आरोप आहेत त्यांनी
आणि ज्यांनी आरोप केले त्यांनी चॅनेलवर समोरासमोर यावे. त्याला माननीय श्री.भाई
जगताप यांनी दुजोरा दिला की, होय, मी पण येतो. मी त्यांना विचारू इच्छितो की, गेल्या
१५ वर्षात ज्या मंत्र्यांवर आरोप झाले त्या सर्व मंत्र्यांना सुध्दा तुम्ही तेथे आणणार काय ?
सभापती महोदया, मीडिया हा लोकशाहीचा चौथा स्तंभ समजला जातो. शिवाय हे
विधिमंडळाचे सभागृह आहे. या विधिमंडळाचे पावित्र्य सोडून मीडियावर चर्चा
करावयाची असेल आणि त्या चर्चेच्या वेळी मला सुध्दा बोलवा असे सन्माननीय सदस्य
सांगत असतील तर या विधिमंडळातील चर्चेला काहीच महत्त्व नाही का ? यावरून असे
दिसते की, ज्यांच्यावर आरोप झाले ते मंत्री आणि ज्यांनी आरोप केले ते सर्व मीडियापुढे
जाणार . त्या ठिकाणी श्री.निखील वागळे हे न्यायाधीश, फिर्यादी, वकील, तक्रारदार या
सर्वांच्या भूमिकेत असतील आणि त्यांना सर्व अधिकार राहतील. मी विधिमंडळाचा सदस्य
असताना सुध्दा दुदैवाने मला वेदना झाली की, विधिमंडळाचे एक सदस्य सांगतात की,
अशा चर्चेच्या वेळी मला सुध्दा बोलवा, आपण ती चर्चा घडवून आणू. महोदय,
आरोपांच्या चर्चा मीडियामध्ये घेऊन गेलो तर मीडिया न्याय देणार आहे काय
? चॅनेलवरील अँकर हे न्यायाधीशाच्या भूमिकेत जाऊन हे बरोबर आहे की नाही हे
सांगणार काय ? सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे जे ज्येष्ठ सदस्य व सहकारी आहेत.
मीडियाचे एक महत्त्व आहे आणि विधिमंडळाचे सुध्दा एक महत्त्व आहे. जर
आरोपांवरील चर्चा मीडियामध्ये करावयाची असेल तर या सभागृहात चर्चा करता कामा
नये. जी काही चर्चा करावयाची असेल त्यासाठी मीडियामध्ये जा. सभापती महोदया,
१५ वर्षांपूर्वी ज्यांच्यावर आरोप झाले त्या सर्वांना आपण मीडियासमोर आणून चर्चा
करणार काय ?

22/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

C-11
10:20

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :
महोदया, माझी हरकत आहे.....

सभापती

तालिका

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छिते की, आपण जरूर हरकत घ्या. परंतु मी निदर्शनास आणून देते की, श्री.निखील वागळे हे ज्येष्ठ पत्रकार आणि संपादक आहेत. त्यांचे मत किती बरोबर आहे आणि किती चूक आहे, यावर या सभागृहात किती वेळ चर्चा करावी या संदर्भात आपणच संयम पाळू या.

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप
: सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य
श्री.भाई गिरकर यांनी माझे नाव घेतले म्हणून मी उभा राहिले आहे. आपल्या राज्याने, देशाने, जगाने आणि लोकशाहीने मीडिया हा चौथा स्तंभ असल्याचे मान्य केले आहे आणि ते खरेच आहे. घटनेने जे चार स्तंभ केलेले आहेत त्यामध्ये मीडियाचा रोल मोठा आहे. कोणत्या व्यक्तीबद्दल मी बोलणार नाही. चॅनेलवरील चर्चेच्या वेळी आपण सर्वजण जातो आणि जायलाच पाहिजे. आपल्यावर केलेल्या आरोपांचे विश्लेषण करून उत्तर द्यावयाचे असेल तर मीडिया हे जनतेसमोर जाण्याचे एक उत्तम माध्यम आहे. मी विधिमंडळाचा सदस्य आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर हे वयाने माझ्यापेक्षा ज्येष्ठ असले तरी मी या विधिमंडळाचा ज्येष्ठ सदस्य आहे. त्यामुळे मला माझी मर्यादा आणि कर्तव्य बऱ्यापैकी माहित आहे, कदाचित तुमच्याइतके माहित नसेल. सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर हे एखाद्या शब्दाने घायाळ आणि दुसऱ्या शब्दाने रक्तबंबाळ होतात. परंतु ते पुढचे काही ऐकत नाहीत म्हणून गडबड होते. मी पुढे असेही सांगितले होते की, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी दिलेल्या घटनेनुसार आमची विधिमंडळे ही सर्वश्रेष्ठ आहेत. त्या ठिकाणी ज्या चर्चा होतात, त्या ठिकाणी ज्या मर्यादा येतात आणि ज्या चर्चा बाहेर होतात आणि ज्या होणे क्रमप्राप्त आहे त्यासाठी मला टी.व्ही.चॅनेलवर बोलविले मी येईन. मी त्या ठिकाणी जाण्याची तयारी दाखविली. यामध्ये काय योग्य आणि अयोग्य आहे हे जनता ठरवेन. हा प्रश्नोत्तराचा भाग नाही. मला १०० टक्के त्या चॅनेलवर बोलवा.

22/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

C-14
10:20

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सभापती
महोदया, मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, अशी चर्चा आयोजित करा, मी सुध्दा
त्या चर्चेला येईन....

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सभापती
महोदय, मला काय करायचे आणि काय नाही हे मीच ठरविणार. मला नम्रपणे सांगावयाचे आहे की, कोणत्याही विषयावरील चर्चेच्या वेळी मला चॅनेलवर बोलविले जाते आणि त्यावेळी मी तेथे जातो. कारण मी माझ्या पक्षाचा प्रवक्ता आहे. पक्षाने दिलेली जबाबदारी मला पार पाडावीच लागते. मी त्यांना सांगितले की, कोणताही इश्यू असेल तर मी नक्कीच चॅनेलवर येईन, हे मी पुन्हा अधोरेखित करतो.

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सभापती
महोदया, सन्माननीय सदस्य हे नेहमी मीडियावरच असतात. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई
जगताप म्हणाले की, ज्यांच्यावर आरोप आहे ते आणि आरोप करणारे या दोघांनाही
मीडियावर बोलवा आणि त्या ठिकाणी ठरवा. तसेच ते असेही बोलले की, त्या चर्चेमध्ये
मला बोलवा. विधिमंडळाच्या सदस्याला या ठिकाणी बोलण्याचा पूर्ण अधिकार आहे. मी
विचारू इच्छितो की, असे केल्याने तेथे निर्णय होणार आहे काय ?

तालिका सभापती : मी सांगू

इच्छिते की, हे सभागृह सार्वभौम आहे, यावर आपल्या सर्वांचे एकमत आहे. कोणत्या वाहिनीवर कोणाला बोलवावे हे ती वाहिनी ठरवित असते. वाहिन्यांवर होणारी चर्चा हा स्वतंत्र विषय आहे. त्या वाहिन्यांवरील चर्चेची दखल आपण घेऊ शकतो. परंतु वाहिनीवर त्यांनी कोणत्या पध्दतीने काम करावे हे चौथा स्तंभ म्हणून वाहिन्यांचा अधिकार आहे. त्यामुळे आता ही चर्चा थांबवावी. मला वाटते वाहिन्यांच्या बाबतीत इतके हळवे होण्याचे कारण नाही. ते त्यांचे काम करीत आहेत आणि आपण आपले काम करीत आहोत. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

22/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

C-18
10:20

श्री. जयंत पाटील : सभापती
महोदया, टी.व्ही. वाहिन्यांवर कसे बोलविले जाते याचे मार्गदर्शन आपण सन्माननीय सदस्य
श्री.भाई जगताप यांना करावे. कारण आपयाला याचा जास्त अनुभव आहे.

22/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

C-19
10:20

तालिका सभापती : सन्मननीय
सदस्य श्री.जयंत पाटील आपण ज्येष्ठ सदस्य आहात. त्यामुळे तालिका सभापती पदावरून
मी या बाबतीत मार्गदर्शन करणे अपेक्षित नाही.

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदया,
काल सभागृहाचे नेते माननीय श्री.चंद्रकांत पाटील यांनी म.वि.प. नियम ३५ वाचून दाखविला. मी निदर्शनास आणून देतो की, जे सन्माननीय सदस्य निवडून येतात त्यांना सभागृहाच्या नियमाचे पुस्तक दिले जाते. सत्ताधारी पक्षात जसे वकील आहेत तसेच आमच्याकडे सुध्दा सन्माननीय सदस्य प्रा.जनार्दन चांदूरकर, अॅड.राहुल नार्वेकर सारखे वकील आहेत. कधी कोणाचे नाव घ्यावे आणि कधी कोणाला पदाने बोलावे हे मला माहीत आहे. आम्ही मंत्री महोदयांचे नाव न घेता, त्यांच्यावर व्यक्तिगत हेत्वारोप न करता आम्ही त्यांच्या विभागाबद्दल बोललो, त्या मंत्र्यांकडे जो चार्ज आहे, त्या विभागामध्ये झालेला भ्रष्टाचार आहे त्या बद्दल बोललो तर ते नियम ३५ अंतर्गत येत नाही. हे सभागृहाच्या नेत्याला सांगण्याची आवश्यकता पडावी याचाच अर्थ काही तरी काळे-बेरे आहे. त्यामुळेच त्यांनी उभे राहून नियम ३५ बाबत सांगितले हेच मला नमूद करावेसे वाटते.

सभापती महोदया, काल माननीय विरोधी पक्ष नेते, सन्माननीय सदस्य सर्वरी नारायण राणे, भाई गिरकर व माझ्या इतर सहकाऱ्यांची भाषणे झाली. त्यांनी जे मुद्दे मांडले त्या मुद्द्यांची मी पुनरावृत्ती करणार नाही. कदाचित एखाद्या-दुसऱ्या मुद्द्याची पुनरावृत्ती होऊ शकते.

सभापती महोदया, तुमच्या, माझ्या आणि सन्माननीय मंत्री श्री.गिरीश बापट आपल्या तिघांच्या दृष्टीने पुण्याचा प्रश्न जिव्हाळ्याचा आहे. त्यामुळे पुण्यामध्ये झालेला घोटाला पुणेकर म्हणून मांडणे मी माझे कर्तव्य समजतो. मी या ठिकाणी दोन-चार वर्तमानपत्रे आणलेली आहेत. ती वर्तमानपत्रे मी आपल्याला दाखवितो. त्या वर्तमानपत्रामध्ये संपूर्ण पेजभर जाहिरात आलेली आहे. एप्रिल-२०१६ मध्ये घरांच्या बाबतीत सर्वच वर्तमानपत्रांत मोठमोठ्या जाहिराती आलेल्या होत्या. मग त्यामध्ये लोकमत असेल, दैनिक पुढारी असेल, महाराष्ट्र टाईम्स असेल, या वर्तमानपत्रात आलेल्या जाहिरातींची कात्रणे माझ्याकडे आहेत. त्या महिन्यात सलग ७-८ दिवस वर्तमानपत्रांमध्ये संपूर्ण पृष्ठावर ही एकच जाहिरात आली होती.

या नंतर श्री. कांबळे

श्री. शरद रणपिसे :

हे प्रसिध्द झाले आहे हे सांगायला तरी मला काही हरकत नाही ना ? माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांचा फोटो यावर लावलेला आहे. आदरणीय मुख्यमंत्र्यांचा फोटोही आहे. आमचे आदरणीय पालकमंत्री श्री. गिरीश बापट साहेबांचाही फोटो आहे. या सर्वांचे फोटो या जाहिरातीवर लावण्यात आलेले आहेत. ही जाहिरात सरकारी असल्यासारखी दिसत आहे. जाहिरातीमध्ये लिहिले आहे की, महाराष्ट्र हाऊसिंग डे. पुढे असे लिहिले आहे की, पुण्याच्या चारही दिशेला वन बीएचके फ्लॅट रूपये ५ लाख मध्ये. पुढे असे लिहिले आहे की, पीएमआरडीएतर्फे मान्यताप्राप्त सभापती महोदय, येथे सरकारचा संबंध आला. एमएमआरडीए आहे तशी पीएमआरडीए आहे. सध्या माननीय मुख्यमंत्री त्याचे अध्यक्ष आहेत. पीएमआरडीएने मान्यताप्राप्त प्रकल्प असे त्यामध्ये लिहिले आहे. ....(अडथळा).... माननीय श्री. गिरीश बापट हे पूर्वी होते. आता नाहीत. मला काही माहीत नाही. मी वाचले त्याप्रमाणे माननीय मुख्यमंत्री हे अध्यक्ष आहेत. माननीय श्री. गिरीश बापट असतील तर आनंद आहे. ते माझे मित्र आहेत, त्यामुळे काही प्रश्नच नाही. त्या जाहिरातीमध्ये असे लिहिले आहे की, प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या अंतर्गत. हे सर्व प्रकल्प प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या अंतर्गत आणि पीएमआरडीएतर्फे मान्यताप्राप्त आहेत. जाहिरामध्ये खाली असे लिहिले आहे की, ५ लाख रूपयांत घर आणि वरच्या बाजूला लिहिले आहे की, वन बीएचके ५ लाख रूपयांत. थोडे खाली असे लिहिले आहे की, प्रशस्त वन बीएचके १० लाख रूपयांपासून. पुढची मर्यादाच दिलेली नाही. म्हणजे वर ५ लाख रूपये लिहून फसविले. खाली लिहिले आहे की, प्रशस्त एन बीएचके १० लाख रूपयांपासून. त्याच्यापुढे अंत नाही. मग तो १० लाख रूपयांना आहे की, १५ लाख रूपयांना आहे की, २० लाख रूपयांना आहे हे माहीत नाही. त्याही खाली असे लिहिले आहे की, २ बीएचके १५ लाख रूपयांपासून उपलब्ध. त्याची अंतिम मर्यादा किती तेही दिलेले नाही, म्हणजे गोरगरीबांना व मध्यमवर्गीयांना घर नाही. यामध्ये फसवाफसवीचा प्रकार झाला आहे. अर्ज मागविले, हजारो लोकांनी रांगा लावल्या. ३० हजार, ४० हजार, ५० हजार अर्ज आहेत, नेमका आकडा किती आहे हे सरकार सांगू शकेल. या संदर्भात मीडियाला समजले. मी एबीपी माझा या वाहिनीचे मनापासून आभार मानतो, कारण त्यांनी म्हणजे एबीपी माझा या वाहिनीने या संदर्भात लाईव्ह स्टिंग ऑपरेशन सुरू केले. स्टिंग ऑपरेशन करताना त्यांनी असे सांगितले की, आता एका इमारतीतच्या समोर आम्ही आलेलो आहोत. पुण्याचे पालकमंत्री आणि बिल्डर श्री. सचिन अगरवाल यांची एका इमारतीमध्ये गुप्तगू चालली आहे. पोलीस श्री. सचिन अगरवाल यांच्या शोधात आहेत, त्यांना पकडण्यासाठी पोलिसांची फौज खाली थांबलेली आहे. सभापती महोदय, आपणही हे पाहिलेले आहे. मी काही हेत्वरोप करीत नाही, जे स्टिंग ऑपरेशन आहे, ते सांगत आहे. स्टिंग ऑपरेशन जवळजवळ अर्धा ते पाऊण तास चालले. माननीय पालकमंत्री खाली आले. त्यांना विचारले की, ते सचिन अगरवाल कुठे आहेत ? ते म्हणाले की, मला काय

माहीत ते कुठे आहेत ? ५ मिनिटांनंतर भाजपचे कार्यकर्ते खाली येत बाजूला व्हा असे म्हणाले. सभापती महोदय, आपण चॅनेल पहा. चॅनेलवर दिसत आहे की, गर्दीमध्ये माननीय पालकमंत्र्यांनाही धक्का बसला. ते सचिन अगरवाल पळत खाली आले. तेथे एक स्कूटरस्वार उभा होता. त्याच्या स्कूटरवर बसले. आरोपी म्हणून पोलिसांनी पकडायचे आहे. मात्र ते स्कूटरवरून फरार झाले आणि नंतर ते फरारच झाले, सापडले नाहीत. आता त्यांनी जामीन घेतला आहे असे म्हटले जात आहे. स्टिंग ऑपरेशनमध्ये बातम्या आल्या आणि जी माहिती मिळाली त्यात महानगरपालिकेमधील भाजपाचे गटनेते. आता मी त्यांचे नाव घेत नाही. दादांनी, नाव घ्यायचे नाही असे सांगितले आहे. नियम ३५ अन्वये नाव घेऊ नका असे सांगितले आहे. मी नाव घेत नाही. कोणाला वाईट वाटायला नको. स्टिंग ऑपरेशनमध्ये सांगितले, वाहिन्यांवर सांगितले, मीडियामध्ये आले की, पुणे महानगरपालिकेतील भाजपाच्या गटनेत्यांची इन्फ्रा प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनी आहे, त्या कंपनीमध्ये हे सचिन अगरवाल एक संचालक आहेत. मीडियामध्ये असे आले की, आम्ही जर हे स्टिंग ऑपरेशन केले नसते, आरोपीच्या मागे लागलो नसतो तर घरांबाबत गोरगरीबांची, मध्यमवर्गीयांची फसवणूक झाली असती. मीडियामध्ये बातम्या आल्या की, जवळपास १०० कोटी रूपयांचा गैरव्यवहार झाला असता आणि तो मीडियामुळे रोखला गेला. आपण मीडियाचे महत्त्व ऐका. आता सांगण्यात आले की, मीडिया हा चौथा स्तंभ आहे. हे प्रकरण अतिशय महत्त्वाचे आहे. दादा, मी तुम्हाला हे सर्व पुरावे दिले आहेत. पीएमआरडीएमार्फत मान्यताप्राप्त, प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत असे जाहिरातीमध्ये लिहिले आहे. मला आपल्याला प्रश्न विचारायचा आहे की, अशाप्रकारे माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी, राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्रजी फडणवीस, आमचे माननीय पालकमंत्री या सर्वांचा फोटो छापण्याचा अधिकार या बिल्डरला कोणी दिला, ही सरकारी योजना आहे हे कोणी सांगितले आहे, पीएमआरडीएची त्याला मान्यता मिळाली होती का, प्रधानमंत्री आवास योजनेची त्याला मान्यता मिळाली होती का, हे फोटो कसे प्रसिध्द झाले ? पुण्यातील मॅपलचा घोटाळा. ती मॅपल कंपनी आहे. मॅपल कंपनीचा घोटाळा आहे. शेवटी मीडियामध्ये मॅपलबाबत हेडलाईन अशी आली की, मॅपलचे ॲपल खाल्ले कोणी ? बिल्डरची कंपनी मॅपल होती. दादा, आता तुम्हीच याचे उत्तर द्या. मला त्याचे उत्तर आपल्याकडून अपेक्षित आहे. उत्तर दादा देतील किंवा माननीय मुख्यमंत्री देतील. माननीय मुख्यमंत्री म्हणाले की, पुरावे द्या. ठीक आहे. आम्ही एकही बाब पुराव्याशिवाय बोलणार नाही. तुम्हाला पुरावे दिले आहेत. माननीय प्रधानमंत्र्यांपासून माननीय मुख्यमंत्र्यांपर्यंत सर्वांचे फोटो दाखविले आहेत. आता तुम्ही याचे उत्तर दिले पाहिजे.

सभापती महोदय, दुसरा टीएचआरचा घोटाळा आहे. सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांबाबत असे म्हटले जाते की, ते घरगुती वादातून आरोप करतात. पण तसे आजिबात नाही. चिक्कीचा घोटाळा झाला. कुठे काय समजले, कुठे काय झाले ? टीएचआर आहे. मी टीएचआरची पिशवी आणली आहे. ते फुड प्रोसेस्ड असते.

(टीएचआरच्या पिशवीतील आहार खाली पडतो.)

सभापती महोदय, आहार पडला. तो पोषक नव्हता म्हणून खाली पडला. मी तो झटकतो. भ्रष्टाचाराला झटकलेच पाहिजे. ....(अडथळा).... मी तेच सांगत आहे. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने सांगितले की, टेंडर निघाले असते तर १२ हजार कोटी रूपयांचा घोटाळा झाला असता. हे आमचे मत नाही. माननीय उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाचे मत आहे. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने आदेश दिले. मी सर्व पुरावे देतो. लहान मुले आहेत. सभापती महोदय, आपण महिलांबाबत आग्रही असता, त्यांच्यासाठी भांडता, आपण संवदेनशील आहात. स्तनदा आणि गरोदर माता यांच्यासाठी ही पोषण आहाराची योजना आहे, ज्याला आपण इंग्रजीमध्ये न्युट्रिशन आणि मायक्रो न्युट्रिशन असे म्हणतो. केंद्र शासन दरवर्षी महाराष्ट्र शासनाला ९५० कोटी रूपये या योजनेसाठी देते. दरवर्षी या योजनेमध्ये २५ टक्के वाढ होत आहे. पोषण आहारामध्ये उपमा, शिरा, सुकडी व इतर पदार्थ असतात. सर्व त्यामध्ये असते. मी त्याच्या खोलात जात नाही.

या नंतर श्री. रोझेकर

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदया, मुख्यमंत्री परवा म्हणाले की, “मी फार वाचत नाही, फार खोलात जात नाही.” आम्हालाही असे वाटायला लागले आहे की, फार खोलात कशाला जायचे, फार काही वाचायची गरज नाही. कारण, सगळा चिखलच आहे.

सभापती महोदया, महिला व बाल विकास विभागाच्या राज्यमंत्री आल्या नाहीत, मंत्री येऊ शकत नाहीत, आपल्या डोळ्याला डोळा भिडवू शकत नाहीत. कारण, आम्ही आयुष्यभर भ्रष्टाचाररहित जीवन जगलो आहोत, आमच्यावर एकही डाग नाही. आमच्या डोळ्याला डोळा भिडवू शकत नाहीत. त्यांनी सभागृहात काय निवेदन केले? निवेदनात म्हटले आहे की, “उच्च न्यायालयाने दिनांक १३ जुलै, २०१६ रोजी या संदर्भातील निकाल दिला आहे. माननीय उच्च न्यायालयाने याबाबत फेरसर्वेक्षण करून...”, म्हणजे सन्माननीय दादा, तुम्ही जे टेंडर काढले ना ते योग्य होते की, अयोग्य होते, ते उच्च न्यायालयाने सांगितले आहे. निवेदनात पूढे म्हटले आहे की, “याबाबत फेरसर्वेक्षण करून.....”, हे तुमचे निवेदन आहे, माझे नाही. “फेर सर्वेक्षण करून निर्णय घेण्याबाबत आदेशित केलेले आहे.” तुम्हाला उच्च न्यायालयाने फेरनिर्णय घ्या, फेरसर्वेक्षण करा, असे आदेश दिले आहेत. उच्च न्यायालयाने शासनाच्या थोबाडित मारली आहे. निवेदनात पूढे म्हटले आहे की, “उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ आणि उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांच्या निर्णयाबाबत विधी व न्याय विभागाकडून अभिप्राय मागवून पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.” सन्माननीय सभागृह नेते श्री.चंद्रकांत दादा पाटील यांना सांगू इच्छितो की, भारतीय जनता पक्षातील भ्रष्ट मंत्री तुमच्या पाठीमागे लपतात तसेच काहीही समोर आले की, विधी व न्याय विभागाचा अभिप्राय मागविला आहे, असे म्हणून त्या विभागाच्या पाठीमागेही लपतात. सर्वोच्च न्यायालयाने, उच्च न्यायालयाने सांगितल्यानंतर आपण विधी व न्याय विभागाकडून कसला अभिप्राय मागत आहात? खरे तर आपण लगेच दुरुस्ती केली पाहिजे होती आणि या सभागृहात असे निवेदन करावयास हवे होते की, उच्च न्यायालयाने सांगितल्याप्रमाणे आम्ही दुरुस्ती केली, त्यास मंत्रिमंडळाने मान्यता दिली आणि अशा पध्दतीने आम्ही जाणार आहोत. हा काय घोटाळा आहे? हा घोटाळा असा आहे की, यामध्ये कोणत्याही राजकीय पक्षाचे भांडवलदार असोत, श्रीमंत असोत, आम्हाला त्याची पर्वा नाही. उद्या आमच्याही पक्षाशी किंवा तुमच्या पक्षाशी संबंधित कोणी असले तरी we are not at all bother.

सभापती महोदया, यामध्ये तीन कंपन्या आहेत. स्वप्नील अॅग्रो, पारस फुड आणि इंडो अलाईड या कंपन्यांची मत्तेदारी संपवावी म्हणून नंदुरबार महिला मंडळ आणि काही सेल्फ हेल्प ग्रुप्स भांडत होते. या संदर्भात सभागृहात चर्चा होत होती. या महिला मंडळांना आपणच यंत्रासामुग्री घ्यावयास लावली आणि त्यांनी ती घेतलीही. त्यासाठी त्यांनी ५ ते ७ लाख रुपये खर्च केले. परंतु, आपण बचत गटांना काम दिले नाही आणि हा सर्व प्रकार झाला. या ३ कंपन्या, ३ मोठ्या भांडवलदारांमध्ये भारतीय जनता पक्षाचे कोण

कोण संबंधित आहेत ते सांगितले तर आपण आवाक व्हाल. ही मत्तेदारी मोडण्यासाठी बचत गट सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत गेले. हे सर्व प्रकार सन २००९ पासून सुरु आहेत. किती महिला बचत गटांना किती वर्षे खेटे मारायला लावता ? सर्वोच्च न्यायालयाने बिराज पटनाईक यांचे एक कमिशन नेमले. त्या कमिशनचा हा रिपोर्ट आहे. हा अधिकृत रिपोर्ट आहे. अधिकृत पत्र आहे. त्यामुळे नियम ३५ चा नियम यास लागू होत नाही. सर्वोच्च न्यायालयाला दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१२ रोजी जाे अहवाल दिला त्यामध्ये सांगितले आहे की, कंपन्यांची मत्तेदारी मोडून काढावी आणि तुम्ही विधी व न्याय विभागाचा सल्ला घेत आहात ? सर्वोच्च न्यायालयाने सांगितल्यानुसार कंपन्यांची मत्तेदारी आम्ही मोडून काढू, असे निवेदन आपण करावयास हवे होते. आम्ही विधी व न्याय विभागाकडून अहवाल मागविला आहे, असे मिळमिळीत आणि गुळगुळीत कशासाठी ? हा चंद्र आणि हा सूर्य, असे करावयास हवे होते. पण आम्ही भ्रष्टाचार केला नाही, सर्वोच्च न्यायालयाचा आदेश मानला, असे आपल्याला सांगता आले नाही. पटनाईक समितीने सांगितले की, विकेंद्रीकरण करून महिला बचत गट, सेल्फ हेल्प ग्रुप यांना काम द्या.

सभापती महोदया, मी गेल्या २० ते २५ वर्षांपासून विधानसभा आणि विधान परिषदेचा सदस्य आहे. या सर्व बाबतीत मला दुःख वाटते. पूर्वीच्या काळात अधिकारी, मंत्री किंवा राजकीय नेते यांचे संबंध नव्हते. आता मात्र फार अवघड झाले आहे. प्रशासकीय यंत्रणा सुध्दा भ्रष्टाचारामध्ये सामील होत आहे, ही महाराष्ट्रासाठी चिंतेची बाब आहे. दादा, विचार करा, चिंतन करा, मनन करा. एकेक आय.ए.एस.ऑफिसर, पुरुष असो, महिला असो, कसे वागत आहेत ? मी कुणाचे नाव घेत नाही. चाईल्ड डेव्हलपमेंट कमिशनर, एकात्मिक बाल विकास योजना.....पटनाईक समितीने अहवाल दिला की, विकेंद्रीकरण करावे. महाराष्ट्राचे ५४३ भाग आहेत, महिला बचत गट आणि सेल्फ हेल्प ग्रुप यांना ५४३ ठिकाणी काम देऊन त्याप्रमाणे ५४३ टेंडर्स काढावेत. आयसीडीएस कमिशनर यांनी टेंडर काढले. त्यामध्ये राज्याचे ३५ जिल्हे... पालघर जिल्हा झाला आहे, हे त्यांना माहीतच नाही.. ३५ अधिक ३५, म्हणजे एका जिल्ह्याचा अर्धा भाग केला आणि ७० ब्लॉक्स बनविले. पटनाईक समितीने सांगितले होते की, विकेंद्रीकरण करावे. पण सर्वोच्च न्यायालयाचा आदेश त्यांनी पायदळी तुडविला आणि ७० ब्लॉक्स केले. २५ फेब्रुवारीला विकेंद्रीकरणाचा शासन निर्णय मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने निघाला. हा शासनाचा शासन निर्णय आहे. तो मी आपल्याला देऊ शकतो. यामध्ये असे म्हटले आहे की, “यापूर्वीच्या टीएचआर युनिट तपासणीसाठी ‘क’ वर्ग मध्ये मोडणाऱ्या महिला बचत गट, महिला मंडळ, महिला संस्था यांना ‘अ’ वर्ग मध्ये येण्यासाठी सुधारणा करण्यासाठी वाजवी संधी देण्यात यावी.” पण संधी दिली गेली नाही. असा निदेश मंत्रिमंडळाने दिलेला आहे. महिला व बाल कल्याण मंत्र्यांनी मंत्रिमंडळाचे निदेश धुडकावून लावले. कोण मंत्रिमंडळ, कोण कॅबिनेट, कोण

22/07/2016
SRR/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

E-26
10:40

मुख्यमंत्री ?

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे :

सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणात मी व्यत्यय आणू इच्छित नाही. पण आपण सकाळी १०.१७ वाजता बोलावयास उभे राहिला आहात. आता १० वाजून ४७ मिनिटे झाली आहेत. त्यामधील ५-७ मिनिटे हरकतीच्या मुद्यामध्ये गेली आहेत. आपले भाषण सुरु होऊन २२-२३ मिनिटे झाली आहेत. अद्याप १५ ते १६ सन्माननीय सदस्यांना बोलावयाचे आहे. आपण गट नेते आहात, पाहिजे तेवढा वेळ आपण बोलू शकता. परंतु, आपल्यानंतर त्या बाजूच्या एखाद्या सदस्यास संधी देऊन चर्चा थांबविता येणार नाही. कारण, माझ्याकडे १० ते ११ सन्माननीय सदस्यांची नावे आहेत. फक्त आपल्याला आणखी किती वेळ लागेल, हे मी विचारते आहे.

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदया, मी
जे आक्षेप घेत आहे, ते पुराव्याशिवाय घेत नाही.

न्यायालयाने दिलेल्या निदेशानुसार स्थानिक महिला बचत गट, महिला मंडळ, ग्राम समुदायांची जास्तीत जास्त निवड होऊ शकेल, असे मंत्रिमंडळाने सांगितले होते. परंतु, महिला व बाल कल्याण मंत्र्यांनी मंत्रिमंडळाचा निर्णय धुडकावला. चार दिवसांनी दुसरा शासन निर्णय काढला. तुम्हीच एवढ्या भानगडी करता मग काय करायचे ? एवढी भानगड करता मग काय करायचे ? दुसरा शासन निर्णय दिनांक २९ फेब्रुवारीला निघाला.

22/07/2016
SRR/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

E-29
10:40

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे :
शब्द वापरु नका, असे सभापती महोदयांनी कालच सांगितले आहे.

‘भानगड,’ हा

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदया,
ठीक आहे. मी 'भानगडी' हा शब्द मागे घेतो आणि त्या ऐवजी 'भ्रष्टाचार' असा शब्द
वापरतो.

सभापती महोदया, महिला बचत गटांना द्या, वगैरे सर्व परिच्छेद वगळले
आहेत. यास मंत्रिमंडळाची मान्यता आहे किंवा नाही, याबाबत शासन निर्णयामध्ये
उल्लेख नाही. काहीच उल्लेख नाही. मग हे सर्व झाल्यानंतर या शासन निर्णयाचा
आधार घेऊन टेंडर काढले. मंत्रिमंडळाने मान्यता दिलेल्या शासन निर्णयाचा आधार
घेतला नाही. मंत्रिमंडळाने दिलेल्या आदेशाचा उल्लेख झाला नाही आणि टेंडर
काढले. टेंडरमध्ये शासनाची एक अट असते. ती आम्हाला मान्य आहे. "एक अथवा
अनेक टेंडर्स शासनाला वाटले तर टेंडर रद्द करण्याचा शासनाला, आयसीडीएस कमिशनर
यांना अधिकार आहे." येथे उलट अधिकार दिले.

या नंतर श्री. बोरले

श्री. शरद रणपिसे :

काेणते अधिकार दिले ? टेंडरमधील पृष्ठ क्र.६० मध्ये असे नमूद केले आहे की, “The Commissioner, Integrated Child Development Services, Maharashtra State, reserve an absolute right and authority to award one or more districts to a single proposer...” माननीय परिवहन मंत्री श्री.दिवाकर रावते साहेब सभागृहात आलेले आहेत. एखाद्या व्यक्तीला किंवा कंपनीला एक किंवा अधिक जिल्ह्याचे टेंडर देण्याचा अधिकार त्यांना राहिल, ही टेंडरमधील अट आहे ? “..if he applied and qualified so.” ही अटच कशी होऊ शकते ? तुम्ही हे टेंडर रद्द करू शकता. परंतु, तुम्ही एकाला किंवा अधिक संख्येने सुद्धा टेंडर देऊ शकता. “Award of one or more districts shall be the discretion of the Commissioner.” कोणत्या आयुक्तांना हा अधिकार आहे ? आपण रुल्स ऑफ बिझनेस वाचलेले आहेत काय ? कोणत्या आयुक्तांना हा अधिकार आहे, यासाठी मंत्रिमंडळाने मान्यता दिलेली आहे काय ? म्हणून माझा प्रश्न आहे की, हे टेंडर आणि ज्या ३ कंपन्या आहेत त्यांच्यासाठी हा सर्व अड्डाहास केला गेला आहे. एवढेच नाही तर जे ७० ब्लॉक पाडले गेले त्यातील एका ब्लॉकच्या २५ टक्के टर्न ओव्हर असेल तरच तुम्ही पात्र होणार अशी महिला बचत गटांना अट घातली. त्यामुळे सर्व महिला बचत गट अपात्र झाले. तसेच, या मोठ्या कंपन्यांनी सब कंपन्या तयार केल्या आणि सब कंपन्यांमध्ये आपल्या महिला बचत गटांचा समावेश केला. किती घोटाळा करावयाचा ? म्हणून ९५० कोटी रुपये, २५ टक्के वाढ, एकूण ७ वर्षे हे सर्व बघितले तर १२ हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त घोटाळा या टेंडरमुळे होणार होता. परंतु, सुप्रीम कोर्टामुळे, उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठामुळे हा घोटाळा थांबलेला आहे. हा जो प्रकार घडलेला आहे त्याचा मी निषेध करतो. मी तुम्हाला टीएचआरचे पाकिट दाखविले. आहार आकसा हे मी दाखविले. साथी सेहत नावाची संस्था आहे. (...अडथळा...) तिनच कंपन्या आहेत. साथी सेहत हा पौष्टीक आहार, टीएचआरची पाकिटे किती उपयोगी, किती पोषक ? मी याच्या खोलात जाणार नाही.

सभापती महोदया, माझे नाव शरद रणपिसे आहे आणि शरद नावात जादूच असते. माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी चिक्की घोटाळ्याबाबत सभागृहात दोन-दोन तास भाषणे केली. ५६ कोटी रुपयांची चिक्की आणि विजेचे बिल फक्त २५ हजार रुपये ? त्यांनी पुरावे सादर केले. सिंधुदुर्गमध्ये सूर्यकांता चिक्कीचे २५ x २५ आकाराचे शेड आहे आणि ५६ कोटी रुपयांची चिक्की कोठे ? माननीय श्री.चंद्रकांत दादा पाटील मी आता एक पुरावा सादर करतो. फेब्रुवारी महिन्यात २४ शासन निर्णय काढण्यात आले. त्याची एकूण किंमत १६६ कोटी ७८ हजार १७५ रुपये आहे. मुख्यमंत्री महोदय क्लिन चिट, क्लिन चिट असे म्हणतात. पुरावा सादर करा, राज्य घटनेप्रमाणे, नियमाप्रमाणे पुरावा सादर करावा, असे ते म्हणतात. राज्य घटनेच्या कलम १६६ अनुसार राज्य सरकारचा कारभार कसा चालला पाहिजे यासाठी राज्य सरकार रुल्स ऑफ बिझनेस तयार करते. माननीय श्री.दिवाकर रावते साहेब याबाबत नेहमी आम्हाला सांगत होते. मी त्यांचा आदर करतो. कलम १६६ अनुसार रुल्स ऑफ बिझनेस, मंत्रिमंडळाचे अधिकार काय आहेत, मंत्र्यांचे अधिकार काय आहेत, राज्यमंत्र्यांचे अधिकार काय आहेत, मुख्य सचिवांची कर्तव्ये काय आहेत, सचिवांची किंवा विभाग प्रमुखांची कर्तव्ये काय आहेत ? हे सर्व अधिकार रुल्स ऑफ बिझनेसमध्ये दिलेले असतात आणि रुल्स ऑफ बिझनेस प्रमाणे कारभार झाला नाही तर तो घटनेच्या कलम १६६ चा अवमान होतो. परंतु, हे कोणीही बघायला तयार नाही, घटनाबाह्य होते. नवीन सरकार २०१४ मध्ये सत्तेवर आले आणि दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी आम्हाला शासनाचे धोरणात्मक भाषण ऐकायला मिळाले. त्यामध्ये असे सांगण्यात आले की,

पूर्वीची जी रेट कॉन्ट्रॅक्टची पद्धत होती ती भ्रष्टाचार होत असल्यामुळे आम्हाला बंद करावीच लागेल. आता आम्ही ई-टेंडरिंग आणि पारदर्शकता आणू असे सांगण्यात आले. हा प्रश्न मागील वर्षापासून उपस्थित करण्यात येत आहे आणि जोपर्यंत याचा छडा लागत नाही तोपर्यंत माननीय विरोधी पक्षनेते आणि विरोधी पक्षातील आम्ही सर्व सदस्य एकत्रितपणे याविरुद्ध लढाई करणार आहोत. मी दिनांक १३ एप्रिल, २०१४ रोजी १४७२१ क्रमांकाचा तारांकित प्रश्न उपस्थित केला होता. त्यावेळी मी असा प्रश्न उपस्थित केला होता की, १६६ कोटी रुपयांची खरेदी रूल्स ऑफ बिझनेस प्रमाणे झालेली आहे काय ? या प्रश्नाला “होय” असे उत्तर देण्यात आले. रूल्स ऑफ बिझनेसच्या बाहेर जाऊन काहीही झालेले नाही, असे मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले. माझा प्रश्न असा आहे की, ई-टेंडरिंगचा निर्णय झाला. रेट कॉन्ट्रॅक्टबद्दल माननीय मुख्यमंत्र्यांनी भाष्य केले. त्यावेळी तत्कालीन सभागृह नेते माननीय श्री.एकनाथ खडसे साहेब देखील बोलले की, आम्हाला हे संपवावेच लागेल. यामध्ये भ्रष्टाचार होतो. हा धोरणात्मक निर्णय झाल्यानंतर रूल्स ऑफ बिझनेस काय सांगतो ? आपण रूल्स ऑफ बिझनेसची सर्व मंत्री महोदयांना एक-एक कॉपी द्यावी. आपल्याकडे ती कॉपी नसेल तर मी ती आपल्याला देतो. कारण, ही कॉपी मंत्रालयात मिळत नाही. त्यासाठी भांडावे लागते. (...अडथळा...) सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर साहेब आपण माझे म्हणणे ऐकून घ्यावे. आपण मंत्री व्हाल त्यावेळी मी आपल्याला रूल्स ऑफ बिझनेसची कॉपी देईन. रूल्स ऑफ बिझनेसमधील १५ (१) मध्ये असे नमूद केलेले आहे की, “The following classes of cases shall be submitted to the Chief Minister before issue of orders.” मंत्री त्या विभागाचा प्रमुख असतो, सर्वेसर्वा असतो. परंतु, काही धोरणात्मक बदल झाला तर त्या फाईल्स त्यांनी मुख्यमंत्र्यांकडे सादर केल्या पाहिजेत. त्यानंतर मंत्रिमंडळाच्या मंजूरीनेच पुढील आदेश निर्गमित झाले पाहिजेत. मागील वर्षी फेब्रुवारी महिन्यात २४ आदेश काढण्यात आले. त्या फाईलवर मुख्यमंत्र्यांची स्वाक्षरी नाही, त्याला मंत्रिमंडळाची मंजूरी नाही. हा क्लॉज काय सांगतो ? “Cases raising question of policy and cases of administrative importance not already covered by the second schedule to the Rules.” ज्या फाईलमध्ये अॅडमिनिस्ट्रेटिव्ह इम्पार्टन्ट्स, पॉलिसी मॅटर आहे त्या फाईल्स मुख्यमंत्र्यांना दाखविल्याच पाहिजे. परंतु, महिला व बाल कल्याण मंत्र्यांना हे मुख्यमंत्र्यांना दाखवावेसे वाटले नाही ? त्यांनी हा रूल्स वाचला नाही आणि रूल्स ऑफ बिझनेसच्या सेकंड शेड्यूल १९ नुसार मंत्रिमंडळासमोर कोणती प्रकरणे आणावयाची असतात ? “Proposals involving any important change of policy or practice.” ही पॉलिसी झाली, धोरणात्मक निर्णय झाला. परंतु, तो मंत्रिमंडळासमोर आला नाही आणि १६६ कोटी ७८ हजार रुपयांचे चिक्की आणि इतर साहित्य खरेदी करण्यात आले. म्हणून रूल्स ऑफ बिझनेस प्रमाणे ही १६६ कोटी रुपयांची खरेदी बेकायदा आहे, यामध्ये गैरव्यवहार आहे. म्हणून आपण याचे उत्तर द्यावे. यामध्ये निश्चितपणे भ्रष्टाचार झालेला आहे. माननीय विरोधी पक्षनेते, मी आणि सभागृहातील अनेक सदस्यांनी अनेक वेळा हा विषय मांडलेला आहे.

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोऱ्हे) : मी सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांना सांगू इच्छिते की, आपले भाषण सुरु होऊन आता ४० मिनिटे झालेली आहेत. आपण आणखी बोलू शकता. परंतु, इतर सन्माननीय सदस्यांना देखील बोलण्याची संधी मिळाली पाहिजे.

श्री. सुनिल तटकरे :

सभापती महोदया, माझी आपल्याला विनंती आहे की, सन्मानीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे साहेबांचे भाषण प्रभावीपणे, उत्स्फूर्त, माहिती देणारे आणि फलोमध्ये सुरु आहे. आपण कृपया बेल वाजवून त्यांना थांबवू नये, अशी माझी आपल्याला विनंती आहे. यांचा वेळ त्यांना दिलेला आहे. आपण त्यांना बोलण्यासाठी आणखी वेळ द्यावा.

या नंतर श्री. खर्चे

तालिका सभापती : याबाबत सर्व सन्माननीय सदस्यांचे एकमत असेल तर माझी काही हरकत नाही.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, मी चेअरचा पूर्ण आदर करून बोलतो की, बाकीच्यांना बोलायचे आहे किंवा नाही असे चेअरवरून विचारणे बरोबर नाही. या सभागृहात ८ ते १४ तास आम्ही भाषणे ऐकली आहेत, राज्याच्या दृष्टीने हा प्रस्ताव अतिशय महत्वाचा आहे, या विषयाबाबत आपण देखील अनेक वेळा आक्षेप घेतले आहेत, भ्रष्टाचार, भ्रष्टाचारी मंत्री यासंदर्भात नियम २६० अन्वये प्रस्ताव सुरु आहे, त्याबाबत आम्ही वारंवार विनंती केली आहे की, आज देखील विनंती करीत आहे की, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांचे भाषण त्यांच्या वेळे प्रमाणे होऊ द्यावे. हे सर्व बोलण्यासाठी सरकारने आम्हाला उद्भूत केले आहे, सरकार सांगते की, तुम्ही पुरावे देत नाही, सन्माननीय सदस्य पुराव्यानिशी बोलत आहेत, त्यामुळे या प्रस्तावावर आम्हाला देखील बोलायचे आहे व पुरावे द्यावयाचे आहेत, माझी विनंती आहे की, या प्रस्तावावर चर्चा करण्यासाठी वेळ वाढवून द्यावा. अशा प्रकारे अनेक वेळा वेळ वाढवून दिलेली आहे. त्यामुळे या प्रस्तावावर चर्चा करण्यासाठी वेळ वाढवून द्यावी अशी माझी विनंती आहे.

तालिका सभापती : गट नेत्यांच्या बैठकीत त्यासंदर्भात निर्णय झालेला आहे, सभागृहातील सन्माननीय सदस्यांची काय इच्छा आहे ते स्पष्टपणे सांगावे.

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर :

सभापती महोदया, आमची काही हरकत नाही, सन्माननीय सदस्य १७ ते १८ तास चर्चा करा असे सांगतात, काल सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे बोललेले आहेत, आज सभागृहाची वेळ ४ वाजेपर्यंत आहे, यामध्ये एक तास प्रश्नोत्तराचा तास आहे, त्यानंतर लक्षवेधी सूचना आहेत, यासाठी सभागृहाचा किती वेळ वाढवावा हे निश्चित करावे. सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी मोठे मन करून सांगितले की, माझा वेळ सन्माननीय सदस्यांना देण्यात यावा. परंतु काँग्रेस पक्षाचे सर्वच सन्माननीय सदस्य बोलण्यासाठी हात वर करीत आहेत, आमच्या पक्षातून दोन तीन सन्माननीय सदस्यांना बोलायचे आहे. त्यामुळे सभागृहाची वेळ वाढवा परंतु ४ वाजेनंतर किती पर्यंत वेळ वाढवावी याबाबत आपण माननीय सभापती महोदयांकडून माहिती घ्यावी. वेळ वाढविण्यास आमची हरकत नाही, जेवढे सन्माननीय सदस्य विरोधी बाकावरून बोलणार आहेत, तेवढेच सन्माननीय सदस्य आमच्या बाजूचे देखील बोलणार आहेत.

तालिका सभापती : आपण सर्वजण यातून योग्य तो मार्ग काढू, फक्त काही सन्माननीय सदस्यांचे मन अत्यंत उदार असल्यामुळे ते त्यांचा वेळ देत आहेत, त्यामुळे मी त्यांचे मनापासून आभार मानते. या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी माझ्याकडे सन्माननीय सदस्यांची नावे आली आहेत, यामध्ये सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप, सन्माननीय सदस्य श्री. चंद्रकांत रघुवंशी, सन्माननीय सदस्य प्रा.जनार्दन चांदूरकर, सन्माननीय सदस्य श्री. अनंत गाडगीळ, सन्माननीय सदस्य अॅड. रामहरी रुपनवर, सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर, सन्माननीय सदस्य श्री. सुनील तटकरे व सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले, भारतीय जनता पक्षाकडून सन्माननीय सदस्य श्री. प्रवीण दरेकर, सन्माननीय सदस्य प्रा. अनिल सोले, सन्माननीय सदस्य श्री.सुरजितसिंह ठाकूर, सन्माननीय सदस्य श्री. गिरीश व्यास, अशा प्रकारे जवळपास ११ सन्माननीय सदस्यांना या प्रस्तावावर विचार व्यक्त करावयाचे आहेत, त्याचप्रमाणे सन्माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत पाटील व सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील, काही सन्माननीय सदस्यांनी वेळ दिलेला आहे, परंतु ११ सन्माननीय सदस्यांना विचार मांडावयाचे आहेत, ज्या सन्माननीय सदस्यांची नावे यादीत नाहीत त्यांनी कृपा करून आमचा वेळ सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांना द्या असे म्हणू नका.

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदया, धन्यवाद, मी आता पुढील विषयाकडे वळतो, एमआयडीसी भोसरी येथील जमीन खरेदी प्रकरण आहे, सन्माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते यांच्याकडून आम्ही खूप काही शिकलो आहोत. या सभागृहात १९ तारखेला तारांकित प्रश्न उपस्थित झाला होता, तारांकित प्रश्न क्रमांक २०६०१ मध्ये असे विचारण्यात आले होते की, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळ भोसरी, जिल्हा पुणे येथील औद्योगिक वसाहतीमधील गट सर्व्हे क्रमांक 52 भूमापन क्रमांकांचा भूखंड श्रीमती मंदाकिनी एकनाथराव खडसे व श्री. गिरीष चौधरी या इसमांनी अनधिकृत रित्या खरेदी केल्याची बाब एप्रिल-मे २०१६ वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय ? या प्रश्नाला मंत्री महोदयांनी 'होय' असे उत्तर दिले आहे. ही खरेदी अनधिकृत रित्या झाली हे शासनाने मान्य केले आहे. दुसऱ्या प्रश्नाला असे उत्तर दिले आहे की, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या सो-अॅण्ड-सो ची चौकशी करण्यासाठी माननीय उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती श्री. डी.एस.झोटिंग यांची नियुक्ती २३ जून २०१६ च्या आदेशान्वये करण्यात आली आहे. ही नावे तुम्हीच दिलेली आहेत, ती नावे घेण्यासाठी काही हरकत नसावी. श्रीमती मंदाकिनी एकनाथराव खडसे व श्री.गिरीष चौधरी ही नावे तुमच्या रेकॉर्डवर आहेत, मी मिडीयाबाबत बोललो आहे, आपण या सभागृहाचे सदस्य आहोत, आपणाला जनता निवडून देते, गल्ली बोळातील लोक निवडून देतात, काल ज्या पध्दतीने अंजली दमानिया यांच्याबाबत जे वक्तव्य केले ते अतिशय चुकीचे आहे, हे लोकप्रतिनिधीचे काम नाही, त्यांनी असे म्हटले होते की, गल्ली बोळातील लोकांचे मी ऐकत नाही, त्यांचे काय महत्व आहे, मला माहिती नाही, मग तुम्हाला कशाचे महत्व आहे ? लातूर येथे पाण्याची भीषण टंचाई निर्माण झाली होती. रेल्वेने सरकारने पाणी पुरवठा केला, या पाणी पुरवठ्याच्या उद्घाटनासाठी बेलकुंड येथे तत्कालीन महसूल व पुनर्वसन मंत्री गेले होते, लातूर पासून ४० किलोमीटर अंतर होते, मोटारीने गेले असते तर २० ते २५ मिनिटात तेथे पोहचले असते. ते हेलिकॉप्टरने गेले, हेलिकॉप्टर उतरविण्यासाठी १० हजार लिटर पाण्याचा उपयोग करण्यात आला. काय तुमचे वागणे आहे, तुम्ही म्हणता की, गल्ली बोळातील लोक आम्हाला काय शिकविणार ? हेच गल्ली बोळातील लोक तुम्हाला तुमची जागा दाखवून देतील. याबाबत मी अधिक बोलत नाही, मुख्यमंत्री महोदयांनी सांगितले आहे की मी जास्त खोलात जात नाही, त्यामुळे मी देखील जास्त खोलात जात नाही. सभापती महोदय मी १९ जुलै रोजी चर्चेला आलेला तारांकित प्रश्नांची माहिती दिली. अनधिकृत रित्या जागेची खरेदी केली म्हणून माजी न्यायमूर्ती श्री.डी.एस.झोटिंग यांची चौकशी समिती नियुक्त केली. विरोधी पक्ष नेते व आम्ही सर्वांनी अशी मागणी केली होती की, विद्यमान उच्च न्यायालयाच्या देखरेखीखाली लाचलुचप्रत प्रतिबंधक विभागाने याची चौकशी करावी, शासनाने आमचे म्हणणे मान्य केले नाही, त्यामुळे आम्ही तो विषय सोडून दिला. आम्ही त्या खोलात आता जात नाही. दादा, दिनांक ३० मे २०१६ रोजी..(अडथळा..) ते दांदाचे दादा आहेत, त्यांच्याबाबत मी काही बोलत नाही त्यांनी सांगितले आहे माझी सुरुवात शिवसेनेपासून झाली आहे.

सभापती महोदय, दिनांक ३० मे २०१६ रोजी श्री.हेमंत गावंडे यांनी एफआयआर दाखल केला आहे, हा सरकारी दस्तावेज आहे, श्री.हेमंत गावंडे यांनी हा एफआयआर १२ महत्वाच्या लोकांना पाठविला आहे, त्यांनी पोलीस आयुक्त, पुणे, Chief Secretary, Secretary, Home Affairs, Government of India, Hon'ble Finance Minister, Government of India, , राज्याचे उद्योग मंत्री, Director, Enforcement Directorate म्हणजे अंमलबजावणी संचालनालय दिल्ली.

22/07/2016
VVK/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोरले

G-38
11:00

Joint Director, Enforcement Directorate, Mumbai, Commissioner of Income Tax, Pune, Commissioner of Central Vigilance Commission, Director General, CBI, Joint Director, CBI, Mumbai तसेच देशाचे आदरणीय पंतप्रधान श्री.नरेंद्र मोदी आणि राज्याचे मुख्यमंत्री श्री.देवेन्द्र फडणवीस अशा सर्वांना एमआयआरची प्रत पाठविण्यात आली आहे. त्यामळे हे रेकॉर्ड सर्वांकडे आहे, हा पुरावा आहे, तो पुरावा आम्ही दिलेला आहे. मी जास्त खोलात जात नाही, थोडेफार बोलतो, मुख्यमंत्री महोदयांनी सांगितले आहे, जास्त खोलात जायचे नाही. जेवढे आवश्यक आहे तेवढे सांगतो. ही जमीन ४० वर्षांपासून एमआयडीसीच्या ताब्यात आहे, ७/१२ च्या उताऱ्यावर व इंडेक्स दोन वर जमिनीची मालकी आजही एमआयडीसीची आहे.

या नंतर श्री. सांगळे

श्री.शरद रणपिसे....

यासंबंधी एमआयडीसीला नोटीस दिली नाही किंवा काही कळविण्यात आल नाही. अशाप्रकारे एमआयडीसीला अंधारात ठेऊन महसूल विभागाने दबावाखाली जमीन खरेदीचे रजिस्ट्रेशन केलेले आहे. याचा अर्थ तिजोरीचे जे कस्टोडीयन असतात त्यांनीच तिजोरीवर दरोडा घातल्यास आम्ही कोठे जायचे ? आपण आम्हाला सांगतात की, तुम्ही मीडियाकडे जाऊ नका. अशाप्रकारे महसूल मंत्र्यांच्या कुटुंबाने हा बेकायदेशीर जमीन खरेदीचा व्यवहार केला. एफआयआरप्रमाणे दिनांक ३० मे, २०१६ ही तारीख नमूद केली आहे त्यात सर्व नमूद केलेले आहे. त्या तारखेच्या १ ते २ महिन्यापूर्वी सदर जमीन खरेदीचा व्यवहार झाला असेल. त्यावेळी रेडीरेकनर उपलब्ध असताना सुध्दा जमीन खरेदी करण्यासाठी खरेदीखतात रेडीरेकनरची किंमत लावण्यात आली नाही. सदर जमीन खरेदी करण्यासाठी ३.७५ कोटी रुपयांची किंमत लावण्यात आली. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी असे सांगितले आहे की, खोलात जायचे नाही व पुराव्यानिशी बोलायचे. मी चार्टर्ड अकाऊंटंट किंवा वकील नाही. मला लगेच जमिनीची किंमत काढता येणार नाही. सन २०१३ च्या जमीन अधिग्रहण कायदानुसार सदर जमिनीची रेडीरेकनरनुसार किंमत गृहीत धरल्यास ती अंदाजे ६५ कोटी रुपये इतकी आहे. अशाप्रकारे ३.७५ कोटी रुपये आणि जमीन अधिग्रहण कायदानुसार सदर जमिनीची रेडीरेकनरनुसार असलेली ६५ कोटी रुपये यात खूप फरक आहे. केंद्र शासनाच्या जमीन अधिग्रहण कायद्यात पृष्ठ क्रमांक १७, सेक्शन २ मध्ये असे नमूद केले आहे की, "The Collector having determine the total compensation to be pay shall to arrive at the final award impose a solatium amount equivalent to 100 % of the compensation amount." रेडीरेकनरच्या दुप्पट किंमत दिल्यानंतर ज्याप्रमाणे सानुग्रह अनुदान म्हणतो त्याप्रमाणे सोलॅटियम दिले पाहिजे. तशी किंमत धरल्यास ती साधारणतः ६५ कोटी रुपयांपर्यंत जाते. एफआयआरमध्ये असा उल्लेख करण्यात आला आहे की, हा व्यवहार झाल्यामुळे सदर जमिनीची असलेली मूळ किंमत ६५ कोटी रुपये उद्योग विभाग, एमआयडीसीला द्यावे लागणार आहेत. फिर्दादीने असे नमूद केले आहे की, या जमीन व्यवहारामुळे सदर जमीन व्यवहारात खडसे कुटुंबीयांना जवळपास ६१.२५ कोटी रुपयांचा फायदा होत आहे. मी असे बोलत नाहीतर फिर्दादीने त्यांच्या फिर्दादीत हे सर्व नमूद केलेले आहे. ३.७५ कोटी रुपयांना जमीन खरेदी झाली असेल व त्या जमिनीची रेडीरेकनरनुसार ६५ कोटी रुपये किंमत असल्यास ३.७५ कोटी रुपयानंतरच्या रकमेचे मुद्रांक शुल्क कोठे गेले, यामुळे शासनाचा महसूल बुडाला आहे. म्हणून फिर्दादीने असे म्हटले आहे की, शासनाचा अमुक अमुक रकमेचा मुद्रांक शुल्क बुडाला आहे. एवढेच नाहीतर यासाठी इन्कम दाखवावा लागतो व त्या रकमेवर इन्कम टॅक्स द्यावा लागतो. तो इन्कम टॅक्स बुडतो. तसेच सोर्स ऑफ इन्कम न दाखविल्यास मनी लॉड्रिंगचा सुध्दा गुन्हा होतो. म्हणून यात इन्कम टॅक्स, तसेच मनी लॉड्रिंगचा विचार केल्यास भारत सरकारच्या महसूल विभागाअंतर्गत असलेले अंमलबजावणी संचालयनालय यात सहभागी आहेत. यामुळे फिर्दादीने तक्रार केली की, सदर प्रकरण केवळ राज्य सरकारचे नाहीतर केंद्र सरकारचे सुध्दा आहे. यामुळे सदर प्रकरण सीबीआयकडे चौकशीसाठी द्यावे. आपल्याकडे यासंबंधी पुरावा दिला असताना सुध्दा सदर प्रकरण तुम्ही सीबीआयकडे का दिले नाही ? अशाप्रकारे त्यांनी पुरावा दिला व सदर प्रकरणी रजिस्ट्रेशन बेकायदेशीर झाले असल्याचे तुम्ही सांगत आहात. आपल्याकडे रेडीरेकनर असल्यामुळे तुम्ही जमिनीची किंमत काढू शकतात. तसेच २०१२ चा जमीन अधिग्रहण कायदा असल्यामुळे तुम्ही सोलॅटियम तुम्ही देऊ शकतात. आपल्याकडे सर्व यंत्रणा असताना सुध्दा तुम्ही सदर प्रकरण चौकशीसाठी सीबीआयकडे का दिले नाही ? आमच्या राहुलजी यांनी असा मुद्दा मांडला की, ही साधी न्यायालयीन चौकशी दिसत

आहे. भारत सरकारचा “Commission of Enquiry Act” आहे. त्या अंतर्गत ही चौकशी नाही. यात काळेबरे असल्यामुळे ही केस सीबीआयकडे वर्ग करणार आहात का ? नसल्यास या समितीमध्ये केंद्र शासनाच्या इन्कम टॅक्स विभागाचा आणि अंमलबजावणी संचालनालयाच्या प्रत्येकी एका अधिकाऱ्यांचा समावेश करणार आहात का ? कारण तेच अधिकारी सांगू शकतील की, त्यांच्या विभागाचे यात किती नुकसान झालेले आहे. यानंतर तो अहवाल आमच्याकडे येऊ द्यावा.

तालिका सभापती : सदर प्रस्तावाची वेळ वाढविण्यासंबंधी सदनाने मागणी केली आहे. ही बाब आपण माननीय सभापती यांना कळविली आहे. आपले भाषण पूर्ण होण्यासाठी अंदाजे किती वेळ लागणार आहे ? या प्रस्तावावर एकूण २ तास ४० मिनिटे चर्चा आहे. आपले भाषण होऊन जवळपास एक तास झाला आहे.

श्री. शरद रणपिसे : माझे एक तासापासून भाषण सुरु आहे. हे मला मान्य आहे. आम्हाला यासंबंधी पुरावे आणावयास सांगितले होते. त्यानुसार मी येथे पुरावे आणलेले आहेत. माझा पॉईंट क्लिअर व्हावयास पाहिजे. हा विषय अतिशय गंभीर आहे. तसेच मी पुराव्यानिशी बोलत आहे.

श्री. चंद्रकांत पाटील :

सभापती महोदया, नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावासंबंधी नियमानुसार २ तास ४० मिनिटांची चर्चा असते. त्यात एक तास सत्तारूढ पक्ष, एक तास विरोधी पक्ष आणि उर्वरित ४० मिनिटांमध्ये मंत्री महोदयांचे उत्तर असते. यापेक्षा जास्त चर्चा करायची असल्यास वेळ वाढविण्याचा अधिकार माननीय सभापतींना आहे. माननीय सभापतींनी यासंबंधी घेतलेला निर्णय आला आहे का ? या प्रस्तावावर माननीय विरोधी पक्षनेते यांनी ५० मिनिटे व आपण एक तास भाषण केलेले आहे.

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :

सभापती महोदया, सदर प्रस्तावावर कालपासून चर्चा सुरु आहे. या प्रस्तावावर काल दुपारी ४.०० ते संध्याकाळी ७.०० वाजेपर्यंत ३ तास चर्चा सुरु होती. तसेच आज सुध्दा दीड तासापासून सदर प्रस्तावावर चर्चा सुरु आहे. याचाच अर्थ माननीय सभापतींच्या परवानगीने सदर प्रस्तावावर चर्चा सुरु आहे. नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावासाठी नियमानुसार २.४० मिनिटे असली तरी अशा प्रस्तावांवर यापूर्वी सदनात ६ ते ८ तास चर्चा झाल्या आहेत व त्यावर मंत्र्यांनी उत्तर सुध्दा दिलेली आहेत.

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदया, मी या प्रस्तावावर एक तासापासून बोलत आहे व सदनाला पुरावे दिले आहेत. परवा माजी मुख्यमंत्री व सदनचे सन्माननीय सदस्य श्री.नारायणराव राणे... हे अमुक आहे, हे असे झाले आम्ही विधी व न्याय विभागाकडे पाठविले. परंतु मी आपल्याकडे सर्व पुरावे दिलेले आहेत. तसेच आम्हाला लेखी निवेदन देऊन तुम्ही हे मान्य केलेले आहे.

या नंतर श्री. भोगले

श्री. शरद रणपिसे :

गुन्हेगारीचा कट झाला, फसवणूक झाली. राज्य सरकारचे मुद्रांक शुल्क बुडते, इन्कम टॅक्स विभागाचा टॅक्स बुडतो, मनी लाँडरिंग झाले तर अंमलबजावणी संचालनालयाचा लॉस होतो. एवढा मंत्री पदाचा दुरुपयोग झाला. किती मोठा गुन्हा आहे? एवढे सगळे पुरावे दिल्यानंतर जर तुम्ही या सभागृहात ते मान्य करणार नसाल आणि आम्ही ही चौकशी सीबीआयकडे देऊ असे जाहीर करणार नसाल तर मला असे वाटते की, सरकारचे यामध्ये काहीतरी काळेबेरे आहे. म्हणून सरकार हा भ्रष्टाचार झाकू पहात आहे. आम्ही तो बिलकूल झाकू देणार नाही. जोपर्यंत या भ्रष्टाचारावर योग्य उपाययोजना होत नाही तोपर्यंत विरोधी पक्ष गप्प बसणार नाही. माझ्याकडे प्रत्येक विषयाच्या फाईल्स आहेत. ही ५० क्रमांकाची फाईल आहे.

सभापती महोदया, सभागृहात भ्रष्टाचाराच्या संदर्भात चर्चा सुरु आहे. माननीय सदस्य श्री.नारायणराव राणे यांनी सांगितले की, महागाईबद्दल, सर्वसामान्य जनतेच्या गरजांबद्दल काही तरी बोलले पाहिजे. त्यामुळे आता मी डाळीबाबत बोलणार आहे. २०१४-१५ मध्ये देशामध्ये कडधान्याचे उत्पादन ७ टक्क्यांनी कमी झाले. २०१३-१४ व २०१४-१५ चा विचार केला तर १.३५ दशलक्ष टनाने उत्पादन कमी झाले. तूरडाळ उत्पादनात १४ टक्क्यांनी घट झाली. ही आकडेवारी देण्याचे कारण हे की, सातत्याने कडधान्य, विशेषतः तूरडाळीचे उत्पादन कमी होत आहे. डिसेंबर, २०१५ मध्ये नागपूरच्या अधिवेशनात आम्ही तूरडाळीचा विषय मांडला होता. पण शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, दुष्काळाची भीषणता यामुळे तो प्रश्न दबून गेला. तो विषय पुढे आणता आला नाही.

सभापती महोदया, मागील वर्षी नोव्हेंबरच्या सुमारास दसरा व दिवाळी हे सण आले. त्याच्या ५ महिने पूर्वी म्हणजे एप्रिल, २०१५ मध्ये सरकारने एक जीआर काढला. त्या जीआरनुसार डाळी, खाद्यतेले, खाद्यतेल बिया यावरील नियंत्रण होते ते दूर करण्यात आले. अन्न व नागरी पुरवठा विभागाने ते निर्बंध दूर केले. याचे कारण काय होते? व्यापाऱ्यांनी स्टॉक करावा, ऐन दिवाळीमध्ये दुप्पटीने विकावे आणि त्यातून काही प्रमाणात आम्हाला पैसा मिळावा, अशा उद्देशाने हा जीआर काढला. याची काही गरज नव्हती. नोव्हेंबर महिन्यात दिवाळी येत आहे हे तुम्हाला एप्रिल महिन्यात माहित होते. परंतु मलिदा खाण्यासाठी तुम्ही हे केले. भारत सरकार आणि तुमची मिलिभगत आहे. भारत सरकारने सुध्दा १८ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी डाळीवरील निर्बंध काढले. दाल शब्द जहां कहीं भी आता है वह भारत सरकार के राजपत्र से लोप किया जाएगा. भारत सरकारची जबाबदारी आहे. म्हणून राज्य सरकार आणि भारत सरकार यांनी मिळून डाळीवरचे निर्बंध उठविले आणि व्यापाऱ्यांना डाळ साठवण्यासाठी व ऐन दिवाळीच्या सणामध्ये दुप्पट तिप्पट किंमतीने विकण्यासाठी मदत केली. राज्य सरकार आणि केंद्र सरकारने देखील निर्बंध उठविले. राज्य सरकारने डाळीच्या उत्पादनात तूट होती म्हणून नॅशनल कॅम्पेडिटीज एक्स्चेंजमध्ये, वायदा बाजार जो पणन विभागांतर्गत येतो, त्या वायदा बाजारात किती कोटी रुपयांचे डाळीबाबत व्यवहार झाले, साठेबाजी झाली त्याबद्दलची काळजी घेतली नाही. एनसीडीसी मार्फत साठा करायला हवा होता तो केला नाही. निर्बंध काढल्यामुळे व्यापाऱ्यांनी तूरडाळीची साठवणूक केली आणि ऐन दसरा दिवाळी सणामध्ये ही डाळ २५० रुपये प्रती किलो या दराने खुल्या बाजारात विकली जाऊ लागली. मी स्वतः पुण्यातील दोराबजी कंपनीकडून २९० रुपये प्रती किलो या दराने तूरडाळ खरेदी केली आहे.

सभापती महोदया, श्री.रामविलास पासवान, केंद्रीय अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री पुण्यामध्ये आले होते. मी स्वतः त्यांची भेट घेतली होती. त्यांनी जाहीरपणे सांगितले की, केंद्र सरकारची जबाबदारी नाही. राज्य सरकारचे नियोजन नाही. राज्य सरकारने बफर स्टॉक का केला

नाही? त्यामुळे ऐन दिवाळीच्या सणामध्ये गोरगरीब लोकांना तूरडाळ मिळाली नाही असे सांगून केंद्रीय अन्न व नागरी पुरवठा मंत्र्यांनी राज्य सरकारचे कान उपटले. त्या काळात अशी चर्चा होती की, जवळजवळ १०० कोटी रुपयांचा घोटाळा झाला. पुरी दाल काली है.

सभापती महोदया, खाद्यतेल घोटाळा खूप मोठा आहे. फूट सेफ्टी अॅण्ड स्टॅण्डर्ड्स अॅक्ट ऑफ इंडिया, २००६ हा केंद्र सरकारचा कायदा आहे. एफएसएसएआय हा कायदा १ ऑगस्ट, २०११ मध्ये आपल्याकडे लागू झाला. गोरगरीब लोकांना भेसळ न केलेले योग्य व शुध्द खाद्यतेल मिळावे म्हणून केंद्र सरकारने हा कायदा आपल्याकडे लागू केला आहे. खाद्यतेल बंद पाकिटामध्ये विकले पाहिजे असे निर्बंध आहेत. मी या कायद्यातील भाग आपल्याला वाचून दाखवितो. २०११ ला हा कायदा लागू झाला. २०११ ते २०१३ पर्यंत २७ महिने राज्य सरकारने सूट दिली नाही. माननीय अन्न व नागरी पुरवठा मंत्र्यांना काय झाले मला समजले नाही. परंतु २८ जानेवारी, २०१६ रोजी त्यांनी एक जीआर काढला. त्या जीआरनुसार खाद्यतेल पॅकबंद प्लास्टीक पाऊच, बाटली किंवा डब्यामध्ये विकण्याचे बंधन होते, त्याला राज्य सरकारने तिलांजली दिली. राज्य सरकारला काही प्रमाणात अधिकार आहे. हे निर्बंध उठविण्यात आले. कोणासाठी उठविले याचे उत्तर सभागृहाला दिले पाहिजे. मी शासनाला हे पुरावे देत आहे. निर्बंध उठविण्याची कारणे काय आहेत? किती कोट्यवधी रुपयांचा घोटाळा झाला? बाहेर चर्चा आहे की, १०० कोटी रुपयांचा व्यवहार झाला आहे. याचे उत्तर सरकारने दिले पाहिजे.

सभापती महोदया, माननीय मुख्यमंत्री म्हणाले की, मी संयमाने बोलणार आहे, शांततेने बोलणार आहे. मी पण संयमाने बोलतो, शांततेने बोलतो. जास्त खोलात जात नाही. हा खाद्यतेल घोटाळ्याचा पुरावा आहे. वेळेचे बंधन आहे याची मला कल्पना आहे, मी नाकारीत नाही. शेवटी या भ्रष्टाचाराबद्दल आपण काही करणार की नाही, तुमची आमची नैतिक जबाबदारी आहे की नाही?

या नंतर श्री. ओटवणेकर

श्री. शरद रणपिसे : या देशाचे माजी पंतप्रधान श्री.राजीव गांधी म्हणाले होते की, ...

तालिका सभापती : सभागृहाची वेळ सभागृहाच्या अनुमतीने दुपारी १२.०० वाजेपर्यंत वाढविण्यात येत आहे. सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी १२.१५ वाजता भरेल. सन्माननीय सदस्य किती वेळ बोलले यासंबंधात सभागृहामध्ये चर्चा सुरू आहे. मी सभागृहाला अवगत करते की, या चर्चेसाठी २ तास ४० मिनिटे इतका वेळ देण्यात आला होता. काल माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.धनंजयजी मुंडे ४५ मिनिटे बोलले आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे २८ मिनिटे बोलले आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर हे २० मिनिटे बोलले आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे हे जवळ जवळ १ तास १५ मिनिटांपासून बोलत आहेत. तेव्हा माझी सर्वांना विनंती आहे की त्यांनी सारांशाने आपले विचार व्यक्त करावेत.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदया, माजी पंतप्रधान श्री.राजीव गांधी म्हणाले होते की, विकासासाठी एक रूपया पाठविला तर त्यातील ८० पैसे कुठे जातात हेच समजत नाहीत. फक्त २० पैशातून विकास होतो. मी आपल्याला सर्वसामान्य जनतेचे मत सांगतो. सर्वसामान्य जनता म्हणते आम्ही कष्ट करतो, घाम गाळतो, आमच्या श्रमशक्तीतून पैसा आणि देशासाठी श्रमशक्ती निर्माण करतो. आमच्या घामातून, श्रमशक्तीतून निर्माण झालेला पैसा विकासाकडे जात नाही. भ्रष्टाचाराचा राक्षस तो पैसा गिळंकृत करतो अशी सर्वसामान्य माणसाची भावना आहे. मी सर्व पक्षाच्या लोकप्रतिनिधींना सांगणार आहे. ते आमच्यासह सर्वांना लागू आहे. एकदा लोकप्रतिनिधी झाल्यानंतर ७ पिढ्यांना पुरेल एवढी संपत्ती निर्माण करण्यात येते त्यावेळी जनता आपल्याकडे बघत असते. आज ना उद्या क्रांती झाली तर ती भ्रष्टाचारावर होईल. त्यामुळे मी या शासनाला सावध करतो. भाजपचे केंद्रात व राज्यात सरकार का आले ? ते कशामुळे आले ? भाजपचे ध्येयधोरण पटले म्हणून सरकार आलेले नाही. भाजपचा अजेंडा पटला म्हणून आलेले नाही. श्री.अण्णा हजारे यांनी भ्रष्टाचाराविरुद्ध जी भूमिका घेतली होती त्या लोटवर बसून आपण सत्तेवर आला आहात. यात आपले कोणतेही कर्तृत्व नाही. आपण जर श्री.अण्णा हजारे यांना मानत असला तर माझा प्रश्न आहे की, देशातील भ्रष्टाचार रोखण्यासाठी लोकपालाची नियुक्ती करणार आहात काय ? प्रत्येक राज्यात एक लोकपाल नियुक्त केला पाहिजे. केंद्रात काँग्रेसचे सरकार असताना लोकपाल विधेयकाला मंजूरी देण्यात आली होती. दोन वर्ष झाली तरी केंद्र शासनाने जन लोकपाल विधेयकाला मंजूरी दिलेली नाही. तेव्हा माझी राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांना व सभागृहाच्या नेत्यांना विनंती आहे की, केंद्र सरकारला जे काही करायचे आहे ते करू द्यावे. भ्रष्टाचार निपटून काढण्यासाठी कोर्टात गेले तर अनेक वर्षे लागतात. त्यामुळे श्रीमती अंजली दमानिया . श्री.हेमंत गावंडे काय करणार ? ते काय कोर्टाच्या खेटा घालणार ? श्री.अण्णा हजारे यांचे जन लोकपाल विधेयक हे महत्वाचे आहे. जन लोकपाल हे घटनात्मक पद आहे. त्यामुळे माझी

मागणी आहे की, राज्यातील भ्रष्टाचार निपटण्यासाठी राज्या पुरता लोक जनपाल हे शासन नियुक्त करणार आहे काय आहे ? त्याला सर्वाधिकार असतील. जो तातडीने कारवाई करू शकेल असा लोकपाल राज्य सरकार नेमणार आहे काय ? ज्यांची प्रतिमा स्वच्छ आहे अशा मुख्यमंत्र्यांनी या प्रश्नाला उत्तर द्यावे. जर खऱ्या अर्थाने या राज्यात जन लोकपाल नेमला तरच आपण भ्रष्टाचाराच्या विरोधात आहात असे मी म्हणेन. नाही तर आपण भ्रष्टाचाराच्या पाठीशी उभे आहात असे मानून आपले हे सरकार उलटल्याशिवाय महाराष्ट्राची जनता शांत बसणार नाही. एवढेच या प्रसंगी सांगतो आणि माझे दोन शब्द संपवितो.

.....

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती

महोदय, एका अत्यंत महत्वाच्या अशा विषयावर म.वि.प.नियम २६० अन्वये ५-६ वेगवेगळ्या खात्यासंबंधी विरोधी पक्ष नेत्यांनी चर्चा घडवून आणली आहे. विरोधी पक्षातील सन्माननीय सदस्यांची भ्रष्टाचारासंबंधातील भाषणे मी ऐकत होतो. माननीय विरोधी पक्ष नेते व सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणातून माननीय मुख्यमंत्र्या विषयी विश्वास व्यक्त करण्यात आला. माननीय मुख्यमंत्री चांगले आहेत असे सर्वजण बोलले आहेत. या सभागृहाचे गट नेते श्री.चंद्रकांत पाटील यांच्या विषयी बोलताना ते श्री.आर.आर.पाटील यांच्या सारखे आहेत अशा प्रकारे बोलले गेले. तेव्हा विरोधी पक्षाला कालांतराने या सरकारमधील सर्व मंत्री व सदस्यांसंबंधी चांगलेच बोलावे लागणार आहे.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे हे मंत्र्यांच्या भ्रष्टाचार विषयी बोलत असताना माझ्या मुंबई बँकेवर घसरले. त्यांनी मला देखील मंत्र्यांच्या भ्रष्टाचाराच्या पातळीवर आणले. यासंबंधी मी वैयक्तिक स्पष्टीकरण करणार आहे. मुंबई बँकेच्या एकेक मुद्यावर मी स्पष्टीकरण देणार आहे. मुंबई जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेची फाईल आणली आहे. कोर्टाने क्रीमिनल पिटीशन, को-ऑप.पिटीशन खारीज केले आहे. सन्माननीय सदस्यांनी कोर्ट सर्वोच्च आहे असा येथे उल्लेख केला आहे. त्याच कोर्टाने पिटीशन डिस्पोज केले आहे. यासंबंधातील इत्यंभूम माहिती मी माझ्या स्पष्टीकरणात देणार आहे. सीबीआय, पिटीशन सर्व काही डिस्मिस्ड झाले आहे. यासंबंधात मी विधान सभेचा सदस्य असताना सविस्तर बोललो आहे.

सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांना मी शिवसेनपासून ओळखतो. विद्यार्थी चळवळीपासून ते आमचे नेते होते. त्यांचा आक्रमकपणा आम्हाला माहित आहे. पोटातले ओठात आल्या शिवाय राहात नाही. त्यांची नेहमी सडेतोड भूमिका असते. मी हक्कभंग आणला म्हणून ते बोलले. सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे हे अभ्यासू आहेत असा माझा समज होतो. आदरयुक्त दराच्याने मी त्यांच्याकडे बघत होतो. मी त्यांच्या विरुद्ध हक्कभंग दाखल केल्यानंतर माझ्या पत्नीचा मला फोन आला. ती म्हणाला तुम्ही कशाला हक्कभंग दाखल केला. तुम्हाला काय वेड लागले आहे काय ? त्यावेळी माझी खात्री झाली की श्री.राणे साहेबांसंबंधी आदरयुक्त दरारा नाही तर भीती लोकांच्या मनामध्ये आहे, जी माझ्या पत्नीच्या मनामध्ये आहे. ते ज्या ज्या पक्षात जातात त्या पक्षाशी ते प्रामाणिक राहण्याचा प्रयत्न करतात.

पॉईंट ऑफ प्रोसिजरबाबत

अॅड. राहुल नार्वेकर : सभापती
महोदय, मी आपले लक्ष महाराष्ट्र विधान परिषद नियम ३४ कडे वेधत आहे. काल आमच्या निदर्शनास नियम ३५ आणला होता. नियम ३५ चा आधार घेऊन अनेकांना वाचविण्या प्रयत्न केला आहे.

या नंतर श्री. जुन्नेरे

22/07/2016
SGJ/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. ओटवणेकर

K-52
11:40

अॅड. राहुल नार्वेकर : सभापती महोदय,
नियम ३४ काय म्हणतो ? The matter of every speech shall be relevant to the motion on which it is made. मोशन वाचा. मोशनमध्ये “सरकारमधील मंत्र्यांच्या भ्रष्टाचाराचा” उल्लेख आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे हे सरकारमध्ये मंत्री आहेत काय ? त्यामुळे सभापती महोदय, आपण पहिल्यांदा रूल ३४ वर रूलींग दिल्यानंतरच आपण पुढील चर्चेला सुरुवात करावी अशी विनंती आहे.

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :

सभापती महोदय, पॉइंट ऑफ प्रोसिजरच्या मुद्यावर विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे. काल या सभागृहाच्या नेत्यांनी रूल ३५ प्रमाणे कामकाज करण्यात यावे यासंदर्भात आम्हा सर्वांना अवगत केले होते व या रूलचे पालन झाले पाहिजे असे माननीय सभापती महोदयांनी वरून आदेश दिला व त्या आदेशाचे पालन आम्ही पालन केले. सन्माननीय सदस्य श्री. दरेकर साहेबांनी रूल ३४ चा उल्लेख केलेला आहे. त्यामुळे आपण यासंदर्भात निर्देश द्यावेत अशी विनंती आहे. जोपर्यंत आपण रूलींग देत नाही तोपर्यंत सदस्यांना आपल्याला थांबवावे लागेल. आम्ही जो आक्षेप घेतला आहे तसेच सन्माननीय सदस्यांनी जो रेफरन्स दिला आहे त्याबाबतीतील आम्हाला आपल्याकडून रूलींग अपेक्षित आहे.

तालिका सभापती : यासंदर्भात मी रूलींग देतो.

श्री.प्रविण दरेकर : सभापती महोदय, मी सुध्दा विधानसभेत पाच वर्ष आमदार म्हणून काम केलेले आहे. आमदार म्हणून मी बऱ्यापैकी पुस्तक वाचत असतो. मी हा प्रस्ताव पूर्णपणे वाचलेला आहे.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. दरेकर साहेबांनी प्रस्तावाच्या अनुषंगानेच विचार मांडावेत.

श्री.प्रविण दरेकर : सभापती महोदय, ही व्यवस्था भ्रष्टाचाराने पोखरलेली असून पोखरलेल्या व्यवस्थेवर मी बोलतो आहे.(अडथळा)

अॅड. राहुल नार्वेकर : सभापती महोदय, मी पॉइंट ऑफ प्रोसिजरच्या मुद्यावर बोलतो आहे. सभागृह हे नियमानुसार चालले पाहिजे. आपण रूल ३४ वाचलेला आहे. आता जे काही रेकॉर्डवर आलेले आहे ते प्रोसिजर प्रमाणे तसेच ते या मोशनशी कशा प्रकारे रिलेव्हंट आहे याबद्दल आपण एक्सप्लेन करणे आवश्यक आहे.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी मोशनच्या संदर्भातच विचार व्यक्त करावेत, सन्माननीय सदस्यांनी प्रस्तावाच्या अनुषंगानेच बोलावे अशा प्रकारचे मी रूलींग दिलेले आहे. या प्रस्तावाच्या संदर्भात आक्षेपार्ह भाग असेल तर तो तपासून योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

श्री.प्रविण दरेकर : सभापती महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री. राणे साहेबांनी एका वर्तमानपत्राचा भ्रष्टाचाराच्या संदर्भात दाखला दिला. दाखला देत असताना कोणा कोणाचे फोटो आहेत याचीही माहिती त्यांनी दिलेली आहे. ज्या वर्तमानपत्रात बातमी आली त्याच वर्तमानपत्राच्या विरोधात प्रहार वर्तमानपत्रांमध्ये अग्रलेख सुध्दा लिहिण्यात आला होता. एखादी विश्वासाहता कशाच्या बाबतीत कशी घ्यावयाची हा सुध्दा प्रश्न आहे. परवा महाराष्ट्र टाईम्सच्या बाबतीतही तसेच झाले. माननीय श्री.राणे साहेबांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या संदर्भात सांगितले आहे. ज्यावेळेस मंत्र्यांच्या संदर्भात एका महिलेचा विषय आला त्यासंदर्भात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी याच सभागृहात सांगितले की,

“जर तसे झाले तर त्या मंत्र्याला एक मिनिट सुध्दा मंत्री पदावर ठेवणार नाही.” केवळ एवढे बोलून माननीय मुख्यमंत्री थांबले नाहीत. सभापती महोदय, माननीय खडसे साहेबांवर आरोप सिध्द झालेला नसताना सुध्दा त्यांना मंत्री मंडळातून काढलेले आहे, त्यांच्याकडून राजिनामा घेतलेला आहे. (अडथळा)

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर यांनी जवळपास २६-२७ घोटाळांंची मालिका वाचून दाखवली. परंतु त्यांनी न वाचलेली यादी मी येथे देणार आहे. दि.१ ऑगस्ट, २००२ रोजी तेलगीचा मुद्रांक घोटाळा झाला, श्री.अशोकराव चव्हाण महसूल मंत्री असताना स्थगन प्रस्ताव आणला होता, नांदेड भुखंड भ्रष्टाचाराच्या संदर्भात तसेच माजी मुख्यमंत्री श्री. अशोकराव चव्हाण साहेबांचा आदर्श घोटाळा सुध्दा....

श्री.अशोक अर्जुनराव जगताप : सभापती महोदय, मी हरकतीच्या मुद्यावर विचार मांडण्यासाठी उभा आहे. सन्माननीय सदस्यांनी सर्व घोटाळे वाचून दाखवले तरी त्याला आमची हरकत राहणार नाही. परंतु माननीय श्री.अशोकराव चव्हाण हे खासदार असून ते एका सभागृहाचे सदस्य आहेत. आपण नियम ३५ वाचला आहे त्यामुळे आपल्याला त्यांचे नाव घ्यावयाचे असेल तर प्रथम आपण त्यांना नोटीस द्या. आपण नियम ३५ च्या संदर्भात कालपासून जो डेकोरम पाळला आहे तो आपण पाळावा. सन्माननीय सदस्यांनी नियमांच्या चौकटी पाळाव्यात अशी माझी हरकत असून त्याप्रमाणे सन्माननीय सदस्यांना निर्देश देण्यात यावे अशी विनंती आहे.

श्री.प्रविण दरेकर : सभापती महोदय, मी उच्चारलेले नाव मागे घेतो. तत्कालीन मुख्यमंत्र्यांचा घोटाळा उघड झाला होता. दि. २३ मार्च, २००१ साली तत्कालीन आरोग्य मंत्र्यांवरही भ्रष्टाचाराचे आरोप झाले होते व तीन दिवस सभागृहात सतत गोंधळ होत होता व त्यामध्ये ९ सदस्य निलंबितही झाले होते परंतु तत्कालीन आरोग्य मंत्र्यांनी त्यावेळेस राजिनामा दिला नव्हता.

सभापती महोदय, याच्या काळात जिल्हा बँकाचे मोठमोठे घोटाळे झाले होते. त्यामध्ये नागपूर जिल्हा बँक, उस्मानाबाद जिल्हा बँक, वर्धा जिल्हा बँकेतही घोटाळे झाले होते. (अडथळा)श्री.राणे साहेब हे अभ्यासकरून बोलत असतात त्यामुळे त्यांच्याकडून आम्ही अभ्यास करून बोलण्याचा चांगला गुण घेतला आहे. यांच्या काळात शेती महामंडळाचा १७० एकर जमीन घोटाळा झालेला होता. तसेच सन २००३ मध्ये पाठपुस्तकाच्या निविदा मागविल्या होत्या त्यामध्ये सुध्दा मोठया प्रमाणात घोटाळा झाला होता. आता नुकताच लॉटरीचा घोटाळा प्रकाशात आलेला आहे. अशा प्रकारचे असंख्य घोटाळे आपल्याला या ठिकाणी सांगता येतील.

या नंतर श्री. शिगम

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती महोदय, दिनांक १८ जुलै, २००१ रोजी माननीय विरोधी पक्ष नेता श्री.नारायण राणे यांनी विधानसभा सभागृहात स्थगत प्रस्तावाची सूचना दिली होती. ती मी वाचून दाखवितो .

“राज्याचे महसूल मंत्री श्री.अशोक चव्हाण यांच्या अधिपत्याखाली नांदेड येथील सेवाभावी ट्रस्ट , मी कोणाचे नाव घेत नाही, मी जुने कार्यवृत्त वाचत आहे. यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रगती महिला मंडळाला नांदेड शहरातील त्यांच्या ठिकाणावरील सर्व्हे क्र. ३६४७ मधील भूखंड प्रदान करणे, या प्रकरणी भ्रष्टाचाराचा निष्कर्ष काढून मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने तत्कालीन नांदेड नगर परिषदेचा ठराव रद्द करून सदरहू संस्थांकडून सहा आठवड्यांच्या आत शासनाने घ्यायावयाच निर्णय.” ही स्थगन प्रस्तावाची सूचना फेटाळण्यात आली. त्यावेळी सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.नारायण राणे म्हणाले हाेते की, “ उच्च न्यायालयाने निर्णय दिला, त्या जमिनीसंबंधीची मालमत्ता ही महसूल खात्याच्या अखत्यारित येत असल्यामुळे आणि उच्च न्यायालयाने हा निर्णय दिल्यामुळे त्यांच्याकडे नैतिकता येते, म्हणून हा विषय अत्यंत महत्त्वाचा आहे. एवढेच नव्हे तर उच्च न्यायालयाने निर्णय देऊन थांबले नाही तर मुंबईतील नरीमन पॉईंट येथे शंकरराव प्रतिष्ठानसाठी दुसरा भूखंड देऊ केलेला आहे तो त्याबाबत एक रिटायर्ड जस्टीस श्री.व्ही.एस.देशपांडे ....

श्री. नारायण राणे : सभापती
महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर यांनी माझे नाव घेतल्यामुळे मी नियम ४७
अन्वये वैयक्तिक स्पष्टीकरण करण्यासाठी उभा आहे.

सभापती महोदय, मला सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणात व्यत्यय आणायचा नाही किंवा त्यांनी
बोलू नका असेही म्हणायचे नाही. सन्माननीय सदस्य मागील १५ वर्षातील रेफरन्स देत आहेत. त्यांना
तेव्हाच्या प्रकरणाबाबत काही वाटत असेल तर त्यांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे ती प्रकरणे देऊन त्याची
चौकशी लावावी. या ठिकाणी जो प्रस्ताव मांडण्यात आलेला आहे तो विद्यमान मंत्रिमंडळातील
मंत्र्यांच्या आरोपासंदर्भातील आहे. आपणास मागील ३०-४० वर्षातील जी काही प्रकरणे असतील ती
माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे द्यावीत, आपले आणि माननीय मुख्यमंत्र्यांचे फार जवळचे संबंध आहेत असे
आम्ही ऐकतो. या प्रकरणांबाबत चौकशी लावून कारवाई करावी. परंतु सन्माननीय सदस्यांनी आम्ही
दिलेल्या प्रस्तावावर बोलावे. देशातून भ्रष्टाचार निपटून काढण्याचे भाजपने ठरविले आहे. भ्रष्टाचार मुक्त
भारत व्हावा असे आम्हाला देखील वाटते त्यादृष्टीने त्यांनी बोलावे. सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण
दरेकर यांनी माझे नाव घेऊन माझे अनुकरण करतात असे सांगितले. मी त्यांना सांगू इच्छितो की,
भविष्याच्या दृष्टीने वर्तमानकाळातील काही गोष्टीवर कारवाई व्हावी असा आमच्या प्रस्तावाचा
विषय आहे.

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती महोदय, तत्कालीन माननीय विरोधी पक्ष नेते मी श्री.नारायण राणे यांनी पुढे काय म्हटले ते वाचतो. .... यापूर्वीचा प्रस्ताव धुडकावून हा निर्णय घेण्यात आला आणि हायकोर्टाने स्ट्रिक्चर्स पास केले असताना येथे नैतिकता येते म्हणून त्यांनी नैतिक जबाबदारी स्वीकारून त्यांनी राजीनामा द्यावा. अशी भूमिका त्यांनी घेतली होती. हे मी माहितीसाठी येथे सांगितले.

सभापती महोदय, या ठिकाणी घोटाळ्यावर चर्चा होत असताना घोटाळ्याचे समर्थन करण्याचे काहीही कारण नाही. आपली इच्छा असो वा नसो. तुमचे घोटाळे, आमचे घोटाळे, सर्वांच्या घोटाळ्याची चौकशी झाली पाहिजे. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या घटनेने व माहितीच्या अधिकारामुळे व्यापक अधिकार मिळालेले आहेत. आपण चौकशी लावा किंवा लावू नका. एक साधा नागरिक आरटीआयखाली माहिती मागवून उत्तरे जमा करून न्यायालयात पिटीशन दाखल करतो. तो न्यायालयावर विश्वास दाखवतो आणि न्यायालय त्यास न्याय देते. काहीवेळा तो १५६खाली ऑर्डर घेतो. एफआयआर रजिस्टर्ड करतो, वर्तमानपत्राकडे, मीडियाकडे जातो. त्यामुळे आपण चौकशी केली नाही तर आपणास कोणाचे कोंबडे झाकता येणार नाही. त्यामुळे भ्रष्टाचार तुमचा असो वा आमचा असो सर्व भ्रष्टाचाराची चौकशी होऊन संबंधितांवर कारवाई झाली पाहिजे.

सभापती महोदय, या प्रस्तावामध्ये “गाव पातळीपासून भ्रष्टाचार पोखरला आहे” असा उल्लेख आहे. त्यांचे म्हणणे खरे आहे. हा प्रस्ताव आणणाऱ्या सन्माननीय सदस्यांचे मी अभिनंदन करतो. गावपातळीपासून शिखर पातळीपर्यंत भ्रष्टाचार सुरु आहे. भ्रष्टाचाराची सुरुवात कोठून होते ? गावाची विविध कार्यकारी सोसायटी असते, त्या सोसायटीचे अध्यक्ष कोण आहेत, त्याचे नेतृत्व कोण करित आहेत ? आपण त्यांचा आढावा मागवा. विविध कार्यकारी सोसायट्यांच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना बि-बियाणे, खते देण्यात येतात. आपण गावच्या पातळीवरील भ्रष्टाचार काढावा, ते कोणत्या पक्षाचे आहेत याची माहिती घ्यावी. टॅक्स सोसायट्यांच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना पीक कर्ज देण्यात येते. त्या सोसायट्या कोणाच्या ताब्यात आहेत ? आपण ज्या शेतकऱ्यांची बाजू घेता त्या शेतकऱ्यांपर्यंत पैसे पोहोचतात काय ? . माझी दादांना विनंती आहे की, आपण या सर्व बाबींची चौकशी करावी. तालुक्यातील खरेदी विक्री संघ कोणाकडे आहेत ? खरेदी विक्री संघ जागेवर आहे काय ? मार्केट समितीमध्ये किती घोटाळे आहेत ? एपीएमसीचा गदारोळ का झाला ? या सरकारने एक क्रांतिकारी निर्णय घेतला. शेतकऱ्यांच्या मालाला भाव मिळावा, त्यांनी खुल्या मार्केटमध्ये यावे म्हणून हा निर्णय घेण्यात आला. त्यामध्ये सरकारचे काय चुकले ? एपीएमसीच्या माध्यमातून अनेक घोटाळे करायला मिळतात. वेगवेगळ्या माध्यमातून भ्रष्टाचार करता येतो म्हणून त्यास विरोध केला जात आहे.

सभापती महोदय, मला आठवते आदरणीय श्री.नारायण राणे साहेब विरोधी पक्ष नेते असताना घाटकोपर येथील एका कार्यक्रमास ते माझा सत्कार करण्यासाठी आले होते. त्यावेळी ते म्हणाले होते की, “असे काम कर की, आपल्या नावाची अध्यक्ष पदाची पाटी लावली जाईल. अभिमान वाटेल असे काम कर.” मी बँकेची सूत्रे स्वीकारल्यानंतर बँकेची केलेली प्रगती केली बँक “अ” वर्ग व नप्यात आणली. बँकेच्या घोटाळ्या संबंधी काय ते मी स्पष्टीकरणात उत्तर देईन. परंतु जिल्हा मध्यवर्ती बँकेत काय झाले ? मघाशी सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी सांगितले की, कुठेतरी छोटीशी शेड नाही. त्याठिकाणी शेड तरी आहे. ज्या तत्कालीन पदाधिकाऱ्यांनी राज्य बँकेची कर्जे घेतली ते कोणत्या पक्षाचे आहेत ? त्याठिकाणी शेड तरी होती, या ठिकाणी शेडच जागेवर नाही. मी येथे

त्या नावाचा उल्लेख करित नाही. परंतु एका जागेत पाच कंपन्या दाखविण्यात आल्या. त्याच जागेवर बचत गट, कंपनी, तेथेच सर्व दुकान थाटण्यात आले. म्हणजे गावापासून, विविध कार्यकारी सोसायटीपासून राज्याच्या शिखर बँकेमध्ये काय चालू आहे ? दादा, माझी आपणास विनंती आहे की, आपण माननीय मुख्यमंत्र्यांना सांगून एकदा दूध का दूध पानी का पानी होऊन जाऊ दे. आम्हाला काय देणार आहात या आशेने राज्यातील जनता आपल्याकडे पाहत. आपण येथे मी त्याचा भ्रष्टाचार काढतो, तो माझा भ्रष्टाचार काढतो, मी एवढ्या फाईल आणतो, मी तेवढ्या फाईल आणतो. या संदर्भात श्वेतपत्रिका काढावी, कोणती तरी यंत्रणा नेमून हा विषय एकदाच संपवून टाकावा. ज्यांची चूक असेल ते जेलमध्ये जाताल, आमची चूक असेल तर आम्ही जाऊ, त्यांची चूक असेल तर ते जाताल.पण हा विषय एकदाचा संपवावा.

सभापती महोदय, शिक्षण संस्था कोणाच्या आहेत ? आपण खाजगी शिक्षण संस्था, खाजगी कॉलेजेस, खाजगी मेडिकल कॉलेजेसची यादी काढावी. वसंतदादा पाटील यांनी उदात्त हेतूने अशाप्रकारची संकल्पना आणली. पण आज कोणत्या गरिबाची मुले त्या शाळा-कॉलेजमध्ये शिक्षण घेत आहेत ? कोणत्या शेतकऱ्याच्या मुलाकडून पैसे न घेता मेडिकल किंवा इंजिनिअरींगला अॅडमिशन दिले आहे ? आपण सर्व संस्थांची चौकशी लावावी.

या नंतर श्री. बोर्डे

तालिका सभापती

: सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर, आपण या प्रस्तावावरील चर्चेवर ऑनलेग आहात.
आता सभागृहाची विशेष बैठक स्थगित होत आहे. सभागृहाची नियमित बैठक
दुपारी १२.१५ वाजता पुन्हा भरेल.
(सभागृहाची बैठक दुपारी १२.०० ते १२.१५ वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

या नंतर श्री. कांबळे

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)

तोंडी उत्तरे

श्री. नरेंद्र पाटील :
मुंबई - नाशिक महामार्गावरील (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) घोटी व पडघा येथील टोल नाके बंद
करण्याबाबत

* 19594 श्री. नरेंद्र पाटील ,श्री. हेमंत टकले,श्री. किरण
पावसकर,श्री. जयवंतराव जाधव,श्री. संदिप बाजोरिया,श्री. अनिल भोसले,श्री.
अमरसिंह पंडित :

- (१) मुंबई-नाशिक महामार्गावरील (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) वडपे खिंड ते इगतपुरी तालुक्यातील गोंदे पर्यंतच्या रस्त्यावर घोटी व पडघा येथे दोन टोलनाके बसवण्यात आले असून एका टोलचे रुपये 50 असे 2 टोलनाके मिळून एकूण रुपये 100 घेतले जातात, परंतु मुंबईकडून येणारी वाहने पुढे घोटी येथे न जाता वाशिंद, पडघा, आसनगांव, शहापूर, आटगांव, खर्डी, कसारा व इगतपुरी पर्यंत गेली तरी पुढच्या घोटी टोलनाक्याचे एकूण रुपये 100 आधीच पडघा येथे घेतले जातात, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रत्येक टोल नाक्यावर कायद्याने डिजिटल फलक लावून महामार्ग केव्हा बांधला, त्यासाठी खर्च किती आला, दररोज होणारी टोलची वसुली किती, त्यापैकी एकूण रक्कमेतून रोज जमा होणारी टोलची रक्कम वजा करून दुसऱ्या दिवशी डिजिटल बोर्डवर लावणे अनिवार्य असून सुध्दा येथे डिजिटल बोर्ड लावण्यात आलेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रवीण पोटे-पाटील, श्री. चंद्रकांत पाटील यांच्याकरिता : (1) भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत वडपे ते गोंदे ह्या राष्ट्रीय महामार्ग 3 चे खाजगीकरणामधून चौपदरीकरण करण्यात आले असून ह्या प्रकल्पासाठी अर्जुनाली (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) व घोटी (ता.इगतपुरी, जि.नाशिक) या दोन ठिकाणी पथकर नाके अस्तित्वात आहेत, करारनाम्यानुसार प्रकल्पाच्या कोणत्याही पथकर नाक्यावरून वाहन गेल्यास संपूर्ण 99.50 कि.मी. महामार्गासाठी असलेला पथकर वसूल केला जातो व पुढील पथकर नाक्यावर पहिल्या पथकर नाक्यावरील पथकराची पावती दाखविल्यास पथकर अदा करण्याची आवश्यकता नसते असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नाशिक यांनी कळविले आहे.

(2) केंद्र शासनाने केलेल्या करारनाम्यामध्ये महामार्ग केव्हा बांधला, त्यासाठी खर्च किती आला, दररोज होणारी टोलची वसुली किती, त्यापैकी एकूण रक्कमेतून रोज जमा होणारी

22/07/2016
MSK/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

N-61
12:10

टोलची रक्कम वजा करुन दुस-या दिवशी डिजिटल बोर्डवर लावणे ह्याबाबी समाविष्ट नाही असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नाशिक यांनी कळविले आहे.
(3) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. नरेंद्र पाटील : सभापती महोदय, मी प्रश्नामध्ये स्पष्ट विचारले आहे. २ टोल नाक्यांसाठी येथे १०० रूपये घेतले जातात. एक टोल नाका पास केल्यानंतर मध्येच एखादा प्रवासी दुसऱ्या गावाला जात असेल तर तेथे किती टोल आकारला जाईल ? आपण याचे उत्तरात कुठेही स्पष्टीकरण दिलेले नाही.

श्री. प्रविण पोटे-पाटील

(स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. नरेंद्र पाटील यांनी टोल नाक्याच्या संदर्भातील प्रश्न उपस्थित केला आहे. मुंबई-नाशिक महामार्गावरील घोटी व पडघा या टोल नाक्यांचा हा प्रश्न आहे. मी सुरूवातीलाच या संदर्भात सांगतो की, केंद्र सरकारचे दिनांक २१.०४.२०१० चे गॅझेट नोटिफिकेशन आहे, त्यानुसार ज्यांनी महामार्ग वापरला, त्यांनी टोल देणे कम्पलसरी आहे. एकदा महामार्गावर गेल्यानंतर कोण कुठे जाते हा विषय महत्त्वाचा नाही. तेथे अर्जुनाली व घोटी असे टोल नाके आहेत. सुरूवातीला घोटीला क्रॉस करताना टोल देतो, नंतर बाहेर निघायचे असेल तर सुरूवातीची पावती तेथे दाखविली की परत टोल लागत नाही. त्यामुळे एका ठिकाणी टोल देणे गरजेचे आहे.

श्री. माणिकराव ठाकरे : सभापती महोदय, टोलचा विषय गंभीर आहे. माननीय मंत्र्यांनी केंद्र शासनाचा नियम सांगितला. ते म्हणाले की, रस्ता कोणीही वापरीत असेल तरी त्याला टोल देणे भाग आहे. रस्त्याचा पूर्ण वापर केला असेल तर पूर्ण टोल देणे भाग आहे हे आपण समजू शकतो. पनवेलच्या टोलचा असाच विषय निघाला होता की, जवळच्या लोकांना जायचे असेल, रस्त्याचा काही प्रमाणात वापर करायचा असेल तरी त्यांच्याकडून पूर्ण टोल आकारला गेला तर त्या भागातील लोकांवर अन्याय केल्यासारखे होईल. पनवेल संदर्भात जवळच्या गावांना त्यातून वगळले, विशिष्ट कि.मी. अंतरापर्यंतचा प्रवास करणाऱ्यांना त्यातून वगळले. शासनाने या संदर्भात पूर्ण स्टडी केला पाहिजे. इतर रस्त्यांच्या संदर्भात सुध्दा अशाच प्रकारच्या अनेक तक्रारी आहेत, ते म्हणत आहेत की, आम्ही पूर्ण रस्ता वापरीत नाही, मध्येच आमचे गाव लागते, आम्हाला रस्त्याचा थोडा वापर करावा लागतो आणि आम्ही परत गावात जातो. सभापती महोदय, अशी स्थिती याही ठिकाणी आहे. त्यामुळे शासनाने अशा सर्व रस्त्यांचा परत एकदा सर्व्हे करून विचार करावा. अशाप्रकारच्या हायवे वगैरेंचा किंवा इतर सर्व रस्त्यांचा विचारक करून असे टोल त्या लोकांना बसणार नाहीत यासाठी शासन काही अभ्यस करून तसा निर्णय घेणार आहे का ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील (स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, अर्जुनाली व घोटी येथे २०
कि.मी. परिसरातील स्थानिक लोकांना साडे बारा टक्के व स्थानिक व्यापारी वाहने
वारणाऱ्यांना २५ टक्के टोल द्यावा लागतो. टोलमधील रक्कम या टक्केवारी प्रमाणेच वसूल
केली जाते. स्थानिक लोकांना सूट दिली जाते.

डॉ. अपूर्व हिरे (शिक्षक)
: सभापती महोदय, मी नाशिक जिल्ह्यापुरते सांगतो. मला मालेगावहून इगतपुरीला यायचे किंवा इगतपुरीहून मालेगावला जायचे असेल तरी ३ टोल द्यावे लागतात. मी जिल्ह्याच्या बाहेर कुठेही जात नाही. नाशिक जिल्ह्याच्या एमएच ४१ आणि एमएच १५ या वाहनांना जिल्ह्यांतर्गत आपण सवलत देणार का ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील (स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित)
:
सभापती महोदय, हा विषय केंद्र सरकारच्या
एनएचआयशी संबंधित आहे. केंद्र सरकारच्या नोटिफिकेशननुसार हे सर्व चालले आहे.
सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी बसून केंद्र सरकारचे जरी टोल असले तरी
स्थानिकांना टोल माफ करणे किंवा त्यामध्ये सवलत देणे हा अधिकार सरकारला आहे असे
सांगितले आहे, त्याप्रमाणे केंद्र सरकारला एक प्रस्ताव पाठविण्यात येईल.

22/07/2016
MSK/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

N-68
12:10

सभापती

(नामनियुक्त)

:

मी माननीय राज्यमंत्र्यांना सांगू इच्छितो की, संबंध राज्यात सर्वांच्या अशाच भावना आहेत. केंद्र सरकारशी संबंधित विषय असेल तर केंद्र सरकारला तशा आपल्या भावना कळवाव्यात. शासकीय पध्दतीप्रमाणे कार्यवाही करावी.

या नंतर श्री. रोझेकर

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)

तोंडी उत्तरे

श्री. हेमंत टकले :

सभापती महोदय, या मार्गाचा आम्ही अनेक वेळा उपयोग करतो. कारण, आम्ही नाशिकला राहतो. या रस्त्यावर घोटी आणि पडघा या दोन ठिकाणी टोल नाके आहेत आणि मधल्या भागात अनेक गावे आहेत. अनेक वेळा असे होते की, मधल्या भागात राहणाऱ्या गावातील लोक या एकूण ९९.५० कि.मी. संपूर्ण रस्त्याचा वापरच करीत नाहीत. अलीकडच्या गावातील लोकांना प्रवास करण्यासाठी एक टोल नाका आणि तिकडून प्रवास करणाऱ्यांना दुसरा टोल नाका लागतो. परंतु, त्यांच्याकडून मात्र पूर्ण १०० रुपये टोल वसूल केला जातो. ही तांत्रिक अडचण असली तरी राज्य शासन म्हणून यामधून काही तरी मार्ग काढणे गरजेचे आहे. जे लोक संपूर्ण रस्त्याचा वापर करीत नाहीत त्यांच्याकडून पहिल्या टोल नाक्यावर ५० रुपये टोल घेतला आणि संपूर्ण रस्त्याचा वापर करणाऱ्यांकडून दुसऱ्या टोल नाक्यावर पुन्हा ५० रुपये टोल घेतला तर हा प्रश्न निर्माण होणार नाही. आता आपण मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे वरील टोल वसुलीची पध्दत या रस्त्यावर स्वीकारली आहे. त्यानुसार पहिल्या टोलवर टोल भरल्यानंतर पुढील टोल नाक्यावर केवळ पावती दाखवावी लागते. परंतु, तशी पध्दत या ठिकाणी स्वीकारणे बरोबर होणार नाही. त्यामुळे पहिल्या टोल नाक्यावर ५० रुपये आणि दुसऱ्या टोल नाक्यावर ५० रुपये, अशा प्रकारे टोलची विभागणी करावी. ही पध्दत आपण स्वीकारणार आहात का ?

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

O-70
12:20

सभापती :
सूचना व्यावहारिक आहे.

सन्माननीय सदस्यांनी केलेली

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

O-71
12:20

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, जिल्ह्यांतर्गत सवलत देता येणार नाही, असे केंद्र सरकारने कळविले
आहे. तथापि, सन्माननीय सदस्यांची भावना केंद्र सरकारला कळविण्यात येईल.

श्री. सुनिल तटकरे :

सभापती महोदय, या प्रश्नाला राज्यमंत्री महोदय उत्तर देत आहेत. तथापि, त्यांनी दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता होत नाही. राज्यमंत्री महोदयांना सभागृहात उत्तर देण्याचा पूर्ण अधिकार आहे, त्यांनी उत्तरे दिलीच पाहिजेत. तथापि, त्यांनी दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता करण्याची जबाबदारी विभागावर सुध्दा आहे. अन्यथा, हक्कभंगाची सूचना देण्याव्यतिरिक्त दुसरा पर्याय शिल्लक रहात नाही. यापूर्वी राज्यमंत्री महोदयांनी सभागृहात जी आश्वासने दिली आहेत त्यांची पूर्तता मर्यादित कालावधीत होण्याच्या दृष्टीकोनातून या खात्याच्या मंत्री महोदयांनी लक्ष घालावे, अशी विनंती आहे.

सभापती महोदय, टोल नाक्यांच्या बाबतीत या ठिकाणी प्रश्न उपस्थित करण्यात आला आहे. मधल्या कालावधीत मुंबई-पुणे किंवा मुंबई-नाशिक या महामार्गावर अपघातांचे प्रमाण वाढले आहे. आपणही यापूर्वी अपघातस्थळी गेला होता व त्या ठिकाणी झी-२४ तास या वाहिनीने आपली मुलाखतही घेतली होती. त्यावेळी आपण एक्सप्रेस-वेवर लेन कटिंग होणार नाही, अतिअवजड वाहने तिसऱ्या लेनमधून जातील, असे सांगितले होते. परंतु, गेल्या काही महिन्यात दोन्ही महामार्गावर अपघातांचे प्रमाण वाढलेले आहे. त्याची कारणे काय आहेत ? टोल नाक्यांवर टोल वसुली करणाऱ्या खिडक्यांचे प्रमाण वाहनांच्या संख्येच्या मानाने कमी आहे. त्यामुळे टोल नाक्यांवर रांगा लागतात. त्याचप्रमाणे अवजड वाहनांनी किंवा अन्य वाहनांनी लेनची शिस्त पाळणे आवश्यक आहे व हा विषय परिवहन विभागाशी संबंधित आहे. परिवहन मंत्री महोदय आता सभागृहात उपस्थित आहेत. ते आहेत म्हणून मी हा विषय उपस्थित केला आहे. अवजड वाहने तिसऱ्या लेनमधूनच जातील, या आपल्या निर्णयाची अंमलबजावणी कठोरपणे झाली पाहिजे. केवळ दंड आकारून काही उपयोग होणार नाही तर ती वाहने थांबविली पाहिजेत.

सभापती महोदय, राष्ट्रीय महामार्गवरील गावांना टोलमाफीचा लाभ दिला गेला पाहिजे. तसेच, टोल वसुलीच्या अधिकच्या खिडक्या निर्माण करणे आणि लेनची शिस्त पाळणे, या संदर्भात शासन मर्यादित कालावधीत प्रयत्न करणार आहे का ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी आपल्या भावना येथे मांडल्या आहेत. राज्यमंत्री म्हणून मी सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता विभागाकडून करून घेण्याची कार्यवाही मी माझ्या स्तरावरून करीन.

सभापती महोदय, दोन्ही एक्सप्रेस-वेवर अपघाताचे प्रमाण वाढले आहे, असा मुद्दा सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केला आहे. लेन कटिंगबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत. टोल नाक्यांवर वाहनांची रांग लागू नये, यासाठी खिडक्या वाढविण्याची प्रक्रिया सुरु केली आहे. हा विषय केंद्र सरकारच्या अखत्यारित असल्यामुळे आपल्याला या सुधारणा करण्याबाबत त्यांच्याकडे सूचना पाठवावी लागते.....

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

O-74
12:20

सभापती :

राज्य सरकारच्या अखत्यारित असलेल्या सुधारण राज्य सरकारने कराव्यात आणि केंद्र शासनाच्या अखत्यारित असलेल्या सुधारणांविषयी राज्य सरकारने केंद्र सरकारला कळवावे.

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

O-75
12:20

श्री. प्रविण पोटे-पाटील :
महोदय, राज्य सरकारकडून जे काही करावयाचे आहे, ते आम्ही करू.

सभापती

अॅड. राहुल नार्वेकर :

सभापती महोदय, टोल वसुलीसंबंधीचा हा प्रश्न आहे. आपण टोल नाक्यांवर वाहनांच्या रांगा लागल्याचे पहात असतो. दिल्ली सरकारने असा निर्णय घेतला आहे की, टोल नाक्यांवर जर ५०-१०० वाहनांपेक्षा अधिक वाहने उभी असतील, वाहनांची रांग लागली असेल तर टोल वसूल न करता त्यांना फ्री वे ने जाण्याची परवानगी दिली जाते. तशा प्रकारची आपल्या राज्य सरकारची काही पॉलिसी आहे का ?

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

O-77
12:20

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, राज्य शासनाचीही अशीच भूमिका आहे व त्या पध्दतीने काम सुरु आहे.

श्री. रामनाथ मोते :

सभापती महोदय, तारांकित प्रश्नाच्या प्रश्न भाग २ नुसार असे विचारण्यात आले आहे की, “प्रत्येक टोल नाक्यावर कायद्याने डिजिटल फलक लावून महामार्ग केव्हा बांधला, त्यासाठी खर्च किती आला, दररोज होणारी टोलची वसुली किती, त्यापैकी एकूण रकमेतून रोज जमा होणारी टोलची रक्कम वजा करून दुसऱ्या दिवशी डिजिटल बोर्डवर लावणे अनिवार्य असून सुध्दा येथे डिजिटल बोर्ड लावण्यात आलेला नाही, हे खरे आहे काय ?” या प्रश्नास असे उत्तर देण्यात आले आहे की, “केंद्र शासनाने केलेल्या करारनाम्यात ही बाब समाविष्ट नाही.”

सभापती महोदय, माझा प्रश्न असा आहे की, हा टोल नाका आपल्या राज्यातील आहे. त्यामुळे प्रवास करणाऱ्या सर्वसामान्य लोकांना त्याची माहिती मिळणे आवश्यक आहे. त्यामुळे जरी केंद्र शासनाने केलेल्या करारनाम्यात या बाबीचा समावेश नसला तरी तसे बंधन आता त्यांच्यावर आणता येईल का ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील :

सभापती महोदय, हा महामार्ग केव्हा बांधला, त्यासाठी खर्च किती आला, दररोज होणारी टोलची वसुली किती, वगैरे बाबी करारनाम्यात समाविष्ट नाहीत. सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेप्रमाणे केंद्र शासनाला कळविण्यात येईल. तसेच, राज्य सरकारतर्फे जे काही करावयाचे आहे ते करण्यास सरकार तयार आहे.

श्री. प्रशांत परिचारक :

**पंढरपूर (जि.सोलापूर) शहरातून सातारा व पुण्याकडे जाणा-या रस्त्यांच्या
दुरुस्तीबाबत**

* 19397 श्री. प्रशांत परिचारक :

- (१) पंढरपूर (जि.सोलापूर) शहरातून सातारा व पुण्याकडे जाण्यासाठी वाखरी चौकातून जाणाऱ्या रस्त्यांवर अनेक ठिकाणी खड्डे पडलेले असून काही ठिकाणी रस्ता नादुरुस्त असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या मार्गावरील पुलावर रस्ता दुभाजक नसल्यामुळे वारंवार अपघात होत असल्याने पंढरपुरकडे येणा-या भाविकांच्या व स्थानिक नागरिकांच्या दृष्टीने या रस्त्यांची कामे व पुलांवरील दुभाजकांची कामे पुर्ण करण्यासाठी शासनाने काय उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.प्रविण रामचंद्रजी पोटे-पाटील, श्री. चंद्रकांत पाटील यांच्याकरिता :

- (1) प्रश्नाधीन रस्ता हा आळंदी - पंढरपूर राष्ट्रीय महामार्ग 965 ह्या पालखी मार्गाचा भाग असून सदर रस्त्याच्या डांबरी पृष्ठभागावर पडलेले खड्डे भरून रस्ता सुस्थितीत ठेवण्यात आला आहे.
- (2) वाखरी परिसरात अस्तित्वातील चौपदरी रस्त्याच्या मार्गिकांमधील पातळीत फरक असलेल्या ठिकाणी मध्यरेषेलगत गार्ड स्टोन बसविण्यात आले आहेत.
- पालखी मार्गाचे चौपदरीकरणासाठी सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणेची कार्यवाही भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत प्रगतिपथावर आहे.
- (3) प्रश्न उद्भवत नाही.

सभापती महोदय, शासनाने दिलेल्या लेखी उत्तरालाच माझी हरकत आहे. उत्तरामध्ये असे नमूद करण्यात आले आहे की, “प्रश्नाधीन रस्ता हा आळंदी-पंढरपूर राष्ट्रीय महामार्ग ९६५ ह्या पालखी मार्गाचा भाग आहे.” सभापती महोदय, आता शासनाने आळंदी-पंढरपूर या रस्त्याची घोषणा केली असून त्याचे काम गेल्या महिन्याभरापूर्वी सुरु झाले आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून पूर्वीचा पालखी मार्ग तीन पदरी करण्यात आला. या ठिकाणी गेल्या ५-७ वर्षांपासून मोठ्या प्रमाणात अपघात होत आहेत. सन २०१५ मधील आकडेवारीनुसार ४ मयत, ५ गंभीर व ३ प्राणघातक, अशा प्रकारे

अपघातग्रस्तांची पोलिसांकडे नोंद झालेली आहे. पोलिसांकडे न नोंदविलेल्या अपघातांचे प्रमाणही मोठे आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, या पालखी मार्गाने चैत्र, माघ आणि कार्तिक महिन्यात १० ते १२ वारकरी प्रवास करीत असतात. दोन रस्त्यांचा वन-वे म्हणून उपयोग केला जातो. या रस्त्यावर डिव्हायडर नाही, या रस्त्याच्या बाजूला ४० ते ४५ हजार लोकसंख्येचे वास्तव्य आहे, रस्त्याच्या मधून अनेक उपरस्ते तयार झाले आहेत. त्यामुळे अपघाताचे प्रमाण मोठे आहे. या रस्त्यावर दुभाजक बांधले जाईल का ? राष्ट्रीय महामार्ग सन २०१९ मध्ये बांधून पूर्ण होणार आहे. त्यापूर्वी या रस्त्याची व्यवस्थित आखणी करून तो रस्ता अपघातमुक्त करण्यात येईल का ?

या नंतर श्री. बोरले

**(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)**

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती महोदय,
आपण पालखी मार्ग चौपदरीकरण करण्याचा प्रस्ताव एनएचआयकडे पाठविलेला आहे
आणि त्याचा डीपीआर सुद्धा बनविण्याचे काम सुरु आहे. पंढरपूर ते वाखरी या ५ किलो
मिटर रस्त्याचे नुकतेच रिपेअरिंग देखील करण्यात आले आहे.

22/07/2016
GRB/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. रोझेकर

P-83
12:30

सभापती : राज्यमंत्री महोदय,
दुभाजक लावण्यात येणार आहेत काय, असा स्पेसिफिक प्रश्न आहे.

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, मला त्याबाबत माहिती द्यावयाची आहे. हा लेव्हल डिफरन्सचा रस्ता आहे. दोन्ही रस्त्यांमध्ये खाली वर असा फरक आहे. त्यामुळे आपण तेथे स्टोन लावलेले आहेत. जेणेकरून हा रस्ता खाली वर आहे हे आपल्या लक्षात येते. आपण त्या ठिकाणी तसे स्टोन सुद्धा लावले आहेत.

श्री. दत्तात्रय सावंत : सभापती
महोदय, मंत्री महोदयांनी सांगितल्याप्रमाणे आळंदी-पंढरपूर राष्ट्रीय महामार्ग ९६५ पालखी मार्गापैकी फक्त वाखरी ते पंढरपूर या ५ किलो मीटर अंतराच्या मार्गामध्ये खाली वर अशी पातळी आहे. ती पातळी भरून न काढल्यामुळे एका बाजूवरून दुसऱ्या बाजूला आणि दुसऱ्या बाजूवरून पहिल्या बाजूला म्हणजे मध्ये जे डिव्हायडर आहेत ते काढण्यात आलेले आहेत. रस्त्याच्या एका बाजूला ३ पेट्रोल पंप आहेत आणि लाेक वस्ती देखील आहे. त्यामुळे तेथे लोकांची ये-जा सुरु असते. हायवेवरून वाहने येतात. त्यामुळे तेथे मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. शाळेच्या पहिल्या दिवशी म्हणजे १५ जून रोजी श्री.बाळासाहेब पवार आणि त्यांची पत्नी शाळेत जात होते. ते दोघेही शिक्षक आहेत. परंतु,शाळेत जाताना समोरून प्रचंड वेगाने येणाऱ्या बोलेरो गाडीने त्यांना धडक दिली. त्यांच्या पत्नीचा तेथेच मृत्यू झाला आणि श्री.बाळासाहेब पवार आजही मिरज येथील हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट आहेत. तेथे रोज कमी जास्त प्रमाणात अपघात होतात. आपण त्या रस्त्याची पातळी केव्हा भरून काढणार आहात ? तसेच, आपण भिंतीचा डिव्हायडर तयार करणार आहात काय आणि तसे करणार नसाल तर पर्याय म्हणून तेथे कोणती उपाययोजना करण्यात येणार आहे याबाबत मंत्री महोदयांनी स्पेसिपिक उत्तर द्यावे.

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, पालखी मार्ग चौपदरीकरणाचे काम एनएचआयकडून डिसेंबर पर्यंत सुरु होणार आहे. त्यामुळे लेव्हल डिफरन्सचा विषय सुद्धा पुढे सॉर्ट आऊट होणार आहे आणि लवकरात लवकर या रस्त्याचे व्यवस्थित निवारण करण्यात येईल.

श्री. रामहरी रुपनवर : सभापती
महोदय, आळंदी-पंढरपूर राष्ट्रीय महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण होण्यासाठी तीन ते चार वर्षे लागणार आहेत. तोपर्यंत तो रस्ता सुस्थितीत ठेवण्याचे कॉन्ट्रॅक्ट दिलेले आहे. त्यांनी फलटण जवळ १ किलो मिटर रस्त्याचे काम केलेले आहे. तसेच, पंढरपूर आणि माळशिरस येथे १ किलो मिटर रस्त्याचे काम केलेले आहे. परंतु, त्या रस्त्यावर मोठ-मोठे खड्डे पडलेले आहेत. माझी शासनाला विनंती आहे की, त्या रस्त्यावर वाहतूक जास्त होत असल्यामुळे आणि आळंदी ते पंढरपूर रस्त्यावरील वाहतुकीचा विचार करता तो रस्ता चौपदरीकरण होईपर्यंत पूर्णपणे सुस्थितीत ठेवावयाचा आहे. एक-एक किलो मिटरचा रस्ता तयार केलेला आहे. त्या रस्त्याचे चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण होईपर्यंत तो रस्ता सुस्थितीत ठेवला जाईल काय आणि त्या महामार्गाचे काम व्यवस्थित करून त्यातील अडथळे दूर केले जातील काय ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील
: सभापती महोदय, वाखरी ते तुंगट या
जवळपास १६ किलो मिटर रस्त्याच्या पृष्ठ भागाच्या मजबुतीकरणाच्या कामासाठी
शासनाकडे ११ कोटी ७२ लाख रुपयांचे अंदाजपत्रक सादर केलेले आहे आणि हा रस्ता
लवकरात लवकर करण्याचा आपला मानस देखील आहे. मी अगोदरच सांगितले की, हा
रस्ता केंद्र शासनाचा आहे. आपण दिनांक ९.२.२०१६ च्या अधिसूचनेप्रमाणे दिनांक
१०.५.२०१६ रोजी हा रस्ता प्रत्यक्षात केंद्र शासनाच्या ताब्यात दिलेला आहे.

राज्यातील नॉन क्रिमीलेअर (प्रगत उन्नत) प्रवर्गाची उत्पन्न मर्यादा
वाढविण्याबाबत तारांकित प्रश्न क्रमांक : १४५८८ ला दिनांक : ३१ मार्च,
२०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात.

* 20052 डॉ. अपूर्व हिरे : (१) राज्यात मॅट्रीकोत्तर शुल्क प्रतिपुर्ती योजनेतर्गत शैक्षणिक शुल्क प्रतिपुर्तीसाठी पालकांची उत्पन्न मर्यादा रुपये ४.५० लाखावरून ६ लाख करण्याचा प्रस्ताव मा.मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्याची सुरु असलेली कार्यवाही पुर्ण झाली आहे काय,
(२) असल्यास, प्रस्तुत प्रस्तावास मा.मंत्रीमंडळाची मान्यता प्राप्त झाली आहे काय, याबाबत शासनाने काय निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे व त्याप्रमाणे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत काय,
३) नसल्यास, प्रस्तुत बाबतीत मा.मंत्री सामाजिक न्याय यांनी आश्वासन देऊनही अद्याप कार्यवाही न होण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिलीप कांबळे, श्री.राजकुमार बडोले यांच्याकरिता : (1), (2) व (3) विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या मॅट्रीकोत्तर शिक्षण फी व परीक्षा फी प्रतिपुर्ती योजनेतर्गत पालकांची उत्पन्न मर्यादा रुपये 4.50 लाखावरून रुपये 6.00 लाख करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

डॉ. अपूर्व हिरे :

सभापती महोदय, मी आता हा प्रश्न पाचव्या अधिवेशनात पुन्हा उपस्थित करित आहे आणि आता सुद्धा या प्रश्नाला “होय” असे उत्तर दिलेले आहे. प्रत्येक वेळी या प्रश्नाचे उत्तर “होय” असे देऊन देखील याबाबत अद्याप शासन निर्णय काढला जात नाही. त्यामुळे आता तरी केंद्र शासनाप्रमाणे नॉन क्रिमीलेअरची मर्यादा ६ लाख रुपये करून आपण तसा शासन निर्णय किती दिवसात काढणार आहात ?

श्री.दिलीप कांबळे : सभापती
महोदय, सन्माननीय सदस्य डॉ.अपूर्व हिरे साहेबांना पुढील अधिवेशनात हा प्रश्न
विचारण्याची वेळ येणार नाही. हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी हा शासन निर्णय काढला जाईल.

अॅड. निरंजन डावखरे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य डॉ.अपूर्व हिरे साहेबांनी सातत्याने या विषयाचा पाठपुरावा केलेला आहे, त्याबद्दल मी त्यांचे अभिनंदन करतो आणि त्यांनी शासनाला घरचा आहेरच दिलेला आहे. त्यांनी वारंवार हा प्रश्न सभागृहात उपस्थित केलेला आहे. आताच मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिले की, या संदर्भातील शासन निर्णय या अधिवेशनात काढण्यात येईल. आम्हाला विश्वास आहे की, पुढील अधिवेशनात आम्हाला पुन्हा हा प्रश्न उपस्थित करावा लागणार नाही. शासन ज्यावेळी याबाबत शासन निर्णय काढेल तो आपण किती काळात एक्झिक्युट कराल आणि या शासन निर्णयाची किती दिवसात अंमलबजावणी होणार आहे याबाबतही आपण डायरेक्शन्स द्यावेत.

22/07/2016
GRB/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. रोझेकर

P-93
12:30

श्री.दिलीप कांबळे : सभापती
महोदय, ज्या दिवशी हा शासन निर्णय होईल त्या दिवसापासून त्याची अंमलबजावणी केली जाईल.

श्री. रामनाथ मोते :

सभापती महोदय, आम्हाला माननीय सामाजिक न्याय मंत्र्यांकडून खूप अपेक्षा आहेत. परंतु, आता लोक आम्हाला विचारतात की, तुमचे सामाजिक न्याय मंत्री आहेत का अन्याय मंत्री आहेत. तिसऱ्या अधिवेशनापूर्वी माझ्या प्रश्नाला उत्तर देताना मंत्री महोदयांनी सांगितले की, पुढील अधिवेशनात तुम्हाला हा प्रश्न विचारावा लागणार नाही. आता पुन्हा ते सांगत आहेत की, तुम्हाला पुढील अधिवेशनात हा प्रश्न विचारावा लागणार नाही. मग पुढील अधिवेशन, पुढील अधिवेशन हे केव्हा संपणार आहे ? हा मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या प्रतिपूर्तीचा विषय आहे. विद्यार्थ्यांना अॅडमिशन मिळते. परंतु, प्रतिपूर्ती होत नाही. केंद्र शासनाने दोन्ही ठिकाणी ६ लाख रुपयांची मर्यादा केलेली आहे. आम्ही ४.५ लाख आणि ६ लाख हा जो फरक आहे तो आम्ही दूर करू, हे राज्य शासनाने देखील मान्य केले आणि दोन्हीसाठी सहा-सहा लाख रुपयांची मर्यादा करू. आम्हाला याबाबत फक्त आश्वासने मिळत आहेत. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रतिपूर्ती मिळत नाही. त्यांना पूर्ण फी भरावी लागते. म्हणून माझी विनंती आहे की, पुढील अधिवेशन नको. हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी सामाजिक न्यायमंत्री या संदर्भातील शासन निर्णय काढणार आहेत काय ? आम्ही मध्यंतरी वर्तमानपत्रात बातमी वाचली की, मंत्री महोदयांनी ते मान्य केलेले आहे. आता आदेश काढायला काय हरकत आहे ? माननीय सामाजिक न्यायमंत्री हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी याचा पाठपुरावा करून आदेश निर्गमित करून मागासवर्गीयांना न्याय देतील काय ?

श्री.दिलीप कांबळे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते सरांची तळमळ मी समजू शकतो. हा राज्यातील गोरगरिब विद्यार्थ्यांशी संबंधित विषय आहे. म्हणून हे अधिवेशन संपण्याअगोदर याबाबतचा शासन निर्णय काढण्यात येईल.

श्री. रामराव वडकुते : सभापती महोदय,
मी सनमाननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते सरांना धन्यवाद देतो. शासनाचे मागासवर्गीयांच्या बाबतीत जे धोरण आहे ते गंभीर आहे आणि सावत्र भावाला जशी वागणूक दिली जाते तशा प्रकारचे आहे. मला आठवते की, मंत्री महोदयांनी आम्ही याबाबत एका महिन्याच्या आत निर्णय घेऊ असे सांगितले होते. आता मेडिकल आणि इंजिनिअरिंगचे प्रवेश सुरु आहेत. शासन पूर्वी एका महिन्यात याबाबत निर्णय घेणार होते. शासनाने ८ दिवसात हा निर्णय घेतला तर मेडिकल आणि इंजिनिअरिंगच्या विद्यार्थ्यांना फी भरण्यासाठी सवलत मिळेल आणि गरीब विद्यार्थ्यांना न्याय मिळेल.

श्री.दिलीप कांबळे : सभापती
महोदय, मी अगोदरच सांगितले की, हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी अशा प्रकारचा शासन निर्णय
काढण्यात येईल आणि ज्या दिवशी निर्णय होईल त्या दिवसापासून त्याची अंमलबजावणी
करण्यात येईल.

श्री. धनंजय मुंडे :

सभापती महोदय, खरे तर माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी हा विषय सन २०१६ च्या अर्थसंकल्पात मांडला होता. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या क्रिमीलेअरची मर्यादा ४.५ लाख रुपयांवरून ६ लाख रुपये करण्याबाबत त्यांनी संपूर्ण राज्याला हा शब्द दिला होता. आता पावसाळी अधिवेशन सुरु आहे. परंतु, अद्याप याबाबत निर्णय झालेला नाही. हा शासन निर्णय काढण्यासाठी नेमकी कोणती अडचण आहे, याचे सभागृहाला स्पेसिफिक उत्तर मिळाले पाहिजे. दुसरे म्हणजे, अद्याप याबाबत निर्णय झालेला नसल्यामुळे सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून संस्था चालकांनी संपूर्ण रक्कम वसूल केलेली आहे. याबाबत आपण कोणता निर्णय घेणार आहात ? शासन निर्णय निर्गमित झाला नसल्यामुळे ही अडचण निर्माण झालेली आहे. म्हणून आपण पूर्वीलक्षिप्रभावाने निर्णय घेणार आहात काय आणि सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात संस्था चालकांनी व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थ्यांकडून जी रक्कम भरून घेतलेली आहे ती सुद्धा आपण परत देणार आहात काय ?

या नंतर श्री. खर्चे

श्री. अनिल तटकरे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.रामराव वडकुते यांनी स्पेसिफिक प्रश्न विचारला होता. त्याला आपण जे उत्तर दिले तो शब्द खरा ठरावा अशी मी अपेक्षा व्यक्त करतो. त्याबाबत मी असे सांगू इच्छितो की, अधिवेशन संपण्यासाठी अद्याप १५ दिवसांचा कालावधी आहे, आता मेडिकल व इंजिनिअरिंगची ॲडमिशन प्रक्रिया सुरु आहे, त्यामुळे येत्या ८ दिवसात यासंदर्भातील शासन निर्णय मंत्री महोदयांनी काढला तर या प्रवेशासाठी विद्यार्थ्यांना लाभ होईल, मघाशी आपण सांगितले की, अधिवेशन संपण्याअगोदर शासन निर्णय काढण्यात येईल. परंतु येत्या आठ दिवसात शासन निर्णय काढण्यात येईल काय ?

श्री.दिलीप कांबळे : सभापती महोदय, सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते, सन्माननीय सदस्य श्री.अॅड.रामराव वडकुते, यांनी प्रश्न विचारला असून सन्माननीय सदस्य श्री.अनिल तटकरे, यांनी याबाबत चिंता व्यक्त केली आहे, हे खरे आहे की, येत्या ७ ते ८ दिवसात हा निर्णय झाला तर मेडिकल व इंजिनिअरिंगच्या विद्यार्थ्यांना त्याचा फायदा होईल. याबाबत शासन अतिशय गंभीर असून येत्या ८ दिवसात शासन निर्णय काढण्यात येईल व त्याचा लाभ सन २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षापासून मिळेल.

**मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावरील दुभाजकामध्ये लावण्यात आलेल्या झाडांची
देखभाल करण्याबाबत**

- * 20220 श्री. अनिल भोसले ,श्री. नरेंद्र पाटील,श्री. किरण पावसकर,अॅड. जयदेव गायकवाड : (1) मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर दुसऱ्या लेनमधून येणाऱ्या वाहनांचा प्रकाशझोत वाहनांवर येऊ नये म्हणून दुभाजकामध्ये लावण्यात आलेल्या झाडांच्या देखभाल दुरुस्तीचे काम आयआरबी कंपनीकडे देण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (2) असल्यास, या कंपनीकडून नेमण्यात आलेल्या ठेकेदारांकडून त्याची योग्य देखभाल होत नसल्याने बहुतांश झाडे सुकून गेली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (3) असल्यास, याबाबत शासनाने संबंधित आयआरबी कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. एकनाथ शिंदे : (१) होय.

(२) व (३) नाही. या रस्त्याच्या देखभाल व दुरुस्ती कंत्राटदारामार्फत या रस्त्यालगत व दुभाजकामधील झाडांची सातत्याने देखभाल करण्यात येते.

श्री. अनिल भोसले :

सभापती महोदय, मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर तांत्रिकदृष्ट्या किंवा मानवी चुकांमुळे अपघातांचे प्रमाणात वाढ झालेली आहे. मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावरून आमचे येणे-जाणे भरपूर असते, झाडांची देखभाल करण्याचा कंत्राट ज्या कंपनीला दिलेला आहे, ती कंपनी व्यवस्थित काम करीत नाही, यासंदर्भातील बरेच व्हीडीओ माझ्याकडे आहेत, अनेक ठिकाणी झाडे नसल्यामुळे दुसऱ्या बाजूच्या वाहनांचा लाईट या बाजूच्या लेनवरील ड्रायव्हरच्या डोळ्यावर पडल्यामुळे अपघात होतात. ज्या ठिकाणी झाडे नाहीत, तेथे झाडे लावण्यात येतील काय ? झाडे देखभालीच्या बाबतीत आपण लेखी उत्तर दिलेले आहे, देखभाल करण्यात येते, यासंदर्भातील सर्व माहिती घेण्यासाठी एक समिती करण्यात येईल काय ? त्या समितीकडून अहवाल घेऊन ज्या त्रुटी येतील त्याबाबत ठेकेदारावर काय कारवाई करण्यात येईल ?

श्री. एकनाथ शिंदे :

सभापती महोदय, मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गाची लांबी १४.५ किलोमीटर आहे, त्यामध्ये बोगद्याची एकूण लांबी ३.२२ किलोमीटर आहे, घाट सेक्शन १० किलोमीटर आहे, पेव्हर शोल्डर लांबी १.५ किलोमीटर आहे, उर्वरित लांबी एकूण ६० किलोमीटर आहे, एमआयपी या कंपनीला ९ ऑगस्ट २००४ रोजी वर्कऑर्डर दिलेली आहे, सन्माननीय सदस्यांनी असा प्रश्न उपस्थित केला आहे की, काही ठिकाणी झाडे नसल्यामुळे व प्रकाश झोतामुळे अपघात होण्याचे प्रमाण वाढलेले आहे, तेथील फोटोग्राफ मी चार दिवसांपूर्वी मागविले आहे, ट्रकच्या लाईटचा प्रकाश १.२ मीटर उंच असतो, नियमाप्रमाणे १.५ मीटर उंच ही झाडे असली पाहिजेत अशा प्रकारची माहिती मी फोटोग्राफच्या माध्यमातून घेतलेली आहे, ज्या ठिकाणी झाडांची उंची कमी असेल किंवा काही ठिकाणी झाडे सुकली असतील, याची तपासणी तज्ज्ञ हॉर्टिकल्चर यांच्याकडून करण्यात येईल. यासंदर्भात तातडीने सर्वेक्षण करून अहवाल दिला पाहिजे असे निर्देश संबंधितांना देण्यात येतील.

श्री. किरण पावसकर :

सभापती महोदय, मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावरील परिस्थितीबाबत मंत्री महोदयांनी फोटोग्राफ्स दाखविले आहेत. त्या मार्गावर अपघात झाल्यावर जास्तवेळ जाणारा मंत्री कोण तर या मंत्री महोदयांचे नाव घ्यावे लागेल. हे खरे असले तरी मंत्री महोदयांना विनंती करीन की, बेळगाव ते कोल्हापूर रस्ता तयार करण्यात आलेला आहे, मागील दहा वर्षांत हा रस्ता कशा पध्दतीने मेन्टेन केला जातो, त्या रस्त्याच्या दुभाजकामध्ये कशा पध्दतीने झाडे लावण्यात येत आहेत, ती बाब पाहण्यासारखी आहे, तुम्ही या मार्गावर जात असताना त्याच्या थोडे पुढे जाऊन आपण पहावे, असे केले तर यासंदर्भातील तक्रार आम्हाला पुन्हा करावी लागणार नाही, मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्ग तयार झाल्यावर त्याच्या साईडला जे इंडिकेटर होते, रिफ्लेक्टर होते, त्यानुसार रस्त्याची बॉर्डर दाखविली जाते. आता ते रिफ्लेक्टर सुस्थितीत नाहीत. पाऊस पडल्यावर तेथे आता झाडे असतील, फोटोमध्ये आपण कोणतीही झाडे दाखवू शकतो. रस्त्यांच्या दुभाजकामध्ये झाडे असायला पाहिजेत. आरआरबी बरोबर जे अॅग्रीमेंट करण्यात आले त्यामध्ये या महामार्गाचे सुशोभिकरण करणे व झाडे लावणे हा क्लॉज नमूद करण्यात आलेला आहे. अशा पध्दतीने तेथे काम होते किंवा नाही हे पाहणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे रस्त्यावर अनेक खड्डे पडले आहेत, याबाबत आयआरबी कंपनीकडून उपाययोजना करित नसेल तर याला दुसरा पर्याय म्हणून सुशोभिकरणाचे काम दुसऱ्या कंत्राटदाराला देण्यात येईल काय ? आयआरबी ही कामे करित नसेल तर त्या कंपनीवर योग्य कारवाई करण्यात येईल काय ?

श्री. एकनाथ शिंदे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी बेळगांव ते कोल्हापूर रस्ता पहावा असे मला सूचविले आहे, सन्माननीय सदस्यांना मी सोबत घेऊन तो रस्ता पाहण्यासाठी जाणार आहे. सन्माननीय सदस्यांनी तो रस्ता पाहिलेला आहे, तेथे जी झाडे लावली आहेत, सुशोभिकरण केले आहे, त्याची त्यांनी प्रत्यक्ष पाहणी केली आहे, म्हणून त्यांना मी सोबत घेऊन जाणार आहे, आपणाला माहिती आहे की, मी फिल्डवर काम करणारा माणूस आहे. दुसरे असे की, कंत्राटात ज्या पध्दतीचे सुशोभिकरण असायला पाहिजे, तसे सुशोभिकरण योग्य प्रकारे कंत्राटदार करित नसेल किंवा आयआरबीने ते केले नसेल तर या कंपनीला पहिल्यांदा राज्य सरकारच्यावतीने एमएसआरडीसी या खात्याचा मंत्री म्हणून मी नोटीस पाठविली आहे, त्या नोटीस मध्ये फक्त टोल गोळा करणे, एवढीच तुमची जबाबदारी नसून हा रस्ता पूर्णपणे सुरक्षित राहिला पाहिजे, रस्ता सेफ्टीच्या दृष्टीकोनातून सर्व उपाय तुम्ही केले पाहिजेत, करारात ज्या गोष्टी आहेत त्यांचे पालन केले पाहिजे, अशा प्रकारची नोटीस त्यांना देण्यात आलेली आहे. सेव्ह लाईफ फाऊंडेशन व जे.पी.रिसर्च या संस्थेने सर्वेक्षण केले आहे, अपघाताचे ४२ स्पॉट आयडेंटिफाय केले आहेत, हे अपघात टाळण्याची जबाबदारी आयआरबीची आहे, ती जबाबदारी आपणाला टाळता येणार नाही अशा प्रकारची नोटीस त्यांना देण्यात आली आहे. त्या नोटीसचे उत्तर खात्याला प्राप्त झाले आहे, त्यावर अभ्यास सुरु आहे, याबाबत निश्चितपणे उपाययोजना करण्यात येतील.

श्री. सुनिल तटकरे :

सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी उत्तर देतांना असे सांगितले की, काही ट्रक उंच असतात, त्यामुळे दुभाजकामधील झाडांची उंची दीड मीटर असणे आवश्यक आहे, त्यासंदर्भातील फोटो त्यांनी दाखविले आहे. मघाशी जो प्रश्न विचारण्यात आला तो मुलभूत आहे, अलिकडील काळात या महामार्गावर होणाऱ्या अपघाताचे प्रमाण वाढले आहे, त्यामध्ये मृत्युमुखी पडणाऱ्या लोकांचे प्रमाण खूप आहे, अतिअवजड वाहने उजव्या लेनने जातात, मधल्या लेनमधून लहान वाहनांनी जाणे अभिप्रेत आहे. त्यामुळे दुभाजकाच्या पलिकडील बाजूला वाहने जाऊन निष्पाप प्रवाशांचे जीवन धोक्यात आल्याचे आपणाला अनेक वेळा दिसत आहे. काही कालावधीपूर्वी तेथे अपघात झाल्यावर सन्माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते व आपण तेथे पाहणी केली आहे. तुमच्या गाड्या जास्त किंवा कमी स्पीडने गेल्या हा एक विषय झाला असेल तो भाग आपण सोडून देऊ. अजूनही तेथे अति अवजड वाहनांनी तिसऱ्या मार्गिकेतून जाण्यासंदर्भातील नियमाचे पालन होताना दिसत नाही. या प्रश्नांचे गांभीर्य लक्षात ठेवून अति अवजड वाहने तिसऱ्या मार्गिकेतून त्यापेक्षा हलकी वाहने दुसऱ्या मार्गिकेतून व लाईट व्हेईकल उजव्या बाजूच्या पहिल्या मार्गिकेतून जाण्याचा दंडक आजपासून काढण्यात येईल काय ?

या नंतर श्री. सांगळे

22/07/2016
MJS/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

R-107
12:50

श्री. सुनिल तटकरे : ता.प्र.क्र. १९६५४....
तसेच हा नियम मोडणाऱ्यांविरुद्ध कडक कारवाई करण्याच्या दृष्टीने तातडीने पावले
टाकली जाणार आहेत का ?

श्री. एकनाथ शिंदे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी महत्त्वाचा मुद्दा मांडला आहे. अवघड वाहनांनी डावीकडून, लहान वाहनांनी मधल्या लेनने आणि ओव्हरटेक करणाऱ्या वाहनांनी उजव्या बाजूच्या मेन लेनमधून गेले पाहिजे. परंतु प्रत्यक्षात अवजड वाहने मधल्या व मेन लेनमधून जात असतात. मी आपल्याला माहितीसाठी सांगतो की, आय.जी. बोर्डे साहेबांनी यासंबंधी एक महिना ड्राईव्ह घेतला होता व त्यासाठी सर्व पोलिसांची टिम लावली होती. मी स्वतः व माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते यांच्यासमवेत तेथे सर्व टिम घेऊन गेलो होतो. आम्ही त्यावेळी काही गोष्टी प्रत्यक्षात अनुभवल्या. माननीय श्री.दिवाकर रावते साहेबांनी स्वतः एक गाडी बाजूला लावावयास सांगितली व त्याला दंड लावला. यानंतर सुध्दा अशाप्रकारच्या घटना होता कामा नये याकरिता इंटीलिजंट ट्रफिक मॅनेजमेंट सिस्टीमसमवेत माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चस्तरीय बैठक सुध्दा झाली. त्यात सर्व्हेलन्स कॅमरे, स्पीड गन्स, कंट्रोल व कमांड रुम या सर्व गोष्टी त्यात समाविष्ट असून या संदर्भात एमएसआरडीसीने सेव्ह लाईफ फाऊंडेशनसमवेत करार केलेला आहे. हा संपूर्ण रस्ता झिरो फॅटेलिटी कॉरीडॉर झाला पाहिजे अशाप्रकारचा एमएसआरडीसीकडून प्रयत्न सुरु आहेत. याकरिता आणखी पोलीसबळ वाढले पाहिजे. त्याकरिता काही मर्यादा असल्यास तेथील आयआरबी कंपनीचे डेल्टा फोर्सचे १०० लोक आहेत, त्यांना एसपीओचा दर्जा देण्यासंबंधी गृह खात्याकडे प्रस्ताव पाठविलेला आहे. जेणेकरून पेट्रोलिंग व मॉनेटरिंग वाढेल व अशाप्रकारच्या कटिंग तसेच रोड स्पिडींग वाहने जातात त्यांना पकडता येईल. मी माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते यांना विनंती केली आहे की, यासंबंधी जो दंड आकारतो त्याचे प्रमाण वाढविले पाहिजे व त्याचा वाहन चालकांवर धाक राहिला पाहिजे. तसेच एखाद्याने २-३ वेळा गुन्हा केल्यास त्याचे लायसन्स सस्पेंड केले पाहिजे. मी केलेली विनंती माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते यांनी मान्य केली आहे. यावर आपण पूर्णपणे काम करित आहोत. या संदर्भात जेपी रिसर्च, सेव्ह लाईफ फाऊंडेशन यांची मदत घेत आहोत. तसेच आपला मुद्दा लेन कटिंग, ओव्हर स्पीडने वाहने चालविणाऱ्यांसंबंधी आहे. त्यांच्यावर आळा घालण्याचा प्रयत्न एमएसआरडीसीकडून होत आहे.

श्री. सुनिल तटकरे :

मंत्री महोदय, आपण पाहणी करुन दोन महिने झाले आहेत. आपण या संदर्भात सविस्तर माहिती दिल्याबद्दल मी आपले अभिनंदन करतो. परंतु यासंबंधी कृती होत नसल्यामुळे दुर्देव आहे. आपण सांगितल्याप्रमाणे माननीय मंत्री श्री.दिवाकर रावते यांनी तेथे गाडी थांबवून संबंधिताला दंड लावला. परंतु त्यानंतर ते तेथून निघून आले. मी आपल्याला जबाबदारीने सांगतो की, मंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर आज सुध्दा लेन कटिंग होत आहेत व उजव्या मार्गिकेवरून अवजड वाहने जात आहेत. आज संध्याकाळी माननीय सर्वश्री दिलीप कांबळे, सुभाष देशमुख तेथून जातील त्यावेळी त्यांनी तेथे थांबून फोटो काढावेत व ते आपल्याकडे पाठवावीत. सभापती महोदय, यासंबंधी फक्त दंडात्मक कारवाई न करता कठोर कारवाई केली पाहिजे. अन्यथा ती वाहने जप्त करावीत. आपण डेल्टा फोर्सच्या लोकांना एसपीओचा दर्जा देण्यासाठी अधिसूचना काढण्यासाठी एक वर्षाचा कालावधी जाऊ शकतो. तोपर्यंत तेथे हजोराे लोक मारले जातील. माझा स्पेसिफिक प्रश्न आहे की, या सर्व गोष्टी विचारात घेता कठोर कारवाई करण्याच्या दृष्टीने आजच्या आज पावले उचलली जातील का ?

श्री. एकनाथ शिंदे :

सभापती महोदय, मी मघाशी माझ्या उत्तरात यासंबंधी सांगितले आहे. या संदर्भात माननीय परिवहन मंत्री नियम करित आहेत. तसेच माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या स्तरावर यासंबंधी बैठक घेतली आहे. आता आपण सर्व्हेलन्स सिस्टीम बसवित असल्यामुळे एखाद्याने लेन कटिंग केली किंवा जास्त स्पीडने वाहन चालविल्यास त्याला पकडता येईल व दंड आकारता येईल. या संदर्भात लायसन्स सस्पेंड करणे किंवा वाहने जप्त करण्याची बाब प्रस्तावित व विचाराधीन आहे. मनुष्यबळ वाढविण्यासाठी पोलीस खात्यातील नाही तर डेल्टा फोर्समधील १०० लोक तेथे पेट्रोलिंग करित आहेत त्यांना अधिकार देण्याचे प्रस्तावित केले आहे. आपण याकरिता प्रयत्न करित आहोत त्याकरिता थोडा वेळ निश्चितपणे लागणार आहे. मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे शून्य अपघात करण्याचा आमचा प्रयत्न आहे. आपण आपल्या सर्व सूचना द्याव्यात. आपल्याला माहित आहे की, ज्यावेळी तेथे दरड कोसळली होती तेव्हा मी स्वतः घाटात गेलो होतो व तेथे थांबून काम केले. तसेच तेथे बसचा अपघात झाल्यानंतर मी स्वतः तेथे गेलो होतो. मी फिल्डवर काम करणारा माणूस आहे. सरकार या संदर्भात गांभीर्याने विचार करित आहे. तेथील अपघाताची आकडेवारी बघून आम्हा सर्वांना वाईट वाटत आहे.

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :

सभापती महोदय, मंत्री महोदयांची कार्यक्षमता व त्यांच्या क्षमतेबद्दल शंका घेण्याची अजिबात गरज नाही. काल सुध्दा आम्ही यासंबंधी सांगितले होते. काही उपाययोजना करण्यासाठी काही कालावधी लागत असतो. सध्या पावसाळ्याचे दिवस आहेत. घाट सेक्शनचा विचार केल्यास तेथून चढताना व उतरताना अडचणी येत असतात. आपण यासंबंधी जी स्कीम आणत आहात ती जरूर आणावी. पुर्वी आपल्याकडे व्हिजिलन्स हा फ्लाइंग स्क्वाड असायचा. तो आता ते मानत नाहीत, हा भाग वेगळा आहे. ज्या विशिष्ट भांगामध्ये अपघातांचे प्रमाण जास्त आहे तेथे पावसाळ्यात पुढे काही दिसत नसल्यामुळे अपघात घडतात. तसेच मोठे वाहन आदळल्यानंतर लक्षात येते की, ते मोठे वाहन आहे. माझी स्पेसिफिक सूचना आहे की, पावसाळ्याचे दिवस असल्यामुळे पावसाळ्यात घाट सेक्शनमध्ये स्पेशल व्हिजिलन्स टिम तेथे उभी करणार आहात का ? जेणेकरून तेथे होणाऱ्या अपघातांवर आळा घालता येईल.

श्री. एकनाथ शिंदे :

या संदर्भात परिहवन आणि गृह विभाग यांची निश्चितपणे एकत्रित बैठक घेऊ. त्यात सन्माननीय सदस्यांनी आपल्या सूचना द्याव्यात. तसेच सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे पावसाळ्यात अपघात होऊ नयेत यासाठी स्कवॉड व पेट्रोलिंग वाढू. त्याकरिता मनुष्यबळ सुध्दा वाढविले जाईल. सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे पावसाळ्यात अपघातांचे प्रमाण वाढत असल्याची बाब खरी आहे. सदर प्रमाण कमी झाले पाहिजे किंबहुना ते शुन्यावर आले पाहिजे अशी आपल्या सर्वांची भावना आहे. यासाठी आपण एक बैठक घेऊ.

श्री. अनिल भोसले :

मंत्री महोदयांनी सदर प्रश्नाला सविस्तर उत्तर दिले आहे. सदर घाटात लेन कटिंगमुळे ट्रॅफिक जाम होते. अनेक ट्रक लेन कटिंग करतात. सन्माननीय सदस्यांनी जो प्लॅन सांगितला आहे त्याला बराच कालावधी लागू शकतो. माझी मंत्री महोदयांना विनंती आहे की, आपण १५ दिवसांसाठी ट्रायल घ्यावी व त्यात शनिवार व रविवारी लोणावळ्यावरून येणाऱ्या वाहनांची आकडेवारी घ्यावी. आपण प्रत्यक्ष फिल्डवर उतरल्यानंतरच आपल्याला अनुभव येईल. अशा पध्दतीने आपण कार्यवाही करणार आहात का ?

श्री. एकनाथ शिंदे :

सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या ट्रायल बेसच्या मुद्यासंबंधी निश्चितपणे कार्यवाही करून अंमलबजावणी केली जाईल. मी आपल्याला त्यावेळी बोलावितो. तसेच यासंदर्भात आपल्याला एक बैठक सुध्दा घ्यावयाची आहे.

श्री. गिरीशचंद्र व्यास :

सभापती महोदय, या प्रश्नाच्या अनुषंगाने मी सदनाला सांगू इच्छितो की, रस्त्यावरून जात असताना ट्रकस नेहमी लेन बदलत असतात. काल-परवा झालेली एक घटना मी सदनाच्या निदर्शनास आणून देतो. राज्य सरकारच्या माध्यमातून सदर अपघातग्रस्त परिवाराला मदत करण्यासंबंधी आपण शासनाला निदेश द्यावेत. अमरावती जिल्ह्यातील चांदूर बाजार येथील ५ कि.मी.च्या खेरवाडी राज्य मार्ग रस्त्यावर अवैध वाहतूक करणाऱ्या ट्रकने .....

22/07/2016
MJS/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

R-116
12:50

सभापती : आपण मुख्यमंत्र्यांना विनंती करून
हा प्रश्न मार्गी लावावा.

तारांकित प्रश्न क्रमांक २१५५६ आणि तारांकित प्रश्न क्रमांक १९६१० यामध्ये एकच
विषय असल्यामुळे आपण ते एकत्रित घेऊ या.

**मोखाडा (जि.पालघर) येथील ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती बँकेच्या शाखेत बोगस सोने
तारण ठेवून कर्ज दिल्याबाबत**

- * 21556 श्री. गिरीशचंद्र व्यास ,प्रा. अनिल सोले,श्री. नागो गाणार**
: (१) मोखाडा (ता.मोखाडा, जि.पालघर) येथील ठाणे जिल्हा सहकारी बँकेत शाखेत सुमारे
२ ते ३ कोटी रूपयांचे बोगस सोने तारण ठेवून कर्ज देण्यात आल्याचे, माहे एप्रिल 2016
रोजी वा सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) या प्रकरणी बँकेचे किती अधिकारी व कर्मचारी या गैरप्रकारात सामील असल्याचे
तपासात निष्पन्न झाले तसेच बँकेची आर्थिक फसवणूक करणाऱ्या संबंधितांविरुद्ध काय
कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री.विजय देशमुख, श्री. सुभाष देशमुख यांच्याकरिता : (1) होय, हे खरे आहे,
(2) या प्रकरणी बँकेचे शाखा हिशेबनिस, शाखा व्यवस्थापक व अधिकृत सोनार यांना
जबाबदार धरण्यात येउन त्यांना बँक सेवेतून काढून टाकण्यात आले आहे.
(3) याबाबत बँकेचे शाखा हिशेबनीस, शाखा व्यवस्थापक व अधिकृत सोनार तसेच 6
कर्जदार यांचे विरोधात मोखाडा पोलीस स्टेशन येथे IPC Code no. 420, 465, 406,
467, 120B & 34 अन्वये फसवणूकीचाच गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.
(4) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मोखाडा (ता.मोखाडा, जि.पालघर) येथील ठाणे जिल्हा सहकारी बँकेत सुवर्ण
ठेवी कर्जे प्रकरणी झालेल्या गैरप्रकाराची चौकशी करण्याबाबत.**

* 19610   **अॅड. निरंजन डावखरे**   : (१) मोखाडा (ता.मोखाडा, जि.पालघर) येथील ठाणे जिल्हा सहकारी बँकेत सुवर्ण ठेवी कर्जे प्रकरणी बँकेचे रोखपाल श्री.रामदास गावीत, व श्री.चंद्रकांत बागूल यांनी अन्य संबंधिताचे संगनमताने रुपये 2 कोटी 70 लाख रुपयांचा सुवर्ण ठेवीचा गैरव्यवाहार केला असल्याचे सन २०१५ मध्ये लेखापरिक्षणा दरम्यान निदर्शनास येऊनही बँक व्यवस्थापकांनी या प्रकरणी कारवाई केली नसल्याचे दिनांक 28 एप्रिल,2016 रोजी वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रखवालदार व अन्य कर्मचाऱ्यांचे बोगस नावे दाखवून ही सुवर्ण कर्जे उचलली असल्याचे आले या रकमेच्या वसूलीबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय देशमुख, श्री. सुभाष देशमुख यांच्याकरिता : (1) हे अंशतः खरे आहे. (2) ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती बँकेने दि. 31/3/2016 रोजी मुदत संपलेल्या सोन्याचा लिलाव दि. 28/4/2016 रोजी मोखाडा शाखेत केला असता सदर सोने बनावट असल्याचे निदर्शनास आले असल्याने तत्कालीन बँक शाखा व्यवस्थापक, तत्कालीन शाखा हिशेबनीस तसेच संशयीत 22 कर्ज प्रकरणांशी संबंधित 17 कर्जदार अशा एकूण 20 व्यक्तीवर (यामध्ये तत्कालीन 1 बँक सुरक्षा रक्षक) मोखाडा जि. पालघर येथील पोलिस स्टेशनमध्ये बँकेने दि. 28/4/2016 रोजी एफ.आय.आर.नोंदवून गुन्हा दाखल केलेला आहे. तसेच विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, कोकण विभाग यांच्याकडूनही दि. 30/6/2016 व दि. 14/7/2016 रोजी बँकेस उक्त गैरव्यवहारातील रक्कम वसुली करण्याबाबत तसेच भविष्यात अशा घटना पुन्हा घडू नयेत यासाठी बँकेने केलेल्या उपाययोजनांबाबतचा अहवाल मागविला आहे.

(3) प्रश्न उद्भवत नाही.

या नंतर श्री. भोगले

ता.प्र.क्र.२१

५५६ व ता.प्र.क्र.१९६१०.....

श्री.गिरीश व्यास : सभापती महोदय, ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकामध्ये गृह कर्ज देण्याच्या संदर्भात प्रकरणे झाली. या प्रकरणात २ ते ३ कोटी रुपयांचे कर्ज देताना त्यांनी केवायसी पूर्ण न करणे, पूर्ण केले तरी बोगस सोने तारण ठेवणे, त्यामुळे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे नुकसान होते, ते होऊ नये यासाठी उत्तर दिले आहे. माझी या निमित्ताने विनंती आहे की, महाराष्ट्रामधील सर्व जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँकांमधील अशा प्रकारचे सोने तारण संगमताने ठेवल्याच्या संदर्भात किंवा डेड लोन, अन ऑपरेटिव्ह अकाऊंट असतील त्यांची ऑडिटरमार्फत तपासणी करण्यात येईल काय? फक्त ठाणे डीसीसी बँकेत नव्हे तर अनेक डीसीसी बँकेत संगमताने कर्जे दिली असतील, या संदर्भात अधिकाऱ्यांवर कारवाई झालेली नाही. सरकार याकडे लक्ष देणार आहे काय? सर्वात मोठी चिंतेची बाब म्हणजे डीसीसी बँक तोट्यात जात असताना सरकारकडे या बँका पुन्हा सुरु व्हाव्यात यासाठी अनुदान मागत असताना अशा प्रकारचे घोटाले होणार असतील तर त्याची गंभीरतेने दखल घेऊन सरकार चौकशी करणार आहे का?

सभापती महोदय, ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या मोखाडा शाखेत जवळपास ३२ सोने तारणाची प्रकरणे आहेत. त्यातील संशयित २२ प्रकरणे आहेत. यात ३.९१ कोटी रुपयांचे कर्ज वाटप झालेले आहे. ही शंका आल्यामुळे तपासणी केल्यानंतर असे लक्षात आले की, तारण ठेवलेले सोने बोगस आहे. त्यामुळे शाखा अधिकारी व हिशेबनीस आणि सोनार व ६ कर्जदार यांच्यावर एफआयआर दाखल केला आहे. माननीय सदस्य श्री.गिरीश व्यास यांनी जो प्रश्न विचारला त्याबाबत सांगू इच्छितो की, अन्य जिल्हा बँका अडचणीत यायला लागल्या, त्या ठिकाणी असे प्रकार होण्याची शक्यता आहे. तेथे असे प्रकार होऊ नयेत यासाठी सर्व जिल्हा मध्यवर्ती बँकांनी सोने तारण ठेवताना शाखा अधिकाऱ्यांना मर्यादा असावी अशा सूचना देऊ. त्यावर अंकुश ठेवण्यासाठी स्पेशल माणूस ठेवावा. सोनार, शाखा अधिकारी आणि कर्जदार या तिघांनी मिळून संगनमताने हे केले आहे. असे प्रकार भविष्यात होऊ शकतात. म्हणून पुढील काळात नक्की याची दक्षता घेतली जाईल.

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती
महोदय, या बँकेत जो घोटाळा झाला त्यामध्ये जवळपास अजूनही काही आरोपी आहेत. २२ कर्ज प्रकरणाशी संबंधित २० व्यक्तींवर मोखाडा, जिल्हा पालघर येथील पोलीस ठाण्यामध्ये बँकेने तक्रार दाखल केली आहे. या संदर्भात या गैरव्यवहाराची रक्कम वसूल करण्यासाठीची कार्यवाही सुरु आहे. ही रक्कम लवकरात लवकर केव्हा वसूल होईल? हा विषय गृह विभागाशी संबंधित असल्याने त्या खात्याकडे काय पाठपुरावा करणार आहात आणि सोने तारण घेताना त्याची तपासणी करून तो अहवाल रेकॉर्डवर ठेवण्याबाबतची कार्यवाही केली जाईल काय?

सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी प्रश्न विचारला आहे तो योग्य आहे. २२ लोकांची चौकशी सुरु आहे. कर्ज जे घेतले आहे त्याची मुदत अजून आहे. त्यामुळे आपल्याला लॉकर उघडता येत नाही. कर्जदार आणि व्यवस्थापक या दोघांच्या संमतीने ते उघडता येते. ते काढता येत नाही म्हणून त्यांना नोटीस दिली आहे. कर्जदार फरार आहे. त्यामुळे कर्जदार येत नाही याबाबत कायदेशीर कारवाई करण्याचे सुरु आहे. एफआयआर सर्वांवर दाखल केला आहे. पुढील काळात २२ कर्जदार आहेत त्यांचा तपास लागला नाही तर स्पेशल लेखापरिक्षक नेमून सर्वांच्या साक्षीने सोने ठेवले की आणखी काही ठेवले होते हे तपासता येईल. परंतु ग्राहकाने सांगितले की, माझे सोनेच होते तर साक्षीदार वेगळे लावून याबाबतची कार्यवाही केली जाईल.

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती महोदय, सोनार व शाखा व्यवस्थापक यांच्यावर गुन्हा दाखल झाला आहे. काही कर्मचाऱ्यांना सस्पेंड करण्यात आले आहे. ३.९१ कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाला आहे. नियमानुसार एफआयआर दाखल झाला की १०० टक्के एनपीएची तरतूद करावी लागते. ८ ते ९ कोटी फ्रॉड असेल आणि बँकेचा नफा १ ते २ कोटी रुपयांचा असेल तर ती बँक नुकसानीत जाते. आपोआप ग्राहक आपली डिपॉझिट काढून घेतात. त्यामुळे बँकेतील कर्मचाऱ्यांचा प्रश्न निर्माण होतो. बँकेची सर्व व्यवस्था कोलमडून पडते. राष्ट्रीयकृत बँकांसाठी एनपीएची तरतूद बजेटमधून केली जाते. अशा तत्कालिक परिस्थितीसाठी बजेटमधून तरतूद केली आणि नंतर एखादी सिस्टीम डेव्हलप करून टप्प्याटप्प्याने बँकेने एकत्रित पैसे द्यायचे अशी व्यवस्था शासन करणार आहे काय? जेणेकरून सहकार आणि बँक व्यवस्था टिकविणे सोपे होईल.

सभापती महोदय, माननीय
सदस्यांनी केलेली सूचना रास्त आहे. ठेवीदारांना संरक्षण मिळाले पाहिजे. बँका
अडचणीत येऊ नयेत. एखादा शाखा अधिकारी आणि सोनार यांनी संगनमताने गैरप्रकार
केला तर त्याचा बँकेच्या व्यवहारावर परिणाम होतो. शासनाच्या आज तरी तसे
विचाराधीन नाही. भविष्यात अडचण आली तर नक्की विचार करू.

श्री.हेमंत टकले :

या जिल्हा बँकांमध्ये साधारणपणे सोने तारण ठेवून कर्ज घेणारा शेतकरी वर्ग असताे. सोन्याचे सर्व व्यवहार सचोटीचे व्हावेत आणि गॅरंटीचे सोने मिळण्यासाठी केंद्र सरकारने भरपूर कायदे केले आहेत. २ लाखापेक्षा जास्त किंमतीचे सोने असेल त्याची अधिकृत खरेदी पावती, सोन्याचे कॅरेट सर्टिफिकेट देणे बंधनकारक आहे. असे अधिकृत सोनार बँकेकडून नेमतात त्यावेळेला त्यांच्याकडे या प्रकारची तपासणी यंत्रणा आहे की नाही याची बँकेने खातरजमा करून घेण्याची व्यवस्था असावी. असे आदेश या व्यवहारासाठी सहकारी बँकांना देणार काय? आपल्या ताब्यात जे सोने तारण म्हणून आलेले आहे त्याबाबत इतर गोष्टीसाठी थर्ड पार्टी ऑडिट असते तसे या सोन्याच्या सचोटी व कॅरेट आणि किंमतीविषयी अंतर्गत ऑडिटची रचना करता येईल का, ज्यामुळे आपल्याला त्याची खात्री पटायला अधिक उपयोग होईल.

सभापती महोदय, माननीय
सदस्यांनी सोने तारणाबाबत गंभीर विषय मांडला आहे. तशा सूचना सर्व जिल्हा मध्यवर्ती
बँकांना देण्यात येतील. थर्ड पार्टी ऑडिटचा विषय मांडला आहे. सोने तारण ठेवलेले
असते ते लॉकर ओपन करताना त्या कर्जदाराला सोबत घेतल्याशिवाय उघडता येत
नाही. याबाबत नक्की उपाय करू. सोने तारण घेताना शाखा अधिकाऱ्यांना मर्यादा
ठेवली पाहिजे. मर्यादा ठेवली तर यापुढे असे होणार नाही. याची दक्षता घेऊ.

औरंगाबाद येथे आंतरराष्ट्रीय परिक्षण केंद्र स्थापन करण्याबाबत

* 22135 श्री. सतिश चव्हाण ,श्री. अमरसिंह पंडित,श्री. विक्रम काळे : (१) औरंगाबाद उद्योग क्षेत्र अधिक फायदेशीर ठरण्याच्या दृष्टिने शासनाने सन २०१२ मध्ये आंतरराष्ट्रीय परिक्षण केंद्र (आय.सी.सी) औरंगाबाद येथे स्थापन करण्यासाठी मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, एम.आय.डी.सी. ने जागा व आर्थिक तरतुद केली असताना सदर केंद्र औरंगाबाद ऐवजी नागपूरला स्थापन करण्यासाठी कार्यवाही होत असल्याच्या बातम्या माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान प्रसिध्द झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
(३) असल्यास, मराठवाड्यातील उद्योगाना चालना देण्यासाठी आय.सी.सी. प्रकल्प औरंगाबाद येथेच सुरू करण्याचे दृष्टिने शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय?

श्री.प्रवीण पोटे-पाटील, श्री. सुभाष देसाई यांच्याकरिता : (१) होय, हे खरे आहे.
(२) हे खरे नाही.

इंटरनॅशनल कन्व्हेंशन सेंटर (ICC) हा प्रकल्प डीएमआयसी शेंद्रा, औरंगाबाद येथे उभारण्यात येणार आहे.

(३) सदर प्रकल्पासाठी डीएमआयसी शेंद्रा, औरंगाबाद येथे 50 एकर जागा आरक्षित करण्यात आली आहे. प्रकल्पाच्या नियोजनाचे काम पूर्ण झाले असून अंमलबजावणी टप्प्या-टप्प्याने करण्यात येणार आहे. पहिल्या टप्प्यात प्रशासकीय इमारतीचे काम सुरु करण्यात येणार असून बांधकामाची निविदा मागविण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

सभापती महोदय,
औरंगाबाद एमआयडीसीमध्ये इंटरनॅशनल कन्व्हेन्शन सेंटर बांधण्याबाबत शासनाने २०१२ मध्ये निर्णय घेतला होता. २०१६ मध्ये अशी बातमी आली की, आणखी एका प्रकल्पाकरिता हे सेंटर नागपूर येथे नेण्याचा विचार शासन करित आहे. उत्तरात नमूद केले आहे की, इंटरनॅशनल कन्व्हेन्शन सेंटर औरंगाबादमध्येच होणार आहे. हा प्रकल्प केव्हा होणार आहे, त्याबद्दल कोणती कार्यवाही केली गेली? शासनाने उत्तरात म्हटले आहे की, याचे नियोजन केले आहे. याबद्दल ५० एकर जागा आरक्षित केली आहे.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

22/07/2016
BGO/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-129
13:10

अॅड. राहुल नार्वेकर : तसेच निविदा देण्याचे काम सुरू केलेले आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, हे काम नेमके कधी सुरू होणार आहे, या कामाचे भूमिपूजन कधी होणार आहे, या कामासाठी लागणाऱ्या निधीची तरतूद करण्यात आली आहे काय ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी औरंगाबाद येथे आंतरराष्ट्रीय परिक्षण केंद्र स्थापन करण्याबाबतचा प्रश्न उपस्थित केला आहे. हे केंद्र अन्य ठिकाणी हलविण्यात येणार आहे काय असा प्रश्न विचारण्यात आला आहे. यासंबंधी मी त्यांना सांगू इच्छितो की, हे केंद्र कुठेही हलविण्यात येणार नाही. उद्योग विकास करण्यासाठी डीएमआयसी, शेंद्रा येथे ५० एकर जागा आरक्षित करण्यात आली आहे हे देखील तेवढेच सत्य आहे. या साठी आपण निधीचा विषय घेतलेला आहे. आम्ही जागा आरक्षित केलेली असल्यामुळे आम्ही निधी देखील उपलब्ध करून दिलेला आहे. एमआयडीसी ही स्वायत्त संस्था आहे. त्यांना फक्त वित्त विभागाची मान्यता घ्यावी लागते. आम्ही टप्प्याटप्प्याने इमारती बांधण्याची कार्यवाही सुरू करणार आहोत.

श्री. सुभाष झांबड : सभापती
महोदय, हा प्रकल्प इतर कुठेही हलविण्याचा प्रश्न येत नाही अशा प्रकारचे उत्तर माननीय मंत्र्यांनी दिलेले आहे. हा विषय पेपरच्या बातम्यांमुळे आलेला आहे. यापूर्वी मराठवाडा व औरंगाबादवर अन्याय झालेला आहे. घोषणा करून देखील मराठवाड्यातील प्रकल्प विदर्भात हलवियात आले आहेत. त्यामुळेच हा प्रश्न विचारण्यात आलेला आहे. या प्रकल्पासाठी जागा आरक्षित करण्यात आलेली आहे अशा प्रकारचे उत्तर देण्यात आलेले आहे. शासनाने जागा आरक्षित केलेली असल्यामुळे या प्रकल्पाचे रूप (व्हिजन) डीएमआयसीच्या बुकलेटवर छापलेले आहे. आपले अगोदरच नियोजन झाले आहे तर भूमिपूजनाची तारीख सांगण्यासाठी वेळ का लागत आहे. तेव्हा भूमिपूजन कधी करण्यात येणार आहे हे आपण जाहीरपणे सांगावे. तरच आम्हाला हा प्रकल्प औरंगाबाद येथे होईल हे कळेल.

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी वर्तमानपत्राच्या बातमीवर विश्वास ठेवू नये हे सुरुवातीलाच सांगू इच्छितो. भूमिपूजन कधी होणार असा प्रश्न विचारण्यात आलेला आहे. कोणतेही गोष्ट करावयाची असेल तर ती तांत्रिक बाबी सांभाळून करावयाची असते. भूमिपूजन आजच म्हणजे अधिवेशन संपण्यापूर्वी करतो असे मी म्हणू शकतो. आम्हाला भूमिपूजन करावयाचे आहे. पण सर्व तांत्रिक बाबी सांभाळून करावयाचे आहे. तेव्हा तांत्रिक बाबी सांभाळून लवकरात लवकर भूमिपूजन करण्यात येईल.

श्री. धनंजय मुंडे : सभापती महोदय,
मराठवाड्याची राजधानी औरंगाबाद असून औरंगाबादच्या दृष्टीने हा प्रकल्प महत्वाचा आहे. इंटरनॅशनल कन्व्हेंशन सेंटर औरंगाबादसाठी मंजूर झाले असून त्यासाठी ५० एकर जागा देखील आरक्षित करण्यात आली आहे. तेव्हा कोणत्या तांत्रिक बाबी माननीय मंत्र्यांना पूर्ण कराव्याच्या आहेत यासंबंधातील माहिती या सभागृहाला समजली तर बरे होईल. यासाठी ५० एकर जमीन राखून ठेवली आहे. निविदा स्तरावर हे काम सुरू आहे असे सांगण्यात आले आहे. तेव्हा या कामासंबंधातील निविदा आपण काढून तात्काळ काम सुरू करावे. सुरूवातीला आपण प्रशासकीय इमारतीचे काम करण्यात येईल असे सांगितले. तेव्हा प्रशासकीय इमारतीचे काम कुठ पर्यंत आलेले आहे, निविदा कधी निघणार आहे, सदर काम कधी सुरू होणार आहे यासंबंधातील माहिती समजणे महत्वाचे आहे. आपण नागपूर येथे आयआयएम पळविले आहे. तेव्हा आयसीसी देखील नागपूरला पळविणार आहात काय हा देखील महत्वाचा प्रश्न आहे. आयएमएमसाठी औरंगाबाद येथे जागा राखीव ठेवण्यात आली होती. ही जागा राखीव असताना जिल्हाधिकारी यांच्याकडून जागा राखीव नाही अशा प्रकारचे वेगळे पत्र घेऊन आयआयएम नागपूरला गेले. तशीच भीती आता मराठवाड्यातील जनतेमध्ये निर्माण झाली आहे की, आयसीसी सुद्धा नागपूरला जाते की काय ? जेव्हा आपण आयसीसीचे काम सुरू कराल तेव्हाच औरंगाबाद जनतेची खात्री पटेल की हे केंद्र औरंगाबाद येथे होणार आहे. तेव्हा आयसीसीच्या कामाला कधी सुरूवात होणार आहे ?

श्री. प्रविण पोटे-पाटील : सभापती
महोदय, डीएमआयसी शेंद्रा येथे हा प्रकल्प होणार आहे. त्यामुळे आपण येथे कॉरीडॉर
करीत आहोत. त्यामुळे हे केंद्र कुठेही हलविण्यात येणार नाही हे मी निश्चितपणे सांगत
आहे. प्रशासकीय इमारतीसाठी आपण १२० कोटी रूपयांची तरतूद केली आहे.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपला.

.....

राखून ठेवलेल्या प्रश्नाबाबत

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सभापती
महोदय, अधिवेशनाच्या पहिल्याच दिवशी मी एक प्रश्न उपस्थित केला होता. तो आपण राखून ठेवला आहे. माननीय कृषी मंत्री श्री.पांडुरंग फुंडकर यांचे म्हणणे होते की, तो प्रश्न पाटबंधारे विभागाशी संबंधित आहे. तो प्रश्न अजून एक आठवडा संपत आल्यानंतर देखील सभागृहासमोर आलेला नाही याची आपण नोंद घ्यावी.

सभापती : आपला प्रश्न पुढच आठवड्यात घेण्यात येईल.

.....

पृ. शी./ मु. शी. : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे

श्री. चंद्रकांत पाटील (मंत्री)
: सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांचा दिनांक ३१ मार्च २०१३ व दिनांक ३१ मार्च २०१४ रोजी समाप्त होणाऱ्या वर्षाचा अनुक्रमे ३९ वा व ४० वा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला.

.....

पृ. शी./ मु. शी. : विशेष हक्क समितीचा अहवाल सादर करणे.

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे :
(समिती प्रमुख) : सभापती महोदय, श्री.निखिल वागळे, संपादक, आयबीएन लोकमत व श्री.राजीव खांडेकर, संपादक एबीपी माझा यांनी वृत्तवाहिन्यांच्या प्रसारणामध्ये विधान भवन इमारतीत श्री.सचिन सुर्यवंशी, वाहतूक पोलीस अधिकारी यांच्याबाबत घडलेल्या घटनेच्या निमित्ताने मा.सभापती, मा.मुख्यमंत्री, विधिमंडळ सदस्य तसेच सार्वभौम सभागृहावर केलेले निराधार व द्वेषमूलक आरोप या विषयावरील विशेष हक्क समितीचा अहवाल मी आपल्या अनुमतीने सभागृहास सादर करते.

सभापती महोदय, या प्रकरणी अनेक सन्माननीय सदस्यांची पत्र आली होती. त्याच्या तपशीलामध्ये मी जात नाही. मी सदनाच्या माहितीसाठी थोडक्यात माझे विचार व्यक्त करते. समितीने या प्रकरणी समितीपुढे सादर करण्यात आलेली कागदपत्रे व नोंदविण्यात आलेला साक्षीपुरावा विचारात घेऊन या प्रकरणात शिक्षा काय असावी याचा अत्यंत काळजीपूर्वक विचार केला. या दोन्हीही संपादकांनी त्यांच्या वृत्तवाहिन्यांवरील आक्षेपार्ह टीकाटिप्पणीद्वारे विधानमंडळाचा अवमान व विशेषाधिकारभंग करून केलेल्या अपराधाचे गांभीर्य लक्षात घेता ते शिक्षेस पात्र ठरतात याबद्दल शंका नाही किंबहुना या संपादकांना तुरुंगवासाची वा सभागृहाच्या न्यायासनासमोर बोलावून सक्त ताकीद देण्याची शिक्षा करण्याइतपत हे प्रकरण गंभीर आहे अशी समितीची भावना आहे. मात्र, या दोन्हीही संपादकांनी समितीसमोर येऊन त्यांनी सर्वच सन्माननीय सदस्यांबद्दल टीकाटिप्पणी केलेली नाही असे स्पष्टीकरण दिले व त्याचा समितीने स्वीकार केला कारण विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांना लोकशाहीची मंदिरे मानले जाते. मतभेद असले तरी माध्यमांची वृत्तपत्र स्वातंत्र्य व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य याबद्दल विधानमंडळाला निश्चितच आदर आहे. मात्र या स्वातंत्र्याचा दुरुपयोग होऊ नये असेही समितीला वाटते.

त्याच प्रमाणे अलीकडली काळात अवमानकर्त्या व्यक्तींना द्यावयाच्या शिक्षेबाबत संसदेने व या विधानमंडळाने स्वीकारलेली संयमी भूमिका व उदार दृष्टीकोन विचारात घेता या प्रकरणी हे दोन्हीही संपादक जरी कठोर शिक्षेस पात्र असले तरी अशी कठोर शिक्षा सुचवावी असे समितीला वाटले नाही. त्यानुसार कोणतीही प्रतिशोधाची मानसिकता न ठेवता उदार भावनेने मवाळ भूमिका घेत श्री.निखिल वागळे, तत्कालीन संपादक, आयबीएन लोकमत तसेच, श्री.राजीव खांडेकर, संपादक, एबीपी माझा यांनी अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याच्या नावाखाली प्रसारीत केलेल्या विधानमंडळ मा.सभापती, मा.मुख्यमंत्री, सन्माननीय सदस्य व सार्वभौम सभागृहाच्या प्रतिष्ठेला उणेपणा आणणाऱ्या विपर्यस्त बातम्या, वक्तव्ये व मत प्रदर्शनाबाबत समितीने तीव्र नापसंती व्यक्त केली आहे व हे प्रकरण पुढे कोणतीही कार्यवाही न करता समाप्त करण्यात यावे अशी शिफारस अहवालात केली

22/07/2016
BGO/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-138
13:10

आहे.

सदरहू अहवाल सन २०१५-२०१६ वर्षासाठी स्थापन झालेल्या विधान परिषदेच्या विशेषाधिकार समितीने तयार केला असून तो मी सभागृहाला सादर करित आहे. धन्यवाद.

सभापती : विशेष हक्क समितीचा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

.....

या नंतर श्री. जुन्नेरे

पृ. शी./ मु. शी. : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे

पृ.शी./मु.शी. : लोकलेखा समितीचा अहवाल

सादर करणे

श्री.माणिकराव ठाकरे (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने लोकलेखा समितीचा १० वा अहवाल सभागृहाला सादर करतो.

सभापती : लोकलेखा समितीचा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

पृ.शी. /मु.शी.: औचित्याचे मुद्दे

सभापती : आता औचित्याचे मुद्दे घेण्यात येतील.

श्री.माणिकराव ठाकरे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. देशात कृषी व्यवसायानंतर वस्त्रोद्योग हा सर्वात मोठा व्यवसाय असून देशातील एकूण वस्त्रोद्योग व्यवसायापैकी ५० टक्के व्यवसाय एकट्या महाराष्ट्र राज्यात असणे, या व्यवसायातून राज्यातील सुमारे ८० लक्ष लोकांना रोजगार मिळणो तसेच या व्यवसायापासून शासनाला मोठ्या प्रमाणात आर्थिक उत्पन्न मिळत असणे, राज्यातील भिवंडी, मालेगाव, इचलकरंजी, सोलापूर, धुळे, कामठी, नागपूर व कराड येथे पॉवरलूम सेंटर आहेत. या शहरातील लोकांचा मुख्य व्यवसाय वस्त्रोद्योग असून शासनाचे आयात निर्यात धोरणामुळे या व्यवसायावर मंदीचे सावट असणे, शासनाच्या आयात निर्यात धोरणामुळे या व्यवसायातील मालाचा दर स्थिर व निश्चित रहात नसणे म्हणून सदर व्यवसायातील पॉवरलूम मालकांना मोठे नुकसान सोसावे लागत असणे परिणामी पॉवरलूम क्षेत्रात काम करणाऱ्या लाखो कामगारांवर बेरोजगारीमुळे होत असलेली उपासमारी, त्यामुळे पॉवरलूम मालक व यामधील कामगारांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष व नाराजीची भावना, पॉवरलूम उद्योगाच्या विविध समस्यांकडे राज्य शासनाचे दुर्लक्ष होत असल्याने राज्यातील सर्व पॉवरलूम धारक यांनी आझद मैदान, मुंबई येथे दि.२० जुलै, २०१६ रोजी धरणे आंदोलन करण्याचा दिलेला इशारा, याबाबत राज्य शासनाने तातडीने धोरणात्मक निर्णय घेऊन पॉवरलूम व्यवसायावर आलेले संकट दूर करण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करण्याची आवश्यकता असल्याने या विषयी मी औचित्याचा मुद्दा देत आहे.

श्री. संजय दत्त : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. विद्यार्थ्यांच्या दप्तराचे ओझे कमी करण्यासाठी दि. २१ जुलै, २०१५ रोजी जीआर काढून सर्व शाळांना दप्तर ओझे कमी करण्याच्या उपायाची अंमलबजावणी करण्याचे निदेश देण्यात आले होते. मात्र अद्यापि बहुतांशी शाळांमध्ये अधिसूचनेची अंमलबजावणी झाली नसल्याचे आढळून येत असून सद्या विद्यार्थी पाठीवरून मोठ मोठे दप्तराचे ओझे वाहून नेत असल्याचे दिसून येते. विद्यार्थ्यांच्या दप्तराचे ओझे हे त्यांच्या वजनापेक्षा अधिक असल्याने त्यांना लहान वयातच पाठदुखी, मानदुखी व अन्य आजार बळवतात. विद्यार्थ्यांच्या पाठीवरील दप्तराचे ओझे कमी करण्यासाठी दप्तराची वजन मर्यादा राखणे, त्यासाठी उपाययोजना करणे, दर महिन्याला पाहणी अहवाल सादर करणे अशी सूचना शिक्षण विभागाने संबंधित शिक्षण अधिकाऱ्यांना दिल्यानुसार शिक्षण संचालक, शिक्षणाधिकारी यांना त्या प्रमाणे कारवाईचे आदेशही दिले होते. परंतु या सूचनांची अंमलबजावणी झाली नाही. हे पाहण्यासाठी अद्याप स्वतंत्र यंत्रणा उभारण्यात आलेली नाही. त्यामुळे या वर्षी सुद्धा विद्यार्थ्यांना दप्तराच्या ओझ्यापासून सुटका होणे शक्य नाही असा प्रश्न उपस्थित झाला आहे. आदेश दिले तरी अंमलबजावणीसाठी शासनाकडे यंत्रणा नसल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या दप्तराचा प्रश्न प्रलंबित राहिल्याने याबाबत शासनाने तातडीने कारवाई करण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित आहेत. हा प्रश्न सोडवितांना त्यांनी जेव्हा पुढाकार घेतला होता तेव्हा विद्यार्थ्यांना आम्ही आनंददायी शिक्षण देण्याची आमची योजना आहे असे वक्तव्ये केले होते. मंत्री महोदयांनी केवळ धोरण जाहीर करून चालणार नाही तर धोरणाची अंमलबजावणी व्हावयास पाहिजे. हा विषय गंभीर असून आता शाळा सुरु झालेल्या आहेत. मी उपस्थित केलेल्या मुद्याच्या संदर्भात शासन काय करीत आहे, कुठे कमी पडत आहे व त्याची चांगली अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने सभागृहाला मार्गदर्शन केले तर संबंध राज्याच्या विद्यार्थ्यांना व पालकांना दिलासा मिळेल.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. संजय दत्त साहेब हे सातत्याने विषय लावून धरत असतात. मागे सुद्धा त्यांनी याच पध्दतीचा विषय मांडला होता त्यासंदर्भातही शासनाने पत्रक काढले होते. या विषयाच्या संदर्भात मी सन्माननीय सदस्य श्री. संजय दत्त यांना सांगु इच्छितो की, एसएससी बोर्डाच्या ज्या शाळा आहेत त्यामध्ये हा विषय जवळपास ८० टक्के संपला आहे. परंतु सीबीएससी व आयसीएसई बोर्डाच्या ज्या शाळा आहेत, त्यामध्ये त्यांचे वर्कबुक, प्रोजेक्ट्स अशा अभ्यासक्रमातील भाग जास्त प्रमाणात असून त्यासंदर्भात त्यांच्याशी आम्ही चर्चा देखील केलेली आहे. परंतु हे खरे आहे की, यासंदर्भात आपल्याला यंत्रणा उभी करावी लागणार आहे. यंत्रणा उभी केल्यानंतर त्या शाळेवर कारवाई करण्यापेक्षा शाळेला दप्तराचे ओझे कमी

22/07/2016
SGJ/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. ओटवणेकर

U-142
13:20

करण्यासाठी कौन्सिलींग करुन अभ्यासक्रम कसा बसविता येईल याकडे आमचा भर आहे. आता छडी लागे छम छमचे दिवस गेले आहेत. संस्था चालकांना अशा प्रसंगातून मार्ग काढण्यासाठी मदत करणे अशा भूमिकेतून आम्ही शिक्षण तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन घेऊन मार्ग काढण्याचा प्रयत्न केला जाणार असून ही योजना येत्या काळात आम्ही करू हे मी आपल्या मार्फत सभागृहाला सांगू इच्छितो.

प्रा.अनिल सोले : सभापती महोदय,

माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

शासनाच्या सामाजिक न्याय विभागाची राज्यात जिल्हा स्तरावरील सहाय्यक आयुक्त समाज कल्याण गट “अ” ची पदोन्नतीच्या कोटयातील ३२ पेक्षा अधिक पदे रिक्त आहेत. समाज कल्याण आयुक्तांनी ही पदे तात्काळ पदोन्नतीने भरणेबाबत शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. सामाजिक न्याय विभागाने ही निकड लक्षात घेऊन सा.प्र.विभागास सादर केला. तथापि, सा.प्र. विभागाने तो अमान्य केला, सामाजिक न्याय मंत्री यांनी सदर पदे विशेष बाब म्हणून प्राधान्ये भरावित यासाठी पुन्हा सा.प्र.विभागाकडे प्रस्ताव पाठविला. तांत्रिक बाब पुढे करुन पुन्हा सा.प्र.विभागाने तो अमान्य केला. शासनाच्या मागासवर्गीय कल्याणाच्या योजना अंमलात येण्यासाठी सहाय्यक आयुक्त समाज कल्याण गट”अ” ही पदे भरणे आवश्यक आहे.

मागील वर्षी पाच वर्षे अनुभवाची अट शिथिल करुन तीन वर्षापेक्षा कमी अनुभव असलेल्या अधिकाऱ्यांच्या पदोन्नतीस सा.प्र.विभागाने मान्यता दिलेली आहे. यावर्षी मात्र सातत्याने सा.प्र.विभागाकडून तांत्रिक अडसर निर्माण होत आहे. या करिता मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे ही बाब शासनाच्या निदर्शास आण आहे.

श्री.ख्वाजा बेग :सभापती महोदय,

माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय,राष्ट्रीयपीक विमा अस्तित्वात असताना त्याचे पीकविमा फॉर्म शेतकऱ्यांना झेरॉक्स सेंटर व इतर अन्य ठिकाणी सहज उपलब्ध होत होते, परंतु सध्या शासनाने सदर राष्ट्रीय पीकविमा योजना बंद करून त्याऐवजी नवीन पंतप्रधान पीकविमा योजना कार्यान्त करणे, सदर विम्याचे फॉर्म फक्त कृषी विभाग कार्यालयामध्ये मिळत असणे, मात्र यवतमाळ जिल्हा कृषि विभागाने वितरीत केलेल्या विमाफॉर्म बँकानी नाकारणे, यवतमाळ जिल्हयाच्या विम्याचे काम रिलायन्स विमा कंपनीकडे असणे, परंतु रिलायन्स विमा कंपनीचे फॉर्म बँकाकडे तसेच कृषि विभागाकडे उपलब्ध नसणे, फॉर्म भरण्याची शेवटची तारीख ३१ जुलै,२०१६ असल्याने बहुतांश शेतकरी या पिकविम्यापासून वंचित राहण्याची शक्यता नाकारता येत नसणे, कृपया शासनाने पिकविमा फॉर्म भरण्याकरिता ३१ जुलै,२०१६ ही मुदत वाढविण्यात यावी, अशी मागणी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे मी शासनास करित आहे.

या नंतर श्री. शिगम

श्री. किरण पावसकर : सभापती
महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“राज्य शासनाकडून खाजगी संस्था, चॅरिटेबल ट्रस्टना रुग्णालय उभारण्यासाठी नाममात्र दरात भूखंड व अन्य सोयीसुविधा उपलब्ध करून दिल्या जातात. त्या बदल्यात या रुग्णालयांनी गोरगरीब रुग्णांसाठी उपचारासाठी काही जागा राखीव ठेवणे बंधनकारक आहे. परंतु सरकारी सोयीसुविधांच्या मदतीने उभी राहिलेली ही रुग्णालये नंतर गोरगरिबांकडे दुर्लक्ष करतात. विधिमंडळाच्या अंदाज समितीने मुंबईतील अंधेरी येथील सेव्हनहिल्स आणि ब्रम्हकुमारी रुग्णालयाच्या पाहणीनंतर सादर केलेल्या अहवालात या रुग्णालयात राजीव गांधी जीवनदायी योजनेतर्गत गोरगरीब रुग्णांसाठी राखीव असलेले २० टक्के बेड्स उपलब्ध करून देण्यात येत नसल्याचे स्पष्ट निदर्शनास आणले आहे. तरी याबाबत शासनाने सखोल चौकशी करून दोषींवर तातडीने योग्य ती कारवाई करावी, अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे शासनास करीत आहे.

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सभापती
महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“ महाराष्ट्रातच नव्हे तर संपूर्ण जगातील २२ देशांमध्ये “पोकेमॅन गो” नावाचा खेळ अत्यंत लोकप्रिय झालेला आहे. प्रत्येक गोष्टीवर बंधन आणणे योग्य नाही याची मला जाणीव आहे. या खेळामध्ये स्वतःची लोकेशन देऊन इंटरनेट ऑन करून या पोकेमॅनला ठिकठिकाणी जाऊन शोधायचे असते असा हा खेळ आहे. अनेकजण वाहन सुरु असताना मोबाईल धरून पोकेमॅनला शोधण्यासाठी ठिकठिकाणी फिरतात. आधीच आपल्याकडे अपघातांची संख्या मोठी आहे. त्यामध्ये अशाप्रकारे तरुण मुले-मुली स्वतःचे देहभान विसरून मोबाईल चालू ठेवून वाहन चालवू लागले तर त्यातून अजून गंभीर प्रश्न निर्माण होतील. इंडोनेशियामध्ये असा अनुभव आलेला आहे की, हा खेळ खेळता खेळता एक व्यक्ती जावा प्रांतांतील एका लष्काराच्या तळावर जाऊन पोहोचली. कुवैतमध्ये सरकारी अधिकाऱ्यांनी हा ॲप्स डाऊनलोड करू नये असे सांगण्यात आले आहे. कारण आपण इंटरनेटवर लोकेशन देतो त्यावेळेला तुम्हाला गार्ड कराल त्याप्रमाणे तुम्ही कुठेही पोहचू शकता आणि महत्त्वाची माहिती बाहेर जाऊ शकते म्हणून त्या ठिकाणी बंदी घातलेली आहे. दोन दिवसांपूर्वी ग्वाटेमालामध्ये दोन मुले हा खेळ खेळत खेळत निर्जन ठिकाणी पोहोचली आणि त्यांच्यावर झालेल्या गोळीबारात ती मुले दगावली. थोडक्यात हा खेळ म्हणजे आपल्या शरीरामध्ये परकाया प्रवेश करून ती व्यक्ती जशी गार्ड करेल त्याप्रमाणे आपण वागतो. हा खेळ खेळताना विद्यार्थ्यांनी काेणती दक्षता घ्यावी हे हॅरीझोनामध्ये ई-मेलवर सूचना दिलेल्या आहेत. यापूर्वी मोबाईल गेम जागेवर बसून खेळले जात होते. आता पोकेमॅन गो हा मोबाईल गेम सर्वत्र प्रसारित हाेत चालला आहे. तेव्हा वाहतुकीच्या किंवा इंटरनेट हॅकींगच्या संदर्भात दक्षता घ्यावी,अशी मी औचित्याच्या मुद्दाद्वारे शासनाचे लक्ष वेधीत आहे.”

22/07/2016
AJIT/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-147
13:30

सभापती :
लक्ष द्यावे.

शासनाने याकडे गांभीर्याने

श्री. जगन्नाथ शिंदे : सभापती महोदय,
माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका क्षेत्रातील ऐतिहासिक दुर्गाडी किल्ल्या नजीकच्या गणेश घाट चौपाटी विकासाकरिता शासनाच्या पर्यटन विभागाने तीन वर्षापूर्वी १ कोटी ९४ लाख रुपये इतका निधी मंजूर केलेला असताना आजपर्यंत फक्त ४० लाख रुपये इतकाच निधी प्रत्यक्ष कामासाठी उपलब्ध झालेला असल्याने सदरहू गणेश घाट विकासाचे काम प्रलंबित असून भविष्यात वाढीव खर्चाचा धोका लक्षात घेता शासनाने त्वरित उर्वरित निधी उपलब्ध करून द्यावा, अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे शासनास करित आहे.”

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती
महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“गुहागर येथील ५५ वर्षांची महिला पोटाच्या तक्रारीवरील उपचारासाठी मुंबईच्या परळ येथील खाजगी रुग्णालयात वैद्यकीय तपासणीसाठी गेली असता त्या खाजगी रुग्णालयाचा खर्च परवडणारा नसल्याने सदर महिला डोंबिवलीतील हर्डीकर रुग्णालयात दाखल झाली. या रुग्णालयाचे प्रमुख डॉ.आनंद हर्डीकर यांनी त्यांची वैद्यकीय चाचणी केली असता, तिला व्हायरल जाँडीस (कावीळ) झाली असून दरम्यानच्या काळात या महिलेची प्रकृती खालावत गेली व शुद्ध हरपण्यास सुरुवात झाली. आजाराचे स्वरूप पाहता मोठ्या हॉस्पिटलमध्ये उपचार करण्याची गरज असल्याने मुंबईतील परेल येथील कस्तुरबा रुग्णालयात नेण्याचा निर्णय घेण्यात आला. परंतु डोंबिवली ते परळ पर्यंतचा खाजगी रुग्णवाहिकेचा खर्च या महिलेच्या नातेवाईकांना परवडत नसल्याने त्यांनी १०८ या इमर्जन्सी मेडिकल सर्व्हिसेस (EMS) या रुग्णवाहिका सेवेला फोन केला असता, खाजगी रुग्णालयातून रुग्ण नेत नसल्याचे “इमर्जन्सी मेडिकल सर्व्हिसेस”च्या वतीने सांगण्यात आले. अखेर डॉक्टरांनी खासगी रुग्णवाहिकेमधून महिलेला कस्तुरबा रुग्णालयात दाखल केले. सध्या ही महिला आयसीयमध्ये उपचार घेत आहेत. यापूर्वीही ईएमएस च्या संदर्भात सर्व सामान्यांना असाच अनुभव येत असून याबाबतची तक्रार माननीय मुख्यमंत्री तसेच राज्याच्या आरोग्य संचालनालयाकडे केली आहे. डॉक्टरांनी रुग्णांना उपचार नाकारले तर त्यांच्यावर कारवाई होते. त्याच धर्तीवर रुग्ण नाकारणाऱ्या या ईएमएस रुग्णवाहिका सेवेच्या नकारात्मक भूमिका घेणाऱ्या संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्यात यावी, तसेच गरीब रुग्णांना १०८ रुग्णवाहिका सेवा विना अटी व शर्तीनुसार तात्काळ उपलब्ध करण्यात यावी, अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे शासनास करीत आहे.”

श्री. रामनाथ मोते : सभापती
महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“राज्यातील प्राथमिक शिक्षकांना २४ वर्षांच्या सेवेनंतर निवडश्रेणी अनुज्ञेय असून त्यासाठी सेवांतर्गत प्रशिक्षण करणे बंधनकारक आहे. परंतु त्यांना सेवांतर्गत प्रशिक्षण पूर्ण करावे लागते. प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्थेच्या (डायट)माध्यमातून प्रशिक्षण वर्ग आयोजित केले जातात. मुंबईतील शिक्षकांसाठी डायट संस्था नाही. त्यामुळे हे सर्व शिक्षक प्रशिक्षणापासून वंचित आहेत. परिणामतः या शिक्षकांना निवडश्रेणीचा लाभ मिळत नाही. अनेक शिक्षक निवृत्त झाले, काही निवृत्त होण्याच्या मार्गावर आहेत. त्यांना प्रशिक्षण घ्यायचे आहे, परंतु प्रशिक्षणाची सोय नसल्यामुळे हे सर्व शिक्षक निवडश्रेणीपासून वंचित राहत आहेत. मी या संदर्भात शासनाला, शिक्षण उपसंचालकांना, एसआरटीला प्रस्ताव दिलेला आहे. मुंबईतील शिक्षकांसाठी पनवेल येथे डायट आहे त्या ठिकाणी मुंबई शहर जोडावे व त्यांच्या प्रशिक्षणाची व्यवस्था करावी, अशी विनंती केलेली आहे. मी पुन्हा एकदा शासनाकडे मागणी करित आहे.

श्री. हेमंत टकले : सभापती महोदय,
माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

“जून-जुलै हा महिना शाळा आणि कॉलेज प्रवेशाचा मोसम असतो. त्यावेळेला विद्यार्थ्यांना जातप्रमाणपत्र देण्याची खूप मोठी अडचण होते. शासनाने प्रत्येक जिल्ह्यात जातपडताळणी समिती नियुक्ती केली आहे. माझ्याकडे अशी माहिती आलेली आहे की, नाशिकच्या जात पडताळणी प्रमाणपत्र समितीने उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार दोन आठवड्यात जात वैधता प्रमाणपत्र न दिल्याने उच्च न्यायालयाने नाशिकच्या आयुक्तांसह सदस्यांनाही कारागृहात रवानगी करण्याची तंबी दिली आहे. एका अन्य प्रकरणात उच्च न्यायालयाने नाशिकच्या जात पडताळणी समितीच्या ढिसाळ कारभारावर जोरदार टीका करत समितीचे सदस्य बदलण्याचा इशारा दिलेला आहे. नाशिक जात पडताळणी समितीचा कारभार ढिसाळ असून त्यांना असा विचित्र आदेश देताना लाजलज्जा वाटत नाही काय असेही उच्च न्यायालयाने विचारले आहे. समितीचे आयुक्त आणि सदस्य सुधारले नाहीत तर त्यांच्याऐवजी आम्ही कायदेशीररित्या दुसरे सदस्य व आयुक्त नेमू. सामाजिक न्याय विभागाच्या आयुक्तांनी हे प्रकरण गांभीर्याने घ्यावे, असे उच्च न्यायालयाने म्हटले आहे. कायद्याने भान न ठेवता या समित्या आदेश देतात आणि मग सर्व प्रकरणे उच्च न्यायालयात येतात. आता उच्च न्यायालयाने जात पडताळणीचे काम करावे काय असा सवालही केलेला आहे. मी नाशिकच्या दोन केसेस सांगितलेल्या आहेत. उच्च न्यायालयाने शेवटी म्हटले आहे की, २५ जुलैपर्यंत जातवैधता प्रमाणपत्र द्यावे किंवा २६ जुलै रोजी कारागृहात जाण्याची तयारी ठेवावी अशी तंबी उपस्थित सदस्यांना दिली. जर सोमवार पर्यंत जातवैधता प्रमाणपत्र मिळाले नाही तर २६ जुलै रोजी कपडे व अन्य तयारी करूनच या. तुमची येथूनच कारागृहात रवानगी करण्यात येईल.

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री. हेमंत टकले : हे
खंडपीठाने म्हटले आहे. या जात पडताळणी समितीत्यांची नक्की काय अवस्था आहे ?
पूर्वी हक्कभंग समितीसमोर जात पडताळणी समितींची प्रकरणे आली होती. जात
पडताळणी समित्या क्वॉसी ज्युडिशियल असल्यामुळे त्यांच्यावर कोणीही काही अॅक्शन
घेऊ शकत नाही, त्या समित्या मनमानी करू शकतात, कशाही वागू शकतात, अशी
असंख्य उदाहरणे त्यावेळी आपल्यासमोर आलेली आहेत. या समित्यांमध्ये चालणारा
भ्रष्टाचार अनेक वेळा उघडकीस आलेला आहे. शासनाने माननीय उच्च न्यायालयाच्या
आदेशाची गांभीर्यपूर्वक दखल घेऊन या जात पडताळणी समित्यांचा कारभार
सुधारण्याच्या दृष्टीने पावले उचलावीत, अशी मी विनंती करीत आहे.

श्री. नारायण राणे : सभापती
महोदय, माझा औचित्याच्या मुद्द्यांच्या बाबतीत पॉइंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. अनेक सन्माननीय सदस्यांनी औचित्याचे मुद्दे मांडले आहेत. त्यांना या बाबतची पोच जाईल. परंतु या मुद्द्यांवर प्रत्यक्षात काय कारवाई होते, या आयुधाचा उपयोग काय आहे ? जर या ठिकाणी औचित्याचे मुद्दे मांडल्यानंतर त्यावर कारवाई होणार नसेल तर या आयुधाचा उपयोग होणार नाही. माझे म्हणणे एवढेच आहे की, या ठिकाणी औचित्याचे मुद्दे मांडल्यानंतर त्यावर कारवाई व्हावयास पाहिजे.

सभापती : माझ्या माहितीनुसार शासनाने औचित्याचे मुद्दे हे आयुध बऱ्याच गांभीर्याने घेतल्याचा अनुभव आहे. सभागृहात औचित्याचा मुद्दा मांडल्यानंतर विधिमंडळाच्या माध्यमातून शासनाला कळविले जाते. त्या मुद्द्यांच्या बाबतीत शासनाकडून कारवाई केली जाते. या ठिकाणी औचित्याचा मुद्दा मांडल्यानंतर सन्माननीय सदस्यांना शासनाकडून त्याचे उत्तर पाठविले जाते. सन्माननीय सदस्यांना एक महिन्यात उत्तर मिळते. एवढेच नव्हे तर कारवाई झाल्यानंतरच उत्तर येते. विधिमंडळाला त्याची पोच येते. औचित्याचे मुद्दे हे परिणामकारक आयुध असल्यामुळे सन्माननीय सदस्यांनी मनामध्ये कोणतीही शंका ठेवण्याचे कारण नाही.

श्री. हेमंत टकले
: सभापती महोदय, मी उपस्थित
केलेल्या औचित्याच्या मुद्याच्या बाबतीत मला रितसर पोच येईल. सदरहू मुद्याच्या
अनुषंगाने काय कार्यवाही झाली या बाबत एक महिन्यात मला उत्तर मिळेल. परंतु जात
पडताळणी समित्यांचा विषय दिवसेंदिवस गंभीर होत चालला आहे. त्यामुळे माझी विनंती
आहे की, हा विषय अन्य आयुधाच्या माध्यमातून उपस्थित करण्यासाठी आपण मला
परवानगी द्यावी.

22/07/2016
SJB/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

W-156
13:40

सभापती :
येईल.

१०० टक्के परवानगी देण्यात

तोंडी उत्तरे

श्री. चंद्रकांत पाटील : सभापती
महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा खूपच संवेदनशील आहे. या मुद्द्याची तीव्रता लक्षात घेऊन मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत एक निर्णय झाला आहे. जात पडताळणी समितीच्या एका अधिकाऱ्याकडे दोन-तीन जिल्ह्यांचा कारभार असायचा. त्यामुळे मंत्रिमंडळाने असा निर्णय घेतला आहे की, सर्व जिल्ह्यांसाठी जात पडताळणी समिती गठीत करावी. यासाठी आवश्यक असलेली पदनिर्मिती झाली आहे. नजीकच्या एक-दीड महिन्यात यामध्ये खूप प्रगती दिसेल. परंतु सध्या जी परिस्थिती आहे ती खूप भयावह आहे.

श्री. प्रकाश गजभिये : सभापती
महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, मी अत्यंत गंभीर, महत्त्वाच्या आणि निकडीच्या बाबीवर औचित्याचा मुद्दा उपस्थित करित आहे. कोपर्डी येथील बलात्काराच्या घटनेची शाई वाळत नाही तोच नवी मुंबईच्या नेरुळ येथील एका तरुणीसोबत असलेल्या प्रेमसंबंधाच्या संशयावरून तेथील अल्पवयीन मागासवर्गीय १६ वर्षीय तरुणाची दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी करण्यात आलेली निर्घृण हत्या, या प्रेम संबंधाची माहिती मिळताच मुलीच्या भावाने मयत तरुणाच्या नेरुळ येथील घरी जाऊन त्याच्या कुटुंबीयांशी वाद घालून तरुणासह कुटुंबातील सदस्यांना गाडीत कोंबून मुलीच्या भावाने त्याच्या सहकाऱ्यासह त्यांना दारावे गावात नेणे, मयत तरुणाच्या मोबाईल फोनमध्ये मुलीचे छायाचित्र आढळल्याने त्या ठिकाणी दलित तरुणाला करण्यात आलेली बेदम मारहाण, नेरुळ येथील रुग्णालयात तरुणाला नेले असता त्याला मृत घोषित करण्यात येणे, या प्रकरणामुळे नेरुळ परिसरात पसरलेले तणावाचे व संतापाचे वातावरण व तेथील मागासवर्गीय समाजात पसरलेला तीव्र उद्रेक, तरुणी मला टॉर्चर करते अशी तक्रार मयत तरुणाने त्याच्या वडिलांकडे केली असता, त्या संबंधी तक्रार करण्यासाठी मयत तरुणाचे वडील कुटुंबीयांसोबत पोलीस ठाण्यात गेले असता पोलिसांनी तक्रार घेण्यास दिलेला नकार, पोलिसांनी वेळीच यात हस्तक्षेप केला असता तर या मागासवर्गीय तरुणाचा जीव वाचला असता अशी तरुणाच्या वडिलांनी व्यक्त केलेली भावना, राज्यात मागासवर्गीय समाजाच्या लोकांवर होणाऱ्या अत्याचारात दिवसेंदिवस होत असलेली वाढ, या समाजाला संरक्षण देण्यास शासनाला आलेले अपयश, या घटनेतील सर्व दोषी पोलिसांसह जे जे यामध्ये सहभागी असतील त्यांना सहआरोपी करण्याची मागणी सर्व संघटनांच्या वतीने सर्वच स्तरावरून होत आहे.

सभापती महोदय, काल आपण पाहिले की, नागपूर येथे इमामवाडा परिसरात बलात्काराची घटना घडली. निश्चितच या राज्यात मागासवर्गीय समाज असुरक्षित आणि सुरक्षाहीन झालेला दिसत आहे. त्याकडे सरकारचे कोणतेही लक्ष दिसत नाही. आपण टी.व्ही. चॅनेलवर बघितले असेल की, बहुजन समाज पार्टीच्या नेत्या माजी मुख्यमंत्री श्रीमती मायावती यांच्या बाबतीत भारतीय जनता पक्षाच्या उपाध्यक्षाने असभ्य भाषेत व अत्यंत खालच्या पातळीवर जाऊन त्यांची वेश्या म्हणून तुलना केली. सभापती महोदय, अशी जहरी टीका होऊ नये म्हणून या राज्यात कायदा व सुव्यवस्था शाबूत ठेवण्यासाठी सरकारने या सभागृहामध्ये निवेदन करावे, अशी विनंती मी या औचित्याच्या माध्यमातून करित आहे.

22/07/2016
SJB/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

W-159
13:40

सभापती
घ्यावा.

:

शासनाने हा विषय गांभीर्याने

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, मी अगोदर औचित्याचा मुद्दा मांडलेला आहे. परंतु अत्यंत गंभीर अशी घटना समोर आल्यामुळे हा विषय मी औचित्याच्या माध्यमातून मांडत आहे.

सभापती महोदय, उल्हासनगर हे दोन गोष्टींसाठी प्रसिद्ध आहे. उल्हासनगर हे दाटीवाटीने राहणाऱ्या लोकवस्तीचे महानगरपालिका क्षेत्र आहे. गेल्या ५-६ दिवसांत या शहराचे आरोग्य पूर्णपणे बिघडले आहे. त्या भागातील शासकीय आणि खाजगी रुग्णालये ही रुग्णांनी तुडुंब भरलेली आहेत. त्या भागात १५६० रुग्ण हे तापाने आजारी आहेत. यामध्ये डेंग्यूचे ६, मलेरियाचे ४० आणि जवळजवळ १०० रुग्ण हे अन्य आजारांनी आजारी आहेत. यामध्ये टायफाईडचे सुद्धा काही रुग्ण आहेत. त्या महापालिकेचे आरोग्य अधिकारी डॉ.बिजवानी यांनी ही माहिती दिली आहे. सध्या पावसाळा सुरु आहे. जिकडे-तिकडे कचऱ्याचे ढीग साचलेले आहेत. त्या भागातील कचरा उचलला जात नाही. सर्वसामान्यांच्या दृष्टीने आरोग्याचा प्रश्न अतिशय महत्त्वाचा आहे. यामध्ये वाढ होऊ नये आणि ही परिस्थिती नियंत्रणात आणण्यासाठी शासनाने हा प्रश्न गांभीर्याने घ्यावा, अशी माझी विनंती आहे.

22/07/2016
SJB/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

W-161
13:40

सभापती : शासनाने या विषयाचा
गांभीर्याने विचार करावा व कार्यवाही करावी.

श्री. मितेश भांगडिया : सभापती महोदय,
माझा आर्चिच्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, राज्यात माध्यमिक शालांत परीक्षेनंतर विविध स्पर्धात्मक परीक्षांकरिता खाजगी शिकवणी वर्ग चालविले जातात. महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांना पाहिजे त्या पध्दतीने व पाहिजे तसे शिक्षण, मार्गदर्शन प्राप्त होत नसल्याने पालकांच्या मनात आपला पाल्य स्पर्धात्मक परीक्षेत मागे राहिल ही भावना तयार झालेली असल्यामुळे आपल्या पाल्याला चांगले मार्गदर्शन मिळून उत्तम गुणांनी उत्तीर्ण होईल या आशेवर पालक या महागड्या खाजगी शिकवणी वर्गात आपल्या पाल्याला प्रवेश देतात या खाजगी शिकवणी वर्गापैकी अनेक शिकवणी वर्गांना शिकवणी वर्गाची परवानगीच नसते, याच सोबत विद्यार्थ्यांना शिक्षण देणारे शिक्षक देखील तज्ज्ञ नसतात, शिकवणी वर्गाच्या विविध फसव्या जाहीरातींवर फसून पालक आपले पाल्य त्या शिकवणी वर्गात पाठवितात राज्यात सुरु असलेल्या खाजगी शिकवणी वर्गाकरिता शासन स्तरावरून आदर्श आचारसंहिता तयार करण्याची आत्यंतिक गरज आहे, याच सोबत महाविद्यालयांना आदर्श नियमावली अंतर्गत विद्यार्थ्यांची संपूर्ण उपस्थितीबाबत तसेच त्यांना पुढील स्पर्धात्मक परीक्षांकरिता संपूर्ण मार्गदर्शन करण्याचे बंधनकारक करण्याची नितांत गरज आहे.

या नंतर श्री. कांबळे

श्री. ख्वाजा बेग : या औचित्याच्या माध्यमातून माझी शासनाला विनंती आहे की, उच्च माध्यमिक विद्यार्थ्यांच्या उज्ज्वल भविष्याकरिता व सामान्य पालकांची आर्थिक पिळवणूक थांबविण्याकरिता खाजगी शिकवणी वर्गावर अंकूश लावून आदर्श नियमावली त्वरित लावण्यात यावी. याचसोबत उच्च माध्यमिक विद्यालयांना देखील विद्यार्थ्यांच्या उज्ज्वल भविष्याकरिता स्पर्धात्मक परिक्षांचे मार्गदर्शन सुरू करणे बंधनकारक करावे.

नियम ९३ अन्वयेच्या सूचना

सभापती : माझ्याकडे आज दिनांक २२ जुलै, २०१६ रोजीच्या नियम ९३ अन्वये ज्या सूचना प्राप्त झाल्या होत्या, त्या संदर्भातील माझे निर्णय उप सचिव वाचून दाखवतील.

उप सचिव : दिनांक २२ जुलै, २०१६ रोजीच्या सूचना

सन्माननीय सदस्य आर्कि. अनंत गाडगीळ यांनी “पुण्यातील एमआयटी कॉलेजमधील रॅगिंग प्रकरणाला एक वर्ष उलटूनही कॉलेजवर कारवाई केलेली नसणे” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. विक्रम काळे यांनी “लातूर विभागीय शिक्षण उप संचालक कार्यालयांतर्गत कनिष्ठ महाविद्यालयामधून नियमाप्रमाणे नियुक्ती देण्यात आलेल्या शिक्षकांना मान्यता देण्याची कार्यवाही करणे” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. जयंत प्र. पाटील यांनी “नांदेड मत्स्यव्यवसाय कार्यालयातील वरिष्ठ लिपिक श्री. चंद्रमुणी सोनटक्के यांनी उमरी, जि.नांदेड येथील गंगापूत्र मच्छिमार सहकारी संस्थेच्या महिला चेअरमनकडून ३ लाख रुपयांची खंडणी मागणे” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. किरण पावसकर यांनी “नागपूर येथे दिनांक २२ जुलै, २०१६ रोजी रात्री एका शाळकरी मुलीचे अपहरण करून तिच्यावर करण्यात आलेला सामूहिक बलात्कार” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. संजय दत्त यांनी “मुंबई व कोल्हापूर येथील नामांकित सरकारी वैद्यकीय महाविद्यालयामधील एमबीबीएस व बीडीएसच्या अनुसूचित जमातीकरिता (एसटी) राखीव असलेल्या जागांवर चार वर्षांपासून अनेक खुल्या वर्गातील विद्यार्थी बोगस जात प्रमाणपत्र देऊन गैरप्रकार करित असणे” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य सर्वश्री. धनंजय मुंडे, सतीश चव्हाण यांनी “खरीप हंगामात राष्ट्रीय कृषी पीक विमा योजनेत सहभागी झालेल्या १० लाख शेतकऱ्यांना पीक

विम्याची रक्कम मिळालेली नसणे” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. शरद रणपिसे यांनी “दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी नागपूर इमामवाडा परिसरातील अल्पवयीन मुलीचे अपहरण करून तिच्यावर केलेला बलात्कार” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य प्रा. जोगेंद्र कवाडे यांनी “धोदाणी गाव, पनवेल, जि.रायगड ते माथेरान हा रस्ता होण्यासाठी करावयाची कारवाई” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. नरेंद्र पाटील यांनी “ठाणे जिल्ह्यातील अंबरनाथ परिसरातील बहुराष्ट्रीय रासायनिक कंपनी सांडपाणी प्रक्रिया केंद्राशी निगडीत असून बंद करण्यात आल्याने हजारो कामगारांवर आलेले बेकारीचे संकट” या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

सभापती : आता दुपारचे १ वाजून ५२ मिनिटे झाली आहेत. मी आज सकाळी नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावाच्या चर्चेच्या वेळी नव्हतो. २ तास ४० मिनिटे चर्चा झाली. सन्माननीय सदस्य श्री. प्रवीण दरेकर ऑन लेग आहेत. अजून १० सन्माननीय सदस्यांना भाषणे करायची आहेत. लक्षवेधी सूचना व अन्य नियमित कामकाज आहे. आपण अडीच वाजेपर्यंत मध्यंतर घेऊ. नियम २६० अन्वयेची चर्चा व निवेदने आज संपवू. वेळेचा अंदाज घेऊन पुढील कामकाज ठरवू. लक्षवेधी सूचना, नियम २६० च्या प्रस्तावावरील चर्चा अगोदर घेऊ.

श्री. गिरीश बापट : सभापती महोदय,
आपण आता असे म्हणालात की, अजून १०-११ सन्माननीय सदस्यांना भाषणे करायची आहेत. नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावावर बोलणाऱ्या सन्माननीय सदस्यांची संख्या १० च्या वर आहे. प्रत्येक जण १५ ते २० मिनिटे बोलतील. अडीच ते तीन तास नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावावरील चर्चेसाठी लागतील. आपण म्हटल्याप्रमाणे रिप्लाय सोमवारी होईल. आम्हाला त्याची काही अडचण नाही. आज ७ लक्षवेधी सूचना आहेत. मला वाटते की, आपण त्या देखील घेतल्या पाहिजेत.

सभापती : ठीक आहे. नियम २६०
अन्वयेच्या प्रस्तावावरील चर्चा अगोदर राहिल, नंतर लक्षवेधी सूचना घेऊ, जेणेकरून एक
विषय संपेल. ....(अडथळा)... . मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, लक्षवेधी
सूचना घेण्यात येतील.

22/07/2016
MSK/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

X-169
13:50

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदय,
माननीय शिक्षणमंत्र्यांनी येऊन आम्हाला विनंती केली आहे की, विद्यापीठाशी संबंधित
विधेयक क्रमांक ३० संमत करावे.

22/07/2016
MSK/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोरडे

X-170
13:50

सभापती

:

ठीक आहे. घेऊ या.

श्री. शरद रणपिसे : मी विधेयक घ्यायचे
असे म्हणत नाही. विधानसभेतूनच ते विधेयक अजून आलेले नाही. ....(अडथळा)....
आम्हाला प्रत मिळालेली नाही. आज कोणत्याही परिस्थितीत विधेयके घेऊ नयेत.

सभापती : मी काहीही बोललो नाही.
आपण हा विषय का काढित आहात ? ठीक आहे. सभागृहाची बैठक दुपारी अडीच पर्यंत
मध्यंतरासाठी स्थगित करण्यात येत आहे.

(दुपारी ०१.५५ ते २.३० मध्यंतर)

या नंतर श्री. रोझेकर

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

Y-173
14:30

(स्थगितीनंतर)
(सभापतीस्थानी तालिका सभापती अॅड.निरंजन डावखरे)

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

Y-174
14:30

अॅड. निरंजन डावखरे :
श्री.प्रवीण देकर हे ऑनलेग होते. त्यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

सन्माननीय सदस्य

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती महोदय, भ्रष्टाचाराचे मूळ कुठे सुरु होते या विषयी मी माझे विचार मांडत होतो. अशी अनेक क्षेत्रे आहेत, अनेक विभाग आहेत की, ज्या ठिकाणी काँग्रेस, राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे लोक नेतृत्व करतात. या राज्यात ४० सहकारी साखर कारखाने लिक्विडेशनमध्ये गेले. ज्या कारखान्यांची एकूण जागा २०० ते ५०० एकर आहे. एका कारखान्याची किंमत १००० ते ५००० कोटी रुपये असताना ते १० कोटी, १५ कोटी रुपयांना लिलावात काढण्याचे काम राज्य सहकारी बँकेच्या माध्यमातून झाले. या ठिकाणी भ्रष्टाचाराच्या गोष्टी करीत असताना हे कारखाने कोणी विकत घेतले ? माझी आपल्या माध्यमातून शासनाला विनंती आहे की, या सर्व गोष्टींची चौकशी करावी.

सभापती महोदय, मी काही कारखान्यांबद्दल येथे माहिती देणार आहे. या ठिकाणी तब्बल ४० साखर कारखान्यांची विक्री करण्यात आली आणि हजारो कोटी रुपयांचा घोटाळा त्यामध्ये झाला. यामधील १५ साखर कारखाने मराठवाड्यातील आहेत, ४ खानदेशातील आणि ९ पश्चिम महाराष्ट्रातील आहेत. या ४० कारखान्यांची किंमत किती होईल ? एका कारखान्याची किंमत ५०० कोटी रुपये गृहित धरली तर मला वाटते २० हजार कोटी रुपये या कारखान्यांच्या माध्यमातून उभे राहू शकले असते. परंतु, या कारखान्यांच्या विक्रीतून किती रक्कम मिळाली ? ४० कारखान्यांच्या माध्यमातून केवळ ४०० ते ५०० कोटी रुपये मिळाले. भारतीय जनता पक्षाच्या सरकारमधील मंत्री महोदयांवर आरोप करतो त्यावेळी आपल्याखाली काय जळते आहे, याची चाचपणी केली नाही.

सभापती महोदय, मी आपल्याला एका कारखान्याचे उदाहरण दिले तर कारखाने विकत घेणारे आणि या माध्यमातून घोटाळा करणारे लोक जेलमध्ये जातील एवढे पुरावे माझ्याकडे आहेत. आम्हाला या ठिकाणी पुराव्यांच्या फाईली आणाव्या लागत नाहीत. गोदावरी-दुधना सहकारी साखर कारखाना परभणी जिल्ह्यात आहे व तो लिक्विडेशनमध्ये काढला. हा कारखाना विकण्यासाठी निविदा काढण्यात आल्या. श्री.रावसाहेब जानकर यांच्या मेसर्स रत्नप्रभा शुगर यांनी रेणुका शुगर कंपनीला हा कारखाना २३ कोटी ७५ लक्ष रुपयांना विकला. या साखर कारखान्याकडे जवळ जवळ १५ कोटी रुपयांची साखर शिल्लक होती. म्हणजे हा कारखाना ३१ कोटी रुपयांना विकला. त्याच परिसरात असलेला किंबहुना लागून असलेला महेश सहकारी साखर कारखाना मात्र ३०० कोटी रुपयांना विकला गेला. एका भागात असलेला एक कारखाना ३१ कोटी रुपयांना आणि दुसरा कारखाना ३०० कोटी रुपयांना विकला गेला. यामधील २९० कोटी रुपये कोठे गेले ? या सरकारमधील मंत्री महोदयांसंबंधी सभागृहात आणलेल्या प्रस्तावामध्ये या भ्रष्टाचाराचा, घोटाळ्यांचा समावेश का करण्यात आला नाही ? पक्षीय भेद करण्यात आला आहे का ? भ्रष्टाचाराच्या बाबतीत पक्षीय स्पर्धा आहे का ?

श्री. रामराव वडकुते :

सभापती महोदय, माझा पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर यांनी एका कारखान्याचा उल्लेख करित असताना एका सन्माननीय नेत्यांच्या नावाचा उल्लेख केला आहे. माझ्या माहितीप्रमाणे श्री.रावसाहेब जानकर हे वारलेले आहेत आणि ते या कारखान्याचे कधीही अध्यक्ष नव्हते. त्यामुळे सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणातील हा उल्लेख रेकॉर्डमधून काढून टाकावा, अशाी विनंती आहे.

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

Y-177
14:30

तालिका सभापती : रेकॉर्ड

तपासला जाईल.

श्री. प्रविण दरेकर : सभापती
महोदय, आपण रेकॉर्ड तपासून घ्यावा.

सभापती महोदय, हा कारखाना २३ कोटी ७५ लक्ष रुपयांना विकला जातो आणि त्यामधील १५ कोटी रुपये साखरेचेच आहेत.

सभापती महोदय, धुळे येथील सिंदखेड सहकारी साखर कारखाना १० कोटी ९० लक्ष रुपयांना सिडसन इंडिया कंपनीला विकला गेला. किती चांगला धंदा आहे बघा. या कंपनीला हा कारखाना १० कोटी ९० लक्ष रुपयांना विकला गेला आणि पुढील दोन महिन्यातच या कंपनीने हा कारखाना १८ कोटी रुपयांना विकला. कोणता असा धंदा आहे की, ज्यामध्ये दोन महिन्यात ८ कोटी रुपयांचा नफा मिळतो ? या भ्रष्टाचाराविषयी आम्ही बोलणार आहोत की नाही ? या भ्रष्टाचाराचे आम्हाला काही सोयरसुतक आहे किंवा नाही ? हे आमचे कोणी तरी सगेसायरे आहेत, कोणी तरी आमच्या पक्षाचे नेतृत्व आहेत म्हणून आम्ही कानाडोळा करणार आहोत का ? तसे केले तर ते योग्य होणार नाही.

सभापती महोदय, नगर जिल्ह्यातील जगदंबा सहकारी साखर कारखाना ठोंबरे यांना चालविण्यासाठी दिला होता. तो कारखाना चांगला चालला होता. हा चांगला चाललेला साखर कारखाना २८ कोटी रुपयांना विकला गेला. कन्नड सहकारी साखर कारखान्याची १६७ एकर जमीन आहे. कन्नड सारख्या शहरालगत असलेल्या या साखर कारखान्याच्या जमिनीची किंमत किती असेल ते आपण ठरवा. हा कारखाना ५० कोटी २० लक्ष रुपयांना बारामती अॅग्रो या कंपनीला विकला गेला. त्यानंतर विरोध झाला, तक्रारी झाल्या, त्यामुळे हा व्यवहार थांबविण्यात आला.

सभापती महोदय, सर्वात मजेशीर व्यवहार झालेल्या कारखान्याची माहिती माझ्याकडे आहे. नाशिक जिल्ह्यातील मालेगावचा गिरणा सहकारी साखर कारखाना लिक्विडेशनमध्ये गेला. आर्मस्ट्रॉंग नावाच्या कंपनीने हा कारखाना विकत घेतला. आर्मस्ट्रॉंगचा अर्थ काय होतो हे आपल्याला माहित आहे. या कारखान्याची २९८ एकर जमीन आहे. हा कारखाना २७ कोटी ५५ लक्ष रुपयांना विकत घेतला गेला. हा कारखाना २७ कोटी रुपयांना विकत घेतल्यानंतर ३० कोटी रुपयांचे कर्ज ५० कोटी रुपयांचे व्हॅल्युएशन करून नाशिक जिल्हा बँकेने दिले. काय धंदा आहे बघा. आपण भ्रष्टाचारावर बोलता. पण खिशातील एक रुपया न जाता गिरणा साखर कारखाना त्यांनी आपल्या मालकीचा करून टाकला. माझ्याकडे त्या कारखान्याच्या व्यवहाराचा सर्व तपशिल आहे. या कारखान्यासाठी ५ कंपन्यांनी निविदा भरली. एकाच राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या नेत्याची निविदा होती. जमीन मालमत्ता २८९, आर्मस्ट्रॉंग कंपनीची किंमत २०१० मध्ये ६ कोटी ६८ लक्ष रुपये, वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूट जी मालमत्तेचे व्हॅल्युएशन करते त्यांनी ७ कोटी ७५ लक्ष रुपये मुल्यांकन केले. आजच्या बाजारभावाची किंमत १५० कोटी रुपये. इमारत व कामगार वसाहत, ४११ निवासस्थाने, आर्मस्ट्रॉंग कंपनीने ६ कोटी ७७ लक्ष रुपये कोट केले, वसंतराव शुगर इन्स्टिट्यूटने केलेले मुल्यांकन १७ कोटी ३४ लक्ष रुपये, बाजारभावाची किंमत ७५ कोटी रुपये. यंत्रसामुग्रीबाबत स्वतंत्र मुल्यांकन नाही, आर्मस्ट्रॉंग मुल्यांकन ३५ लक्ष रुपये, बाजारभावाची किंमत १५ कोटी रुपये, डिस्टिलरी २७ लाख रुपये, बाजारभावाची किंमत ५० कोटी रुपये. म्हणजे ३०० कोटी रुपये बाजारभावाची किंमत असताना ६ ते ७ कोटी रुपयांना हा व्यवहार झाला. जिल्हा मध्यवर्ती बँकेकडून त्यावरच कर्ज घ्यावयाचे, कोणत्याही प्रकारची कागदपत्रे द्यायची नाहीत. मग याला घोटाळा म्हणायचे नाही तर काय म्हणायचे ? हे कोण आहेत, कुठे आहेत, त्यांना शोधायला कोठे जायचे ?

22/07/2016
SRR/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

Y-179
14:30

सभापती महोदय, अनेक कारखान्यांची नावे मी घेऊ शकतो. सांगोला, गिरणा, आर्मस्ट्रॉंग, दुधना, जगदंबा, घृणेश्वर, किती कारखान्यांची नावे घ्यायची. मी आपल्या माध्यमातून मंत्री महोदयांना विनंती करतो की, या सर्व कारखान्यांची चौकशी लावावी.

या नंतर श्री. बोरले

श्री. प्रविण दरेकर :

मूळात हे कारखाने किती रकमेचे होते आणि हे कारखाने कोणी विकत घेतले, हे दादा आपण मुख्यमंत्री महोदयांना सांगावे. एका व्यक्तीने दोन-तीन कारखाने विकत घेतले. ज्या सभासद शेतकऱ्यांनी घाम गाळून शेअर्स भांडवल दिले, सहकारी तत्वार कारखाना उभा केला, त्या शेतकऱ्यांचे नाव घेऊन, त्या शेतकऱ्यांची मुले म्हणून आम्ही येथे भाषणे करणार ? शेतकऱ्यांच्या घामातून उभा राहिलेला कारखाना तुम्ही कवडीमोल भावाने आपल्या सग्यासोयऱ्यांच्या, पक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांच्या नावावर घेणार, येथे भ्रष्टाचारावर मोठी भाषणे करणार आणि आमच्या चांगल्या प्रतिमेच्या मुख्यमंत्र्यांवर ताशेरे ओढणार ? महाराष्ट्रातील जनता एवढी दुधखुळी नाही. अशी किती प्रकरणे सांगावीत ?

सभापती महोदय, सूत गिरण्यांची काय परिस्थिती आहे ? ही कुरणे कार्यकर्त्यांना पोसण्यासाठी दिली होती. अनेक सूत गिरण्या आहेत. परंतु, त्या सूत गिरण्यांची काय अवस्था आहे ? सूत गिरण्यांच्या जागा विकल्या, मशिनरी विकली, दादा आपण सर्व सूत गिरण्यांची यादी काढावी. शिरपूर, धुळे येथील सूत गिरणी कोणाची आहे ? आज त्या गिरणीची काय अवस्था आहे, कर्ज कोठून घेतले, कसे बोगस कर्ज घेतले, कोणती विल्हेवाट लावली याबाबतची माहिती घ्यावी. त्या गिरणीमध्ये कोट्यवधी रुपयांचा घोटाळा झाल्याचे आपल्या लक्षात येईल आणि आपण हे करावे अशी मी आपल्याला विनंती करणार आहे. अनेक कारखाने मोडित काढण्यात आले. कारखाने विकून लाखो, करोडो रुपये कमविले. सूत गिरण्या विकल्या, सूत गिरण्यांच्या नावावर पैसे लुबाडले, खोटी कागदपत्रे दाखविली. काही ठिकाणी जागाच अस्तित्वात नाही आणि पैसे घेतले.

सभापती महोदय, जिल्हा मध्यवर्ती बँकांची तीच परिस्थिती आहे. नागपूर, वर्धा, बुलडाणा, उस्मानाबाद, सोलापूर, सांगली, धुळे, नंदुरबार या जिल्हा मध्यवर्ती बँकांची काय अवस्था आहे ? आज राज्यातील किती बँका सक्षमतेने सुरु आहेत ? राज्यातील दोन-तीन चांगल्या बँका सोडल्या तर इतर सर्व बँका बडघाईस आलेल्या आहेत. याचे कारण ग्राहक किंवा सभासद नाहीत. त्या बँकांचे अध्यक्ष, संचालक कोणत्या पक्षाशी संबंधित आहेत याची यादी आपण सभागृहासमोर आणावी. (...अडथळा...) मी आणखी दोन तास बोलणार आहे. मघाशी सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे साहेब सव्वा तास बोलले. माझे भाषण संपल्यानंतर आपण कितीही वेळ बोलावे, काही अडचण नाही. (...अडथळा...) महाराष्ट्र राज्यात एवढा भ्रष्टाचार झालेला आहे. आमचे फक्त २० महिने आहेत, तुमचे १५-२० वर्षे आहेत. म्हणजे बोलण्यासाठी जास्त वेळ लागेल. शिवसेना आणि भारतीय जनता पार्टी किती वर्षे सत्तेत आहे. आज जिल्हा बँकांची काय अवस्था आहे. या सर्व बँकांकडून जी कर्जे घेतलेली आहेत ती बोगस घेतलेली आहेत. मी मघाशी राज्य बँकेचा उल्लेख केला. मी मागील टर्ममध्ये हा विषय विधानसभा सभागृहात उपस्थित केला होता. एक सदगृहस्थ आहेत, ते काँग्रेस पक्षाचे नेते आहेत. मी त्यांचे नाव घेणार नाही. त्यांनी ६-७ कोटी रुपयांचे कर्ज घेतले. मी मघाशी शेडचा उल्लेख केला. तेथे मोकळ्या

जागेत एका चौकोनात ५ कंपन्या आहेत. हा इन्ट्रेस्टिंग किस्सा आहे. एकाच पत्यावर ४-५ कंपन्या आहेत. बचत गटाचा जीव किती असतो, दोन-दोन कोटी ? या भ्रष्टाचाराबाबत आम्ही काय करणार आहोत ? भारतीय जनता पक्षाच्या मंत्र्यांकडे बोटे दाखविताना ते चुकीचे असतील तर राज्याचे मुख्यमंत्री काळजी घेतील. परंतु, या भ्रष्टाचाराला जबाबदार कोण आहे ? या भ्रष्टाचाराविषयी आपण नेमके काय करणार आहोत, याचा लेखाजोगा देखील राज्यातील जनतेला द्यावा लागणार आहे. कारण, साप बोलून भूई थोपटून चालणार नाही. एकदाचे दुध का दुध, पाणी का पाणी झाले पाहिजे आणि याला तुमची, आमची सर्वांची सहमती असेल, असे मला वाटते. जी भ्रष्टाचाराची प्रकरणे आहेत त्याची चौकशी झाली पाहिजे. दुसरे क्षेत्र कुरण आहे. तुम्ही ४-५ मंत्र्यांची ४-५ प्रकरणे काढली. परंतु, तुमची ५-६ हजार प्रकरणे निधतील. आपण शिक्षण संस्थांची यादी काढावी, त्या शिक्षण संस्था कोणाच्या आहेत ? भारतीय जनता पक्षाच्या किती शिक्षण संस्था आहेत ? भारतीय जनता पक्षाच्या हाताच्या बोटार मोजण्याऐवढ्या शिक्षण संस्था असतील. शिक्षण संस्था काय करतात ? शिक्षण संस्था चांगल्या पद्धतीने चालतात. आपण यांच्या शिक्षण संस्थांची यादी काढावी. सर्वांनी मूळ उद्देशाला हरताळ फासलेली आहे. पैसे कमविण्याचे साधन म्हणून शिक्षण संस्था चालविल्या जातात. त्या शिक्षण संस्थांची देखील चौकशी करावी. त्या शिक्षण संस्था कोणाच्या आहेत ? सर्वसामान्य जनतेसाठी त्या शिक्षण संस्था काय करतात] याची सुद्धा चौकशी होणे गरजेचे आहे.

सभापती महोदय, मला असे वाटते की, या खात्यांवर चर्चा करित असताना भ्रष्टाचाराचे मूळ शोधणे आवश्यक आहे. भ्रष्टाचार कोठे होतो, कोणत्या खात्यात भ्रष्टाचार होतो ? महसूल खात्यामध्ये भूखंड घोटाळा, समाज कल्याण खात्यात आदिवासींच्या खरेदीमध्ये घोटाळा, शिष्यवृत्तीमध्ये घोटाळा ? आम्ही आदिवासींच्या मुलांसाठी बजेटमध्ये भरपूर तरतूद करतो, त्यासाठी पैसा कमी नसतो. परंतु, बजेटमध्ये आदिवासींसाठी दिलेला पैसा वापरला जातो काय आणि वापरला तर तो पैसा कोठे जातो ? आदिवासींच्या खोट्या शाळा दाखवायच्या, आदिवासी मुलांची खोटी उपस्थिती दाखवायची, त्यांचे कपडे खरेदी, वस्तू खरेदी याबाबतची संपूर्ण माहिती काढावी. या सर्व संस्था कोणाच्या आहेत ? आम्ही आदिवासींच्या नावाने येथे भाषणे करतो. माझी विनंती आहे की, आदिवासी खात्यामध्ये जो भ्रष्टाचार झाला ती माणसे कोण आहेत, त्या संस्था कोणाच्या आहेत, हे देखील राज्यातील जनतेला कळू द्यावे. कोणते भूखंड कोणाला दिले याची यादी काढावी. (...अडथळा...) आदिवासींच्या खाजगी आश्रमशाळा आहेत, शिक्षण संस्था आहेत. आपण एवढे मनावर का घेत आहात ? आपण माझे म्हणणे ऐकून घ्यावे. आपल्याला जे बोलावयाचे आहे ते आपण आपल्या भाषणाच्या वेळी बोलावे. हा प्रश्नोत्तराचा तास नाही. आश्रमशाळा असल्या तरी आश्रमशाळा अधिकाऱ्यांना हाताशी धरून (...अडथळा...) प्रशिक्षण आहे. ती सुद्धा माणसेच आहेत. शासकीय अधिकारी कोणाचे असतात ? त्यालुक्तातील समाज कल्याण किंवा प्रकल्प अधिकार्याला हाताशी धरून साटेलोटे केले

तर काय अडचण आहे ? त्यावेळी कोणाचे शासन होते ? आमचा काही वर्षांचा काही अपवाद सोडला तर तुमचेच शासन होते. त्यामुळे तेथील भ्रष्टाचार सुद्धा बाहेर काढणे अत्यंत आवश्यक आहे. मी मघाशी सांगितले की, भ्रष्टाचाराचे मूळ शोधावे. टेंडर्स काढण्यात आली. चिक्कीच्या टेंडरबाबत सारखा गवगवा केला जातो. चिक्कीचे सॅम्पल १५ वेळा तपासण्यात आले. याबाबत १५ वेळा उत्तरे दिली गेली. माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.धनंजय मुंडे साहेबांनी आरोप केला. त्यांना देखील लेखी उत्तर दिले गेले. यामध्ये काहीही लपून छपून नाही. टेंडर्सची सर्व प्रकरणे बाहेर काढावीत. मी सिंचन घोटाळ्यावर बोलत नाही, नाही तर सिंचन घोटाळ्यावर बोलण्यासाठी २ तास लागतील. ज्या ठिकाणी शासनाचे टेंडर्स निघतात ती सर्व टेंडर्स एकदा सभागृहात आणावीत. टेंडर केव्हा काढले, कोण पार्टी होते, आपल्या अधिकारात कोणी टेंडर्स दिली याचा एकदा पर्दा फाश होऊ द्यावा. एकमेकांवर आरोप करण्याऐवजी एकदाच श्वेतपत्रिका किंवा एकदाच काय ते करू. आपण सभागृहात राज्याच्या प्रगतीच्या दृष्टीने चवेगळ्या विषयांवर चर्चा करू. सभागृहातील एक ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य बदल्या, प्रमोशन संदर्भात आणि निलंबित लोकांना पुन्हा कामावर घेतल्याबाबत बोलले. त्यावेळी सुद्धा मी बोललो की, आपल्या सरकारमध्ये गृह खाते कोणाकडे होते, कोणी बदल्या केल्या, कोठे बदल्या केल्या, याबाबतची माहिती काढावी. नाही कोणामार्फत बदल्या झाल्या, काय रेट होते हे मी सांगतो. स्पर्धा सुरु होती. डीसीपी, एसपी, कमिशनर यांच्या बदलीचा रेट काय होता, हा घोटाळा नाही ?

या नंतर श्री. खर्चे

श्री. प्रविण दरेकर :

सभापती महोदय, पोलीस खाते आमचे संरक्षण करणारे आहे, त्या पोलीस खात्यामध्ये बदली व बढती देतांना आम्ही भ्रष्टाचार करीत असू आणि पुन्हा ताठ मानेने येथे भ्रष्टाचारावर गप्पा मारतो. गृह खात्याकडील सर्व बदल्यांचे रेकॉर्ड काढावे. महसूल खात्यामधील सर्व बदल्यांचे रेकॉर्ड काढावे. प्रांत व तहसीलदार यांच्या बदल्यांबाबत काय करण्यात येते. जिल्हाधिकारी यांच्या बदल्या करतांना काय करतात. माझे जाहीर आवाहन आहे की, बदलीसाठी आमच्या कोणत्याही मंत्री महोदयांनी ५ लाख १० लाख किंवा १ करोड रुपये घेतले असा आरोप आपण करू शकणार नाही. काही लोकांनी बदल्यांसाठी पैसे घेतले आहेत, भ्रष्टाचाराचे मूळ बदल्यांमध्ये आहे, हे लोक मुळात भ्रष्टाचाराला जन्म देतात, अधिकारी एक करोड रुपये देऊन भ्रष्टाचार करून आला असेल तर तो भ्रष्टाचार करेल नाही तर काय करेल. बदलीसाठी एक करोड रुपये देऊन आल्यावर तो जनतेची सेवा करेल काय ? तो सांगेल की, मी एक करोड रुपये साहेबांना मोजले आहे, त्यावेळी कोणाला धोका होतो, यामध्ये कोणतीही पार्टी अफेक्टेड होत नाही. सर्व सामान्य माणूस त्या अधिकाऱ्याकडे न्याय मागण्यासाठी जातो. त्यावेळी तो अधिकारी अपील, न्याय, निर्णय देण्यासाठी पैसे मागतो. राज्य चालवितांना सर्व सामान्य लोकांचा आपण विचार करणार किंवा नाही ? करोडो रुपयांच्या घोटाळ्यावर चर्चा करीत असताना छोट्या छोट्या गोष्टींसाठी सामान्य माणूस हतबल होतो, तो भरडला जातो, त्याचा आम्हाला विचार करावासा वाटत नाही. माननीय मंत्री श्री.जयकुमार रावल यांनी घोटाळा केला असे सांगतात, त्यांनी काय घोटाळा केला, एखादी बँक चालवून बघा. या घोटाळ्यामध्ये माजी मंत्राी श्री हेमंत देशमुख होते, राजकीय विरोधक होते, त्यांचे पीए शरद पाटील होते, यासंदर्भातील रेकॉर्ड माझ्याकडे आहे, एफआयआरची प्रत आहे, शरद पाटील पोलीस स्टेशनमध्ये बसले होते व त्यांनी एफआयआर दाखल करायला लावला होता. अशा बाबी तुम्ही राजकीय कारणासाठी करणार आहात काय ?

तालिका सभापती (अॅड.निरंजर डावखरे) : सन्माननीय सदस्य श्री.प्रविण दरेकर आपणाला अजून साधारणपणे भाषण संपविण्यासाठी किती वेळ लागेल.

श्री.प्रविण दरेकर : मला अजून एक तास लागेल. कारण भ्रष्टाचार या विषयावर बोलायचे आहे.

तालिका सभापती : तुमची भावना मला समजते परंतु इतर अनेक सन्माननीय सदस्यांना या प्रस्तावावर बोलायचे आहे.

श्री.प्रविण दरेकर : सभापती महोदय, यापेक्षा महत्वाचा कोणताही विषय असू शकत नाही.

तालिका सभापती : या प्रस्तावावर मुख्यमंत्री महोदयांकडून उत्तर घ्यावयाचे आहे.

श्री.प्रविण दरेकर : त्यांना आता वाटेल की, भ्रष्टाचारावर आपण कशासाठी चर्चा दिली आहे.

श्री. किरण पावसकर :

सभापती महोदय, मला हरकतीचा मुद्दा मांडायचा आहे, सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य फार चांगले बोलत आहेत, ते बोलत असताना सदनाचे नेते येथे बसले आहेत, सन्माननीय सदस्य सांगत आहेत की, अजून मला एक तास पाहिजे. मला असे वाटते की, या प्रस्तावावर वेळेचे काय बंधन ठेवले आहे, पक्षांना वेळ कसा वाटून दिलेला आहे. ते सांगितले तर बरे होईल. सन्माननीय सदस्यांना या सदनात येऊन दोन दिवस झाले आहेत, त्यांना बोलण्यासाठी आणखी एक तासाची वेळ मिळणार असेल तर आमची दुसरी टर्म असताना आम्हाला तीन तासाचा वेळ मिळाला पाहिजे. यानुसार काही तरी क्रायटेरिया लावाल किंवा नाही. याबाबत काय ते ठरविण्यात यावे व आम्हाला सांगावे.

श्री. चंद्रकांत पाटील :

सभापती महोदय, मी सकाळी हाच मुद्दा उपस्थित केला होता की, नियम २६० च्या प्रस्तावावर चर्चा करण्यासाठी नियमाप्रमाणे २ तास ४० मिनिटांचा वेळ असतो. एक तास विरोधी पक्ष व एक तास सत्ताधारी पक्ष आणि ४० मिनिटे उत्तर देण्यासाठी असतात. त्यावेळी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी असे सांगितले की, या प्रस्तावाचा विषय महत्वाचा असल्यामुळे यावर कितीही वेळ चर्चा करू द्यावी. हा विषय माननीय सभापतींकडे आदेशासाठी देण्यात आला होता, माननीय सभापती यांनी असा निरोप पाठविला होता की, आजचे सर्व कामकाज बाजूला ठेऊन ही चर्चा आज पूर्ण करा. या प्रस्तावावर सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी सव्वा तास भाषण केले, त्यावेळी मी त्यांना म्हणालो होतो की, प्रस्ताव मांडणारे विरोधी पक्ष नेते श्री.धनंजय मुंडे यांनी ४५ मिनिटे भाषण केले. ते म्हणाले की नाही, मी आज एवढे मोठे मटेरिएल आणले आहे. त्याची रिअॅक्शन आहे की काय हे मला कळत नाही, सन्माननीय सदस्य श्री.प्रविण दरेकर यांना मी विनंती करतो की, आज शुक्रवार आहे, सर्व सन्माननीय सदस्यांना जायचे आहे, त्यामुळे या प्रस्तावावरील भाषणे आपण लवकरात लवकर संपवू या. परंतु यातून हा विषय आला की हा प्रस्ताव कितीही वेळ चालू द्या.

श्री. हेमंत टकले :

सभापती महोदय, नियम २६० अन्वये सभागृहात चर्चा सुरु असताना प्रस्तावातील विषय गंभीर आहेत, नियमाप्रमाणे जी वेळ दिलेली आहे, त्यापेक्षा जास्त वेळ या चर्चेसाठी आपण घेत आहोत. त्याच्या मर्यादा खूप विस्तारित स्वरूपात केलेल्या आहेत, प्रश्न असा आहे की, एका स्पर्धेमुळे हा वेळ दोन्ही बाजूनी वाढविला जातो. ही स्पर्धा खरोखर आवश्यक आहे काय ? आपण सर्वांनी एकत्रितपणे विचार केला पाहिजे. सुरुवातीची भाषणे एक तास झाली तर पुढील सन्माननीय सदस्यांनी सव्वा तास भाषण केले पाहिजे, त्यापुढील सन्माननीय सदस्यांनी दीड तास भाषण केले पाहिजे. हा या सभागृहातील चर्चेच्या स्पर्धेचा हेतू नाही. केवळ आपण त्यांच्यापेक्षा जास्तवेळ बोलू शकतो म्हणून बोलू व त्यासाठी आपण बोलावे, या पध्दतीने कामकाज चालेल तर नियमाची कोणतीही चौकट आपण आपल्यासाठी ठेवायला नको. हे या सभागृहाचे वैशिष्ट्य नाही, हे वरिष्ठ सभागृह आहे, आपण मुद्देसूद बोललो तर सर्व सन्माननीय सदस्यांना यामध्ये सहभागी होता येईल. या भावनेतून सर्वांनी या विषयात लक्ष घातले तर नको असलेली स्पर्धा कमी करावी. शक्यतोवर आपण त्या पध्दतीने न जाता विषयाला धरून जेवढे बोलायचे असेल व वेळेच्या मर्यादित बसू शकेल असे नैतिकतेच्या दृष्टीकोनातून हा विषय हाताळला तर ही चर्चा अधिक चांगली होईल.

श्री. नारायण राणे :

सभापती महोदय, नियम २६० अन्वये प्रस्तावावर सभागृहात चर्चा सुरु आहे. मी मेरिटवर बोलणार आहे, नियम २६० ची चर्चा मर्यादित असते. ही मर्यादा दोन्ही बाजूंच्या सन्माननीय सदस्यांनी सांभाळायची असते. त्यामुळे प्रत्येक पक्षाला जो वेळ निश्चित करून दिलेला आहे, त्याच्या बाहेर सन्माननीय सदस्य वेळ घेत असतील तर सभापती महोदयांकडून तसे सांगितले पाहिजे की, आपण दिलेल्या वेळेतच बोलावे व ही चर्चा वेळेत संपवावी. मी सन्माननीय सदस्यांचे वाक्य ऐकले आहे. ते म्हणाले की, मी अजून एक तास बोलणार आहे, त्यांना कितीही तास बोलू दे, १, २, ३ तास त्याबाबत मला काही म्हणायचे नाही. मला आपल्यामार्फत सन्माननीय सभागृह नेत्यांना सांगायचे आहे की, सत्तारूढ पक्षाने अशी भूमिका घेतली तर सभागृह चालेल काय, याचा विचार आपण करावा. कोणी म्हणते मी एक तास बोलेल, दोन तास बोलेल, आम्ही तासनतास बोलू शकतो. तुम्ही दोन तास बोलणार तर मी या प्रस्तावावर २४ तास बोलू शकतो. बोलतांना कोणते विषय असले पाहिजेत, या प्रस्तावात कोणते विषय दिले आहेत, त्यांच्या बाहेर जाता येईल काय ? प्रस्तावाच्या बाहेर आपणाला जाता येणार नाही. या सभागृहाला नियम व प्रथा आहेत, त्यानुसार चर्चा होणे आवश्यक आहे, नाही तर सभागृह चालविणे कठीण जाईल. मी तुम्हाला मदत करतो, मी कोणाच्याही विरोधात नाही, कोणीही बोलावे पण कसे बोलावे व किती बोलावे, सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेब सिनिअर आहेत, नैतिकता नियमाबाबत असावी आणि आरोपाबाबतही असावी. नैतिकतेची भाषा कधी, कोणी आणि केव्हा करावी. याची योग्य सांगड घातली जावी असे मला वाटते. या सभागृहाचा वेळ सत्कारणी लागावा, महाराष्ट्रातील जनतेसाठी हे सभागृह आहे. एक दुसऱ्यांचे हेवे दावे काढण्यासाठी हे सभागृह नाही. यासाठी बाहेर मैदान ओपन आहे, आखून दिलेल्या नियमाने विचाराने व ज्ञानाने या राज्यातील जनतेला चांगला कारभार द्यावयाचा असेल तर त्याचा प्रत्यय आणणाऱ्या गोष्टी येथे घडल्या पाहिजेत. आपण आपली शैली दाखवा, या सरकारला चांगल्या गोष्टीतून एक वेगळा मार्ग दाखवा.

या नंतर श्री. सांगळे

श्री. नारायण राणे :

तसेच काही चुकल्यास ते चुकले आहे. त्यावर आपण असे करू या. सत्तारूढ पक्षाच्या सन्माननीय सदस्यांनी सरकारला प्रोटेक्ट करित असताना मार्गदर्शन झाल्यास तसेच विरोधकांना त्यासंबंधी योग्य उत्तर मिळाल्यास ते सदनात ऐकायला बरे वाटते. आज आपण सदनाचे कामकाज दुपारी ४.०० वाजता संपवणार आहोत. सभापती महोदय, आहे की, सदनाचे कामकाज कधी संपणविणार आहोत ? कार्यक्रमपत्रिकेवर असलेले प्रस्ताव रोज पुढे जात आहेत. सदर कामकाज आहे त्याच दिवशी संपवावे. जेणेकरून नवीन प्रस्ताव येऊ शकतात, नवीन प्रश्न सोडवू शकतो. सभापती महोदय, माझी आपल्याला विनंती आहे की, ज्या दिवसाचे कामकाज त्याच दिवशी संपवावे. माननीय मुख्यमंत्री सदनात आले आहेत. आज त्यांचा वाढदिवस आहे. मी त्यांना वाढदिवसानिमित्त शुभेच्छा देतो. आपण यासंबंधी प्रत्येक पक्षाच्या प्रतोदावर जबाबदारी टाकावी की, एखादा प्रस्ताव आहे तो अमुक वेळेत संपला पाहिजे. परंतु प्रत्येक जण आपल्याला पाहिजे तेवढा वेळ बोलत आहे. सभापती महोदय, माझी आपल्याला विनंती आहे की, आपण सदर पक्षाला अमुक वेळ ठरवून द्यावा व कार्यक्रमपत्रिकेवरील दिवसाचे ठरवून दिलेले कामकाज त्याच दिवशी संपवावे.

श्री. गिरीश बापट :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांनी एक सूचना मांडली आहे. मी मघाशी त्यांच्यासमवेत ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य या नात्याने तसेच माननीय सभापती यांच्यासमवेत सुध्दा बोललो होतो. मी सदनाला सांगू इच्छितो की, सन्माननीय सदस्यांकडे खूप माहिती उपलब्ध असते. परंतु वेळेचे बंधन असते. आज या प्रस्तावावर सत्ताधारी, विरोधी पक्ष आणि मंत्री महोदयांच्या उत्तरासह २ तास ४० मिनिटांमध्ये चर्चा व्हावयास पाहिजे होती. परंतु प्रत्येक गटनेता एक तास ते सव्वा तास बोलत आहे. माझी याबद्दल अडचण नाही. परंतु पक्षाने वेळ ठरवून घ्यावा की, आपल्याला दीड तास मिळाला आहे त्यात किती सन्माननीय सदस्यांनी बोलायचे हे ठरवले पाहिजे. ज्याप्रमाणे आपण प्रतोदासंबंधी उल्लेख केला त्याप्रमाणे माननीय सभापतींनी यासंबंधी मॉनेटिंग केले पाहिजे. आपल्या पक्षाला दीड तास दिला होता, त्यापैकी एक तास झाला आहे उर्वरित अर्ध्या तासात किती सन्माननीय सदस्यांनी बोलायचे हे आपण ठरवावे. ही गोष्ट प्रतोद किंवा गटनेत्यांवर सोपवावी. मी स्वतः आग्रही आहे की, ज्या दिवशाचे कामकाज त्या दिवशी संपले पाहिजे. परंतु परवा गुरुपौर्णिमा होती. वर्षातून एकदा सण येतो. यामुळे त्या दिवसाचे कामकाज दुसऱ्या दिवशी ठेवले. आजच्या कामकाजात नियम २६० अन्वये चर्चा तसेच मंत्री महोदयांचे उत्तर तसेच ४-५ लक्षवेधी सूचना राहिल्या आहेत. विधानपरिषदेच्या कामकाजाच्या वेळेसंबंधी सर्व गटनेत्यांसमवेत दालनात चर्चा करू. हा गंभीर विषय आहे. यासंबंधी योग्य तो निर्णय घेऊन त्याची अंमलबजावणी होणे गरजेचे आहे.

22/07/2016
MJS/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-191
15:00

तालिका सभापती :

सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर यांनी ५ मिनिटांमध्ये आपले भाषण पूर्ण करावे.

22/07/2016
MJS/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-192
15:00

श्री. प्रविण दरेकर : मी दहा मिनिटात माझे
भाषण संपवतो. सभापती महोदय, मी प्रस्तावाच्या स्कोपमध्ये बोलत आहे.
गावपातळीपासून भ्रष्टाचाराचे लोण...

श्री. नारायण राणे :

सन्माननीय सदस्यांनी भाषण करित असताना ५ किंवा १५ मिनिटांची वेळ वाढवून मिळण्यासाठी माननीय सभापतींकडे वेळ वाढवून घेण्याकरिता विनंती करण्याची एक वेगळी शैली आहे.

श्री. प्रविण दरेकर : माननीय राणे साहेब,
आपल्याला येथे ३० वर्षे झालेली आहेत. मी तेवढी वर्षे येथे काम केलेले नाही. मला
आपल्या एवढी वर्षे झाल्यानंतर तशी सवय होईल. मी नवीन आहे. दुसरा व्यक्ती हुशार
होण्यासाठी थोडा वेळ लागतो. आपण समजून घ्यावे. आज संपूर्ण व्यवस्था कोलमडून
पडल्यामुळे त्या व्यवस्थेचा भाग म्हणून येथे बोलत आहे....(अडथळा) सभापती महोदय,
इतर सन्माननीय सदस्यांनी अर्धा किंवा एक तास बोलले तरी चालते. मी माझे भाषण याच
ठिकाणी थांबवतो. जय हिंद ! जय महाराष्ट्र

(दोन्ही बाजूचे काही सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलत असतात.)

22/07/2016
MJS/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-195
15:00

तालिका सभापती : माझी
सर्व सन्माननीय सदस्यांनी विनंती आहे की, कृपया सर्व सन्माननीय सदस्यांनी खाली
बसावे.

श्री. गिरीश बापट :

माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांनी केलेली सूचना मला मान्य आहे. परंतु ज्यांच्यावर आरोप केलेले आहेत त्यांना उत्तरे द्यावयाची आहेत. परंतु ती वेळेअभावी पूर्ण होणार नाहीत. मी सन्माननीय सदस्य श्री.प्रवीण दरेकर यांना विनंती करतो की, आपण १० मिनिटांत नव्हेतर २ ते ३ मिनिटांमध्ये आपले भाषण पूर्ण करावे. आपल्याला विविध आयुधांच्या माध्यमातून अनेक वेळा आपले विचार व्यक्त येऊ शकतील. आपल्याकडे सहा वर्षे आहेत. आपण सदनातील वातावरण चांगले ठेऊ या. सन्माननीय सदस्य त्यांचे भाषण २-३ मिनिटांमध्ये संपवतील. माननीय सभापती महोदय, माझी आपल्याला विनंती आहे की, उर्वरित वेळेकरिता आपण गटनेत्यांच्या सहकार्याने नियोजन करावे.

अॅड. राहुल नार्वेकर :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांना चेअरकडून निर्देश दिले जातील. सत्ताधारी पक्षाच्या बाजूने आलेल्या निर्देशाचे आम्ही पालन करणार नाही. आपण याबाबत त्यांना अवगत करावे.

22/07/2016
MJS/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-198
15:00

श्री. जनार्दन चांदूरकर : सन्माननीय सदस्य
श्री.प्रवीण देकर यांनी ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांच्याबद्दल जे भाष्य केले
आहे...

श्री. प्रविण दरेकर :

सन्माननीय सदस्यांनी यासंबंधी काळजी करू नये. मी ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांची दहा वेळा माफी मागू शकतो. मी माननीय श्री.नारायण राणे यांची माफी मागतो. मला त्यात काही कमीपणा वाटणार नाही.

सभापती महोदय, मी व्यवस्थेसंबंधी बोलत होतो. मुळात ज्या व्यवस्थेत भ्रष्टाचार आहे, तो नष्ट केला पाहिजे. ग्रामपंचायतीच्या ठिकाणी सरपंच ग्रामसेवकांना हाताशी धरून भ्रष्टाचार करीत असतात. पंचायत समितीच्या माध्यमातून विविध योजनांमध्ये भ्रष्टाचार केले जातात. विविध योजनांतर्गत गाई-म्हशी किंवा भांड्यासाठी निधी आल्यानंतर त्यात भ्रष्टाचार केला जातो. यात कोणाची साटीलोटी आहेत, त्यात कोणते लोक आहेत ? या सर्व प्रकरणांची चौकशी केली पाहिजे. जिल्हा परिषदांच्या माध्यमातून असलेल्या विविध योजनांद्वारे लाभार्थ्यांना शिलाई मशीन्स किंवा इतर वस्तूंचे वाटप केले जाते. परंतु लाभार्थ्यांची यादी कशी असते ? अण्णाभाऊ साठे महामंडळाप्रमाणे विविध योजनांमधील लाभार्थ्यांची यादी काढावी. सदर याद्या कोण देत आहेत, कोणता पुढारी देत आहे याची सर्व माहिती समोर येऊ द्यावी. जनतेच्या पैशातून बोगस याद्या तयार करणे, बोगस प्रकल्प सादर करणे, प्रकल्प न करता पैसे काढणे अशा विविध घोट्यांच्या मुळाशी जाणे गरजेचे आहे.

सभापती महोदय, माननीय अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री श्री.गिरीश बापट यांच्यावर भ्रष्टाचाराचे आरोप झाले आहेत. रेशनिंगचे ठेके कोणाचे आहेत, ते लोक कोणत्या पक्षाचे आहेत, त्यांची पदे कोणती आहेत तसेच रेशनिंगची वाहतूक कोण करतो ? या सर्व गोष्टी समोर आल्या पाहिजेत. विरोधी पक्षाने भ्रष्टाचाराच्या माध्यमातून चांगला विषय सद्दनात मांडलेला आहे. या संदर्भात आमचे काही भ्रष्टाचार असल्यास त्याची यादी करावी, त्यांनी काही भ्रष्टाचार केले असल्याची त्याची सुध्दा एक यादी तयार करावी आणि ती या सद्दनात आणावी. आपण सर्व जण राज्यातील भ्रष्टाचार समूळ नष्ट करण्यासाठी निघालो आहोत असा चांगला संदेश सद्दनाच्या माध्यमातून संपूर्ण राज्यात जाऊ द्यावा. भ्रष्टाचार हा व्यक्तीचा किंवा पक्षाचा नसतो. ती एक प्रवृत्ती असते. ती ठेचण्याचे काम आपण सर्व जण करू या, अशी मी या निमित्ताने अपेक्षा करतो.

सभापती महोदय, आज माननीय मुख्यमंत्र्यांचा वाढदिवस आहे. मी त्यांना वाढदिवसानिमित्त मनापासून शुभेच्छा देतो. राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री राज्याला भ्रष्टाचारमुक्त कारभार देतील अशी आई जगदंबेच्या चरणी प्रार्थना करू या. एवढे बोलून मी माझे दोन शब्द संपवितो.

जय हिंद ! जय महाराष्ट्र

या नंतर श्री. भोगले

22/07/2016
MJS/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-200
15:00

श्री. किरण पावसकर (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, नियम २६० अन्वये प्रस्ताव दिल्यानंतर त्या प्रस्तावामध्ये जे विभाग दिले होते त्याच अनुषंगाने आरोप प्रत्यारोप केले जातील असे आम्हाला वाटले होते. माननीय सदस्य पाच वर्षे विधानसभेचे सदस्य होते, ते सभागृहात खाली बसून कॉमेंट्स करतात. त्यांनी माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांना उद्देशून सांगितले की, मी नवीन सदस्य आहे. ५ वर्षात शिकला नाहीत तेव्हा पुढे ५० वर्षे दिली तरी शिकणार नाही.

श्री.प्रवीण दरेकर : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

श्री.किरण पावसकर : मी कोणाचे नाव घेतलेले नाही. त्यामुळे हरकतीचा मुद्दा होऊ शकत नाही. सभागृहात ज्या पध्दतीने प्रश्नोत्तरे होतात त्याप्रमाणे प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर देण्याची आमची तयारी आहे. जे जे प्रश्न उपस्थित होतील त्या प्रश्नाची उत्तरे दिली जातील. आम्ही आमचे उत्तर देऊ.....(अडथळा) ..... मी एवढेच म्हणालो की, ज्या गोष्टींबाबत सदनामध्ये चर्चा होणार असेल त्या प्रत्येक शब्दावर, प्रत्येक वाक्यावर उत्तर देण्याची आमची तयारी आहे.

सभापती महोदय, सभागृहाचे माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.धनंजय मुंडे आणि सभागृहातील ज्येष्ठ सदस्यांनी नियम २६० अन्वये जो प्रस्ताव मांडला आहे त्यावर आमच्या पक्षातील व काँग्रेस पक्षातील तसेच भारतीय जनता पक्षाच्या काही नेत्यांनी आपले विचार मांडले आहेत. मी कोणत्याही मुद्द्याची पुनरावृत्ती न करता माझे मुद्दे मांडणार आहे. मी तेच तेच मुद्दे मांडल्याने भ्रष्टाचाराची टक्केवारी कमी होणार नाही. ३०० कोटी रुपयांचा भ्रष्टाचार झाला असेल आणि त्यावर दहा सदस्यांनी विचार मांडले तर तो भ्रष्टाचार ३२० कोटी रुपयांचा होणार नाही. कोणतेही सरकार सत्तेवर आल्यानंतर जनतेसमोर आरसा असतो, त्या सरकारने काय केले हे सांगण्याचा प्रयत्न होतो.

सभापती महोदय, मी साधे उदाहरण देतो. भ्रष्टाचारमुक्त करण्याचे आपण लोकांना जाहीर वचन दिले होते. जनतेने त्याचा विचार करून तुम्हाला भरघोस मतदान केले. लोकांच्या अपेक्षा वाढल्या. वेगळे काही तरी घडेल असे लोकांना अपेक्षित होते. मागील १५ वर्षात जे झाले नाही ते आता होईल. कदाचित पत्रकारांच्या विंगमधून आणि आमच्याकडून आपल्याकडे पाहिले जात असेल की, नवीन काय दिले. प्रत्यक्षात काय झाले हे बघण्याची गरज आहे. १ जानेवारी ते ३ जून, २०१६ या ५ महिन्यांच्या काळात राज्यात ४७२ लाचखोर अधिकारी लाचलुचपत प्रतिबंधक खात्याच्या सापळ्यात अडकले आहेत. उत्पन्नापेक्षा अधिक संपत्ती कमावणाऱ्या आणि इतर मार्गाने भ्रष्टाचार करणाऱ्या सरकारी अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांचा यात समावेश आहे. ही प्रगती आहे का? जर प्रगती असेल तर हे कोणाचे अनुकरण करीत आहेत? सरकारी कर्मचारी हे नक्की आपल्या मंत्र्यांचे अनुकरण करीत असतात. या अनुकरणामध्ये विभागनिहाय

आकडेवारी विचारात घेतली तर पोलीस आणि महसूल विभाग आघाडीवर आहे. मुंबईमध्ये ३७, ठाण्यामध्ये ५५, पुण्यामध्ये ८३, नाशिकमध्ये ६०, नागपूरमध्ये ६१ लोकांना ट्रॅप करण्यात आले. २०१० पासूनची आकडेवारी माझ्याकडे उपलब्ध आहे. मागील १० वर्षांपासून आजपर्यंत पकडलेले अधिकारी आणि कर्मचारी यांची संख्या आणि त्यात झालेली वाढ चिंता करण्यासारखी आहे. आतापर्यंत मुंबईकडे बोट दाखविले जात होते. आता आर्थिक राजधानीकडून उपराजधानीकडे बोट वळले आहे. ही गोष्ट भयावह आहे. सरकार कोणाचेही असले तरी प्रशासनातील अधिकारी कर्मचारी तेच असतात, सरकार त्यांना दिशा देते. प्रशासनाकडे हे निर्देश देत असतील तर जनतेने कोणाकडे बघायचे? गेले दोन दिवस आपण पहात आहोत. मंत्र्यांबद्दल आपण बोलतो. मंत्र्यांनी काय काय केले हे सांगितले जाते. यापूर्वी सन्माननीय सदस्य बोलत असताना ज्यांच्यावर आरोप सिध्द झाले, ते तुरुंगात गेले, त्यानंतरही विषय मांडून अण्णाभाऊ साठे महामंडळाच्या भ्रष्टाचारात आणखी काय वाढ होणार आहे? संबंधितांबाबत चार्जशीट दाखल झाली आहे. आता ते अटकेत आहेत. त्यानंतरही आपण सदनाचा वेळ घेत आहात. अण्णाभाऊ साठे महामंडळ कोणाच्या ताब्यात आहे यापेक्षा जनतेला आपण काय दिले? आपण सत्तेवर आल्यानंतर नवीन काय दिले? ५ महिन्यात ४७२ लाचखोर अधिकारी पकडून दिले. त्यांना तरबेज कोणी केले, त्यांची मानसिकता कशी वाढली? या महाराष्ट्रातील प्रशासनामध्ये काम करणाऱ्या वेगवेगळ्या विभागातील अधिकाऱ्यांचे मनोबल कसे वाढले? भ्रष्टाचारमुक्त करणारे सरकार सत्तेवर आले आहे याची त्यांना भीती का वाटली नाही? मी कोणाचाही एक रुपया घेणार नाही. आता मागचे सरकार गेले आहे, नवीन सरकारच्या काळात भ्रष्टाचार करू शकत नाही. परंतु आकडेवारी वाढली आहे. तुम्ही यावर नियंत्रण कधी आणणार आहात? 2500 पेक्षा अधिक आकडेवारी झाली आहे. २०१५-१६ ची आकडेवारी समोर ठेवली तर असे दिसून येईल की, महसूल विभागातील १४५, पोलीस विभागातील १३८ लाचखोर अधिकारी आहेत. यांना कोणी नियंत्रित करायचे? या बाकावरून करायचे की जनतेने ज्या अपेक्षेने तुम्हाला सत्तेवर बसविले आहे त्या बाकावरून तुम्ही नियंत्रण आणणार आहात?

सभापती महोदय, नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावाबाबत आम्हाला वाटले होते की, काही नवीन बाबी समोर येतील. त्यानंतर जनतेला आम्ही सांगू शकलो असतो की, भ्रष्टाचारमुक्त करण्यामध्ये आम्ही कारवाई केली. परंतु प्रत्यक्षात कोणतीही कारवाई झालेली नाही. उलट भ्रष्ट लोकांची संख्या वाढत चाललेली आहे. हे लोण अधिकाऱ्यांपासून खालपर्यंत येत असेल तर त्याला थांबविले पाहिजे. मालमत्तेचा तपशील सादर करणे हे आयपीएस अधिकाऱ्यांना बंधनकारक असताना देशातील ५५० अधिकाऱ्यांनी केंद्र सरकारकडे मालमत्तेची माहिती सादर केलेली नाही. त्यात महाराष्ट्रातील २३ आयपीएस अधिकाऱ्यांचा समावेश आहे. तसे असेल तर गृह खाते आपल्याकडे आहे. खरी माहिती समोर का ठेवली जात नाही? केंद्र सरकारने सांगूनही

महाराष्ट्रातील २३ अधिकारी मालमत्तेची माहिती देत नसतील तर त्याबाबत चर्चा करा. देशासाठी जे नियम केंद्र सरकारने केले आहेत, राज्याचे जे नियम आहेत ते पालन करण्यात आम्ही कमी पडत असू तर त्याबाबत कार्यवाही झाली पाहिजे.

सभापती महोदय, अनुकरण केले जाते याचे मी उदाहरण देतो. गुरुवार, दिनांक ३० जुलै, २०१५ रोजी भ्रष्टाचारी अधिकाऱ्यांची मालमत्ता जप्त करण्याचा राज्य सरकारला अधिकार देणारा कायदा करण्यात येणार आहे याबद्दलचे विधेयक हिवाळी अधिवेशनात मंत्रिमंडळासमोर मांडणार असे निवेदन विधानपरिषदेत प्रश्नोत्तराच्या वेळेला माननीय मुख्यमंत्र्यांनी घोषणा केली होती. बिहार राज्यात असा कायदा लागू झाला आहे. असा कायदा या राज्यात केला जाईल असे सांगण्यात आले होते. शासकीय नोकर भ्रष्टाचार प्रकरणी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने लावलेल्या सापळ्यात अडकले. जानेवारी ते जुलै, २०१५ मध्ये २०१४ च्या कालावधीची तुलना करता ६ टक्के वाढ झाली आहे. २०१४ पेक्षा २०१५ मध्ये वाढ झाली आहे. आता २०१६ मध्ये ४७२ लाचखोरांना पकडले आहे. मग तुम्ही भ्रष्टाचार बंद करण्यासाठी विधेयक आणले का? त्याबाबत तुमची भूमिका स्पष्ट केली पाहिजे. ही घोषणा २०१५ मधील आहे. तुम्हाला खरोखर भ्रष्टाचार थांबवायचा असेल तर मागील अधिवेशनात आपण काय बोललो त्यावर काय करणार हेही पाहिले पाहिजे. अधिकारी अनुकरण करीत असतील तर माजी महसूल मंत्री, एमआयडीसी, जलसंपदा असेल, महार वतनाची जमीन असेल, चिक्की घोटाळ्याचे असेल, हे अनुकरण आम्ही केले नाही. सभागृहात एकसारखे तेच बोलता असे होत नाही. त्याच त्याच घटना काढत बसलो असे नाही. आश्रमशाळांविषयी आम्ही बोललो आहोत. त्याला बंधन आणण्यासाठी तुम्ही काहीच उपाय करीत नाही. भ्रष्ट अधिकाऱ्यांच्या संख्येत वाढ होत चालली आहे. ती वाढ रोखण्यासाठी काय करणार त्याबद्दल आमची अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय, काल माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी मंत्र्यांबाबत जे भाष्य केले ते भयावह आहे. जोगेश्वरी येथे पुरातत्व विभागाची नसताना जोगेश्वरी गुंफा परिसरात १०० मीटरपर्यंत काही करता येत नसताना मंत्र्यांनी आपल्या बंगल्यामध्ये व दालनामध्ये बैठका घेतल्या. त्या फाईलवर स्वाक्षरी केली जाते. नियमाला तरी घाबरले पाहिजे. कोणावर बोट दाखवायचे म्हणून नाही. जे प्रत्यक्ष होऊ शकत नाही. पुरातत्व विभागाच्या जागेत एसआरए प्रकल्प होऊ शकणार नाही. ऐतिहासिक गुंफा आहे. त्या परिसरात कोणतेही बांधकाम होता कामा नये. अतिक्रमणे झाली ती तोडण्यासाठी मंत्र्यांनी काही तरी केले पाहिजे होते. त्यांच्या मतदारसंघातील प्रश्न असला तरी तेथे काही तरी कारवाई झाली पाहिजे होती, ती झालेली नाही.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

श्री. किरण पावसकर : एवढे होऊन

पुन्हा काय ? आता पत्रकार परिषद घेऊन सांगण्यात येते की, सन २०११ पासून काहीच नाही. सन २०१४ मध्ये आमदारकीसाठी अर्ज भरला त्यात सर्व गोष्टी भरल्या आहेत. आपण मंत्री या नात्याने पत्रकार परिषद घेतात तेव्हा तारखा तरी नीट सांगितल्या पाहिजेत. माफ करा असे म्हटल्यावर किती माफ करणार. सन २०१४ च्या निवडणुकीत आमदारकीचा फॉर्म भरताना कुठे कुठे डायरेक्टर आहे हे दिलेले आहे. काल माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी सर्व काही पुरावे दिलेले आहेत. अजून आपल्याला कुठले पुरावे पाहिजेत. आमदारकीचा फॉर्म भरताना चुकीची माहिती भरली असेल तर कारवाई झाली पाहिजे. यासंबंधी आपण सांगाल की, न्यायालय जो आदेश देईल त्याप्रमाणे कारवाई होईल. याचा अर्थ आमदारकी रद्द करायची असेल तर आम्हीच न्यायालयात जावे असे आपल्याला म्हणवयाचे आहे काय ? दुसरा विषय त्यांनी मंत्री पदाचा देखील गैरवापर केला आहे. पुरातत्व विभागाच्या जमिनीवर बांधकाम करता येत नसताना सर्व नियम पायदळी तुडवून बांधकाम करण्यासंबंधी बैठक घेण्यात आली असेल तर त्याचा अर्थ, मंत्री पदाचा देखील गैरवापर झाला आहे असा होतो. मघाशी येथे माननीय मुख्यमंत्री काहीही सहन करणार नाही अशा प्रकारच्या घोषणा होत होत्या. मग आपण कशाला वेळ बघत आहात. यासाठी आपण मुहूर्त काढत आहात काय ? आपल्या मंत्र्यांना काढण्यासाठी मुहूर्त कशाला पाहिजे. काल पासून आपण पुरावे द्यावेत असे म्हणत आहात. या सदनामध्ये ५ मिनिटे, २ मिनिटे, १० मिनिटे बोलण्यास संधी मिळणे हे देखील फार मोठे असते. काल माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी खूप पुरावे दिलेले आहेत. ते पुरावे खोटे निघाले तर त्याची सजा आम्हालाही द्यावी. पुरावे सत्य असतील तर त्यांच्यावर मात्र कारवाई करावी. आपण मघा पासून सांगत आहात पुरावे द्या, पुरावे द्या. आता चामडी काढून झाली, रक्त काढून झाले तरी देखील आपण सांगत आहात की, आणखी पुरावे द्यावेत. मी सर्व नावे घेत नाही. गृहनिर्माण, आश्रमशाळा, इत्यादीमध्ये अनियमितता झाली आहे. तिरूपती बालाजीचे दर्शन घेण्यासाठी खाजगी ठेकेदाराने केलेला खर्च अशा अनेक गोष्टी आहेत. विरोधी पक्षाकडून चांगली भाषणे करण्यात आली. सत्ताधारी पक्षाकडून भाषण करताना जुने जुने ब्रिटीशकालीन संदर्भ देण्यात आले. श्री.बाबू गेनू यांनी आपले संपूर्ण आयुष्य देशासाठी अर्पण केले आणि सांगितले की, परदेशी कपडे कोणीही वापरू नये. ते स्वतः हुतात्मा झाले. आपण आता एफडीआय केले आहे. परदेशी गुंतवणूकदारा आपण मुक्त वाट करून दिलेली आहे. विमा, संरक्षण, हवाई सेवा इत्यादीमध्ये आपण परदेशी गुंतवणूकदारांना मुक्त वाट दिली आहे. तेव्हा मी सर्व काही हुतात्मा बाबू गेनूपासून काढू काय ? ज्यांच्यामुळे आपल्याला स्वातंत्र्य मिळाले आहे त्यांचा काहीही विचार न करता आपण परदेशी लोकांसाठी गुंतवणुकीची दारे उघडून ठेवली आहेत. आपल्या या धोरणाला काय म्हणायचे ? मग हे धोरण केंद्राचे असो किंवा राज्याचे असो. जे केंद्र शासन करते ते राज्य

शासनाला सोसावे लागते. राज्य शासन करते ते ग्रामीण भागातील तळागाळातील लोकांना सोसावे लागते. असे किती तरी प्रकार आहेत. बोलायचे असेल तर पॉलिसीवर बोलू या. देशाला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर कोणकोणत्या गोष्टी घ्यायच्या नाही हे ठरलेले होते. फक्त खादीचे कपडे घातले म्हणजे एफडीआय गेला असे नाही. जेथे नव्हते तेथे एफडीआय आणलेले आहे. हे वरिष्ठांचे सभागृह आहे. तेव्हा आरोप-प्रत्यारोप न करता खऱ्या अर्थाने काही देऊ शकत असाल तरच त्यावर चर्चा करू या. तसे केले नाही तर ही चर्चा नुसती वांडोटी राहिल. एवढे करून देखील आपण सांगाल की, आम्हाला पुरावे द्यावेत. या सदनाचे सदस्य या नात्याने आम्ही येथे न्याय मागण्यासाठी येतो. आज आपण मायबाप सरकारच्या खुर्चीत बसला आहात. त्यामुळे आम्ही लोकांच्यावतीने येथे प्रश्न मांडत असतो. पण आपण न्याय देत नाही तेव्हा तो वर्ग उच्च व सर्वोच्च न्यायालयात जातो. तेव्हा कायदे बनविणाऱ्या सदनामध्ये आम्ही अमूक एका प्रकरणामध्ये भाष्य करू शकत नाही अशी बोलण्याची वेळ येते. कारण ते प्रकरण न्यायप्रविष्ट असते. ते न्यायप्रविष्ट का होते याचा विचार माननीय संसदीय मंत्री श्री.गिरीश बापट यांनी केला पाहिजे. त्यांना माझी विनंती आहे की, त्यांना असा एक नियम करावा की, न्याय द्यायचा असेल तर जनतेला कोर्टात जावे लागणार नाही. मायबाप सरकार म्हणून आम्ही बसलेलो आहोत. त्यामुळे आम्ही निर्णय देऊ. अशा प्रकारचा निर्णय आपण घ्यावा. इकडचा जरी भ्रष्टाचारामध्ये कोणीही असला तरी आपण त्यासंबंधी निर्णय घ्यावा. पण तसा निर्णय होत नाही. नियम २६० अन्वये आपण चर्चेला सुरुवात केली आहे. त्या चर्चेचा स्तर आपण बघावा. मी कोणाचेही नाव घेऊन त्यांना पॉईंट आऊट करणार नाही. चर्चेचा स्तर असाच राहिला तर मग जनतेने कोणाकडे बघायचे. जनतेने हेच ऐकायचे काय २० वर्षांपूर्वी त्यांनी केलेला भ्रष्टाचार होता तो लपविण्यासाठी आम्ही करित आहोत. त्यांनी १०० टक्के भ्रष्टाचार केला होता आता आम्ही ५० टक्क्यांवर आलो आहोत. आम्हाला अजून अडीच वर्षे द्यावीत आम्ही आपल्यापुढे जातो. आपण नेमका कोणता विचार देणार आहात ? ज्यांनी भ्रष्टाचार केला आहे त्यांना आम्ही सजा दिली हे सांगावे.

**मंत्रालयीन अधिकारी गॅलरीतून सभागृहात देण्यात येत असलेल्या
कागदपत्रांबाबत.**

श्री. नारायण राणे
: सभापती
महोदय, मी गेल्या दोन तीन दिवसांपासून पाहतो आहे की अधिकाऱ्यांच्या गॅलरीतून एक सारखे पेपर सभागृहामध्ये देण्यात येत आहेत. तसेच अधिकाऱ्यांच्या गॅलरीत बोलण्याचे प्रकार सुरू आहेत. अधिकाऱ्यांना जे काही द्यायचे आहे ते त्यांनी संबंधितांना बाहेर बोलावून द्यावे. हे सभागृह आहे. सभागृहात असे प्रकार होणे योग्य नाही. हा प्रकार मी दोन तीन दिवसांपासून पाहत आहे. सभागृहातून कोणत्याही प्रकारची देवाणघेवाण होता कामा नये. गॅलरीतील अधिकारी हे सभागृहातील अधिकाऱ्यांशी बोलत असतात. हे चुकीचे आहे.

तालिका सभापती : अधिकाऱ्यांना सूचना आहे की, त्यांनी कोणत्याही प्रकारची कागदपत्र, चिठ्ठ्या पाठवू नये. संदर्भापुरता चिठ्ठी देण्यात यावी. त्या व्यतिरिक्त चिठ्ठ्या किंवा कागदपत्रे पाठवू नयेत.

.....

पृ. शी. : राज्यातील विविध विभागांच्या माननीय मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे

मु. शी. : राज्यातील विविध विभागांच्या माननीय मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे या विषयावर सर्वश्री धनंजय मुंडे, नारायण राणे, सुनील तटकरे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, माणिकराव ठाकरे, जयंत प्र. पाटील, संजय दत्त, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री भाई जगताप, संदीप बाजोरिया, अॅड जनार्दन चांदूरकर, अॅड निरंजन डावखरे, आर्कि. अनंत गाडगीळ, श्री. किरण पावसकर, अॅड रामहरी रूपनवर, सर्वश्री. कपिल पाटील, जयवंतराव जाधव, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री. अनिल भोसले, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री सतीश चव्हाण, रामराव वडकुते, नरेंद्र पाटील, प्रकाश गजभिये, ख्वाजा बेग, विक्रम काळे, जगन्नाथ शिंदे, अब्दुल्ला खान दुर्राणी, आनंद ठाकूर, अॅड राहुल नार्वेकर, सर्वश्री अनिल तटकरे, प्रभाकर घार्गे, अॅड जयदेव गायकवाड, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव

चर्चा पुढे सुरु.....

श्री. किरण पावसकर
: सभापती महोदय, कोणत्याही एका व्यक्तीवर भ्रष्टाचाराचे आरोप करण्याची गरज आहे असे सध्या वाटत नाही. व्हॉटस अप, मेसेज एकदम क्विक आहे. त्यापूर्वी आपली प्रकरणे लोकांपर्यंत पोहोचतील आणि त्याचे फोटो देखील आलेले असतील. सभागृहाचे कामकाज हे प्रथा, रितीरिवाज याप्रमाणे चालले पाहिजे. लोकांना काय पाहिजे, लोकांपर्यंत काय पोहोचले पाहिजे याचा विचार आपण केलो पाहिजे. मायबाप सरकार म्हणून कोणता न्याय देणार आहात याकडे जनतेचे लक्ष लागून राहिले आहे. मी काय भ्रष्टाचाराचे आरोप करीत आहे याकडे लोकांचे लक्ष नाही. आपल्यावर भ्रष्टाचाराचे आरोप जरूर झाले असतील. त्यात सुधारणा करण्यासाठी आम्ही रस्ता मागत आहोत. एखाद्या मंत्र्याला काढा ही मागणी सदनामध्ये होते तेव्हा या कायदे मंडळामध्ये या पेक्षा दुसरी कोणतीही मागणी असू शकत नाही. हा दी एन्ड आहे. आपण पुन्हा सुस्वागतम पासून सिनेमा सुरू करणार असाल तर ही २६० अन्वयेची सूचना वांझोटी ठरेल. आपल्याकडे पुरावे आले असतील तर त्या अनुषंगाने आपण कारवाई करावी. आपल्याकडे खोटे पुरावे असतील तर ज्यांनी ते दिले असतील त्यांच्या विरुद्ध कारवाई केली पाहिजे. कारण मी जेव्हा आपल्याकडे बोट दाखवितो तेव्हा चार बोटे माझ्याकडे असतात याची जाणीव मला देखील आहे. ज्या लोकांना अटक

झाली, चौकशी सुरू आहे त्याच अधिकाऱ्यांविषयी उगाळत राहणे थांबविले पाहिजे. त्यांना अटक झाली नसेल तर ती बाब वेगवेगळ्या आयुधामार्फत मांडावी लागेल.

सभापती महोदय, मी आपल्याला आदिवासी विभागाशी संबंधित असलेला ठाणे-पालघर जिल्ह्यासंबंधातील ११ मार्च २०१६ चा रिपोर्ट देत आहे. आज पालघर व ठाणे जिल्ह्यात ५४ हजार बालके कुपोषित आहेत. सरकार येऊन दोन वर्ष झाली असे आपण म्हणत आहात. श्री.सवरा यांच्या विक्रमगड मतदार संघात सर्वाधिक कुपोषित बालके असल्याची कबुली अधिकाऱ्यांनी दिलेली आहे. पालघर जिल्ह्यात ४३५५७ बालके कुपोषित आहेत. त्यात तीव्र कुपोषित ७०९१ बालकांचा समावेश आहे. ठाणे जिल्ह्यात १०३५८ बालके कुपोषित आहेत. त्यातील १५३१ बालके तीव्र कुपोषित आहेत. सध्या या परिसरात वैद्यकीय सुविधा, रोजगार, प्रशासकीय यंत्रणा यांचा अभाव असल्याचे भेटीत जाणवले आहे.

या नंतर श्री. जुन्नरे

श्री. किरण पावसकर :

आपण काही करू शकाल ? बजेटमध्ये प्रोव्हीजन नव्हती? आदिवासी विभागासाठी बजेटमध्ये प्रोव्हीजन किती केली होती? प्रत्यक्षात ती लोकांपर्यंत किती पोहचली? आपण साबण, चादरी, ब्लँकेट्स, बिस्कीटे, रेनकोट हे सर्व डुप्लीकेट दिलेले आहे. आपण आदिवासी मंत्र्यांना प्रश्नोत्तराच्या तासात विचारले की, तुम्ही याबाबतीत काय करणार आहात ? हा विभाग आर्थिकदृष्ट्या मागास वर्गीय आहे. आपण शहरात तर काही देत नाही. महानगरपालिकेच्या भ्रष्टाचाराचा विषय काढला तर समोरून कोणी तरी उभे राहतील आणि म्हणतील हा विषय आजच्या चर्चेमध्ये नाही. आपण मुंबईतील जनतेकडून टॅक्सच्या रूपाने पाण्याचा टॅक्स, घराचा टॅक्स, इन्कम टॅक्स, हॉटेलमध्ये जेवण केल्यानंतर त्यांचे सर्व टॅक्स पुरवायचे ते टॅक्स पुरवल्यानंतर तो पैसा सरकारच्या तिजोरीत टॅक्स रूपाने गेला तर मायबाप सरकार त्यातील काही पैसा ग्रामीण भागासाठी काही तरी देईल. परंतु परिस्थिती वेगळी आहे. मग हा पैसा जातो कोठे हे आम्ही विचारावयाचे नाही ? शहरातून टॅक्स वसूल होत असतांना सुध्दा शहरातील रस्त्यांवर खड्डेच आहेत. खड्ड्यांमुळे शहरातील अपघाताच्या प्रमाणात वाढ झाली आहे. रस्त्यांवरील खड्ड्यांमुळे वाहनांची जी काही विल्हेवाट लागत आहे ती वेगळीच आहे. नवरा-बायकोने काम करावे, पैसे कमवावेत, गाडी घ्यावी आणि ही गाडी सुध्दा खड्ड्यात जाऊन मोडावी अशी परिस्थिती या सरकारने आणलेली आहे. त्याचा जाब विचारायला गेले तर तुम्ही म्हणणार हा विषय आजच्या कामकाजात नाही. परंतु त्यांच्यावर कारवाई करा. मुंबई महानगरपालिकेवर कारवाई करा हे आम्ही एकदा नाही तर ५०० वेळा या सभागृहात सांगितले आहे. यासंदर्भात आम्ही सर्व प्रुफ सुध्दा दिलेले आहेत परंतु त्यासंदर्भात काहीही झाले नाही. एसआरए मधील भ्रष्टाचाराची माहिती सुध्दा आम्ही या ठिकाणी दिली परंतु तरीही काहीही झाले नाही. त्यामुळे आज आदिवासी विभागात जे कुपोषण सुरु आहे ते तरी थांबवा एवढी कळकळीची विनंती आहे.

सभापती महोदय, आमदारांच्या फंडाला ३ लाखापर्यंतची आपण मर्यादा ठेवली आहे. परंतु हे ३ लाख रुपये ठेकेदारांपर्यंत जाईपर्यंत प्रत्यक्षात त्याच्या हातामध्ये किती जातात ? आमदार फंडातून ३ लाख रुपये जातांना त्यातून इन्कम टॅक्स कट करून २.७४ लक्ष रुपये राहतात. यामध्ये काही लोकांनी स्वतःची जहागिरदारी बनवण्यासाठी मजूर सोसायट्या बनवलेल्या आहेत. मुंबईतील

आमदारांना माझी विनंती आहे की, मजूर सोसायट्या कोणतेही काम करीत नाहीत. समजा किरण पावसकर यांचा फंड आला आहे तो त्या मजूर सोसायटीवर लिहा, त्या मजूर सोसायटीने काम न करताच लिहायचे आणि काम करणारा ठेकेदार दुसराच असणार. त्या ठेकेदाराने काम केले असेल तर ज्या मजूर सोसायटीने काम केलेले नसले तरी त्या मजूर सोसायटीला ५० हजार रुपये द्यावयाचे. खऱ्या अर्थाने हा आमदार निधी २ लक्ष २५ हजार रुपयांवर येतो. सँक्शन ३ लाख रुपये परंतु प्रत्यक्षात कामासाठी २ लक्ष २५ हजार रुपयेच मिळतात. जर आमदारकीच्या फंडातील ५० हजार रुपये सोसायट्या खाणार असतील तर कशाला आम्ही केंद्राला आणि मंत्र्यांना बोलायचे ? हा प्रकार थांबऊ शकत असाल तर हा थांबवा. या मजूर सोसायट्या कोणाच्या आहेत त्या प्रथम थांबवा. या ठिकाणी केवळ अर्विभावात भाषणे केली म्हणून तुमचा भ्रष्टाचार थांबणार नाही. परंतु या मजूर सोसायट्यांमध्ये असलेला भ्रष्टाचार तसेच काम न करता पैसे घेणारे खूप आहेत. परंतु तो विषय मंत्र्यांच्या लिस्टमध्ये नाही. हा विषय मंत्र्यांच्या लिस्टमध्ये असता तर मी आताच बोललो असतो. माझ्याकडे जो कागद आहे त्यामध्ये चिक्की, सौरपंप असे सर्व काही आहे. परंतु न दिसलेला भ्रष्टाचार असेल तर शोधून काढा. ३ लाखांच्या आमदार फंडातून जर ७५ हजार कट होणार असेल तर ते योग्य नाही. अशाने विकास कामे होणार नाहीत व या विकास कामांना हे मायबाप सरकार जबाबदार आहे. मायबाप सरकार म्हणजे कोण? सरकार म्हणजे तुम्ही. हा भ्रष्टाचार होत नाही ? हा भ्रष्टाचार रोखता येणार नाही ? चर्चा झालेल्या मुद्यावर बोलावयाचे नाही असे मी ठरवले होते. परंतु या नियम २६० च्या चर्चेतून आपण जनतेला नेमके काय दिले? माझे सरकार सक्षम आहे, आपण खऱ्या अर्थाने सर्वजण सक्षम आहोत. ११.५ कोटी जनतेमधून आपण या ठिकाणी आलो आहोत. आपण सक्षम असल्यामुळेच या ठिकाणी आलो आहोत. आपण सक्षम नसतो तर या सभागृहात पोहचलोच नसतो. आम्ही सर्व सक्षम असून देखील आम्ही त्याला न्याय देऊ शकत नाही ही वस्तुस्थिती आहे. सरकार या शब्दाचा अर्थ मोठा आहे. कोण मुख्यमंत्री झाले, कोण मंत्री झाले, कोण राज्यमंत्री झाले त्याला काही महत्व नाही. सरकारकडे बघण्याचा दृष्टीकोण वेगळा आहे. सरकारची प्रशासनावर पकड असणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, आजच्या नियम २६० च्या प्रस्तावाच्या संदर्भात एवढेच सांगू इच्छितो की, मंत्री काम करीत असताना मंत्र्यांना अधिकारी बघत

असतात,अधिकाऱ्यांना कर्मचारी बघत असतात व अधिकारी,मंत्र्यांना जनता बघत असते. भ्रष्टाचारामध्ये अधिकारी आणि कर्मचारी गुंतले आहेत त्यांचे फिगर आणि फॅक्टस् माझ्याकडे आहेत व त्यानुसार मला असे वाटते की, या सरकारचा अंकुश प्रशासनावर आहे असे बिलकूल म्हणता येणार नाही. जर शासनाचा प्रशासनावर अंकुश असेल तर राज्यामध्ये जे लाखो कर्मचारी, अधिकारी काम करीत आहेत ते एक रुपयाही घेण्यास धजावणार नाहीत. जर अशी परिस्थिती आणायची असेल तर त्या अधिकाऱ्यांना, कर्मचाऱ्यांना दाखवून द्यावे लागेल की, हो त्यांनी काही प्रकरणे मांडली होती त्यामध्ये त्यांनी पुरातत्व भाग सुध्दा सोडला नाही. कोस्टल सोडले नाही, मार्केट सोडले नाही,एसआरए खाल्ले, इमारती खाल्या. हे सरकार गुंफेचा दगडाचा दरवाजा सुध्दा तयार करू शकत नाही. परंतु तो भाग सुध्दा आपल्या मंत्र्यांनी सोडलेला नाही, त्यावर आम्ही कारवाई केली हे त्या कर्मचाऱ्यांना दाखवून द्या. जेणेकरून लाचलुचपत खात्यातर्फे तुम्हाला सापळे रचावे लागणार नाहीत. मी सरकारला विनंती करू इच्छितो की, या चर्चेच्या निमित्ताने सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री. धनंजय मुंडे यांनी भ्रष्टाचाराचे भरपूर पुरावे या सदनात सादर केले आहेत. माजी मुख्यमंत्री श्री. नारायण राणे साहेबांनी सुध्दा भ्रष्टाचाराचे पुरावे दिलेले आहेत. काँग्रेसच्या गट नेत्यांनीही भ्रष्टाचाराचे पुरावे दिलेले आहेत. आपल्याकडून एवढीच अपेक्षा आहे की, आपण किती तास बोलू शकतो याला महत्त्व नाही. किर्तनकार तीन दिवसही किर्तन करीत असतात परंतु त्याला जास्त महत्त्व नाही रिझल्ट कसा मिळतो हा विषय महत्वाचा असतो. आज तुम्ही सरकारमध्ये आहात, उद्या आम्ही सरकारमध्ये असू. परंतु आजच्या या चर्चेमधून काही तरी निर्णय निघाला आणि तो जनतेपर्यंत पोहचऊ शकलो तर त्याचा काही उपायोग होईल. अपेक्षा एवढीच आहे की,आम्ही दिलेले दाखले शासनाला योग्य वाटले तर ते कोणत्याही एजन्सीकडे द्या. जर आम्ही दिलेले प्रूफ खोटे वाटले तर सदनामध्ये पुढच्यावेळेस सांगा की, तुम्ही दिलेले सर्व प्रूफ खोटे आहेत, तर मग आम्ही कोर्टात जाण्यास मोकळे राहू. आता ही जी यंत्रणा बसली आहे ती फार दुर्दैवी आहे. या सदनात कायदे तयार केले जातात, कायद्यामध्ये बदल केला जातो परंतु आता प्रत्येक नागरीक उठतो आरटीआय टाकतो,कोर्टात जातो आणि कोर्टातून स्टे ऑर्डर आणतो. सरकारही म्हणते की, हाे ते कोर्टात गेले आहेत. त्यामुळे ही यंत्रणा थांबवण्यासाठी काही तरी अॅक्शन प्लॅन होणे गरजेचे आहे. यामध्ये किती मंत्र्यांना काढावे लागले हा विषय महत्वाचा नसून ही

22/07/2016
SGJ/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. ओटवणेकर

EE-212
15:30

सिस्टीम यातून चेंज करावी लागेल आणि ही सिस्टीम चेंज होईल अशी अपेक्षा करतो आणि माझे दोन शब्द येथेच थांबवतो.धन्यवाद.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, अत्यंत महत्वाच्या विषयावर चर्चा
करण्यासाठी मी उभा आहे. खरे म्हणजे नियम २६० च्या प्रस्तावाला विरोधी पक्षाचा
प्रस्ताव म्हणणे चुकीचे आहे. गेल्या १५-२० दिवसापासून सातत्याने वृत्तपत्रातून आणि
दूरचित्रवाणी वरून महाराष्ट्राच्या जनतेच्या मनामधलाच प्रस्ताव विरोधी पक्षाने आज येथे
मांडलेला आहे. एकीकडे मनामध्ये शंका अशी वाटायला लागली आहे की, महाराष्ट्राच्या
सरकारने भ्रष्टाचाराच्या स्पर्धेमध्ये तर भाग घेतलेला नाही? देशामध्ये सर्वात जास्त कलकीत
मंत्री कोणत्या सरकारमध्ये आहेत व यासंदर्भात जर स्पर्धा असेल तर त्यामध्ये महाराष्ट्राचा
नंबर नक्की लागेल एवढी तयारी आमच्या सरकारने करून ठेवली आहे. पूर्वीच्या काळात
आपण युपी आणि बिहारकडे त्या दृष्टीने पाहत होतो. परंतु जर आता २०-२० लोकांची
यादी अशीच तयार व्हायला लागली तर महाराष्ट्रातील जनतेच्या मनात शंका
आल्याशिवाय राहणार नाही. एवढ्या सगळ्या खात्यामध्ये एवढ्या मोठ्या प्रमाणात
भ्रष्टाचार होत असताना जर वेळेच्या बंधनाचा विचार केला तर प्रत्येकजण भरपूर काही
बोलू शकेल. सन्माननीय सदस्य श्री. दरेकर साहेब विकास सोसायटीपासून बोलत होते
तेव्हा मनामध्ये वाटत होते की, ज्यांच्या ज्यावर भ्रष्टाचाराचे आरोप असतील अशांना
जेलमध्ये टाकले पाहिजे आणि तो जस जसा निर्दोष सुटेल तस तसा त्याला बाहेर काढले
पाहिजे. पूर्वी आमच्या सरकारमध्ये काही भ्रष्टाचार झाला असेल किंवा चूका झाल्या
असतील म्हणूनच जनतेने तुम्हाला निवडून दिले. तुम्ही लोकांना स्वप्न दाखवले की, “न
खाऊंगा न खाने दुंगा, अच्छा सरकार, स्वच्छ सरकार” व अशा सरकारकडून २० महिन्यात
जनतेचा भ्रम निरास झाला असे म्हटले तर ते चुकीचे होणार नाही. प्रत्येक गोष्टीमध्ये
अपयशी असलेले हे सरकार, सर्वसामान्य जनतेच्या मनाला किंमत देऊन किंवा त्याच्या
मनातील प्रश्नांना कोठे तरी न्याय देईल की, नाही अशी शंका मनात येते. या ठिकाणी
संसदीय कार्य मंत्री श्री. गिरीश बापट साहेब डोक्याला हात लावून बसलेले आहेत.

या नंतर श्री. शिगम

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी :

मला त्यांना पाहिल्यावर एका गोष्टीची आठवण आली. “बापटजी का यही कमाल दौ सौ रुपये हो गयी डाल.” आपण डाळ स्वस्त देणार म्हणून पहिल्यापासून सांगत होता. परंतु त्या डाळीमध्ये इतका भ्रष्टाचार झाला की, सर्वसामान्य लोकांना आज डाळच पहावयास मिळत नाही. डाळ २०० रुपये किलो आणि कोंबडी ९० रुपये किलोने मिळत आहे. त्यामुळे आपण सर्वसामान्य माणसाला मेसेज देत आहोत की, आपणास डाळ खाण्यास मिळणार नाही पण कोंबडी खाण्यास मिळेल.

सभापती महोदय, असे कोणतेही खाते राहिलेले नाही की ज्यामध्ये भ्रष्टाचार झालेला नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर आदिवासी विकास विभागाबाबत बोलले. त्या विभागाचे मंत्री श्री.विष्णू सावरा आहेत. आम्ही वर्तमानपत्रातून वाचले की, अधिकारी ऐकत नाहीत. खरे म्हणजे एकदा त्या खात्याची चाळणी केली पाहिजे. आपणास मंत्री महोदयांना दोष देऊन चालणार नाही. कारण पूर्वीपासूनच त्या खात्यामध्ये इतका भ्रष्टाचार आहे की, कुठे तरी ही साखळी मोडली पाहिजे, त्यासाठी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी ठोस पावले उचलली पाहिजेत. पूर्वी आमच्याकडे गायी-म्हशी खाल्ल्या, त्यानंतर शिष्यवृत्ती खाल्ल्या आता विहिरी खाल्ल्या. आदिवासी विभागातील पाच सहा कोटी रुपयांच्या विहिरींचा पत्ताच लागत नाही. त्या विहिरी कुठे गेल्या ? शेतकऱ्यांना विहिरी केव्हा मंजूर झाल्या ? परंतु त्यांच्या नावावर काढण्यात आलेले चेक वटले ही वस्तुस्थिती आहे. जर प्रत्येक खात्यामध्ये भ्रष्टाचार होत असेल कॅप्टन म्हणून माननीय मुख्यमंत्र्यांना ती जबाबदारी स्वीकारावी लागेल. या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य भाषण करताना दादा, आपल्या नावाचा उल्लेख जास्त होत होता. कारण आपणाकडून लोकांची अपेक्षा आहे. तसेच आपण सभागृहाचे नेते आहात.

सभापती महोदय, मी आताच विधानसभा सभागृहात माननीय मुख्यमंत्र्यांचे भाषण ऐकले. बचत गटाच्या संदर्भात औरंगाबाद खंडपीठाने जाे निर्णय दिला त्या संदर्भात माननीय मुख्यमंत्र्यांना चुकीचे ब्रिफिंग झालेले आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर देताना सांगितले की, टीएचआरच्या संदर्भात नागपूर आणि औरंगाबाद खंडपीठाकडून दोन निकाल आले आहेत. मी आपणास विनम्रपणे निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, नागपूर खंडपीठाचा निकालच नाही. नागपूर खंडपीठामध्ये केसच रिजेक्ट झाली आहे. रिजेक्शन हे निकाल होऊ शकत नाही. परंतु माननीय मुख्यमंत्र्यांना असे काही दाखविण्यात आले की, नागपूर खंडपीठाचा एक निकाल आहे आणि औरंगाबाद खंडपीठाचा एक निकाल आहे. फक्त औरंगाबाद खंडपीठाचा निकाल आहे. धुळे आणि नंदूरबार या आदिवासी जिल्ह्यातील बचत गटाच्या भगिनींनी ती केस दाखल केली होती. त्यामुळे या संदर्भात विधि व न्याय विभागाचे मत घेण्याची आवश्यकता नाही. त्या संदर्भात आपणास पुरावे देण्याची आवश्यकता असेल तर ती देण्याची माझी तयारी आहे. आपण मला कधीही बोलवावे. आपणास मी ती कागदपत्रे देईन. न्यायालयाचा निकाल देखल देईन.

सभापती महोदय, आमच्या सरकारच्या काळात सर्वोच्च न्यायालयाने बचत गटाबाबत निकाल दिला होता की, टीएचआर पुरवठा करण्याचे काम विकेंद्रीकरणाच्या माध्यमातून बचत गटांना दिले पाहिजे. त्यावेळी राज्यात फक्त तीनच संस्था काम करीत होत्या. आघाडी सरकारने सन २०१३ मध्ये टेंडर काढले. त्यामध्ये ३१४ प्रकल्पांचे काम बचत गटांना देण्यात आले. या ३१४ प्रकल्पांवर बचत गट काम करीत असताना सरकारने त्या बचत गटांना अमुक अमुक मशिनरी बसवा असे सांगितले. त्या मशिनरीसाठी १५ लाख रुपये खर्च आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्यांमागे २२ पैसे नफा मिळेल म्हणून बचत गट

पुढे आले. बचत गटांनी बँकेकडून कर्ज घेतले. त्यांना रोजगाराच्या माध्यमातून दोन पैसे मिळू लागले. त्यानंतर सरकारने अचानक केंद्र सरकारच्या गाईड लाईन्सवरून एक आदेश काढला. कोणत्याही मंत्र्यांचे पत्र हा शासन निर्णय होऊ शकत नाही. आपण बिझनेस रुल्सप्रमाणे विचार केला तर केंद्र सरकारच्या कोणत्याही विभागाच्या मंत्री महोदयांन पत्र दिले तर ते त्याचे वैयक्तिक मत असते. पण ते पत्र प्रमाण मानून आमच्या सरकारने वेगळी एक्सकल्युडर टेक्नॉलॉजी बसवा असे बचत गटांना अनिवार्य केले. बचत गटांना बँकेकडून ५०-६० लाख रुपये कर्ज घेऊन एक्सकल्युडर मशिनरी बसविली. शासनाने सांगितल्याप्रमाणे आम्ही एक्सकल्युडर मशिनरी बसविली आहे असे बचत गटांनी लिहून दिले. त्याचवेळी सरकारने शहरांसाठी ३५ आणि ग्रामीण भागासाठी ३५ असे ७० प्रकल्प सुरु करून ७० प्रकल्पाबाबत नवीन टेंडर काढले. त्या ७० टेंडरच्या प्रकल्पामध्ये अट टाकण्यात आली की, ज्यांचे टर्नओव्हर त्या प्रकल्पाच्या २५ टक्के असेल तेच टेंडरसाठी पात्र होतील. त्या तीन संस्था सोडून राज्यातील एकाही बचत गटाचे टर्न ओव्हर तेवढे नाही. त्या तीन संस्थाना मदत होण्यासाठी हे टेंडर काढण्यात आले. एकीकडे बचत गटांना ५०-६० लाख रुपये खर्च करून एक्सकल्युडर मशीन बसविण्यास सांगितले आणि दुसरीकडे ते बचत गट टेंडर कंडीशनमधून कसे बाद होतील याची व्यवस्था सरकारने केली. फक्त २६ बचत गट किंवा संस्था पात्र ठरल्या. आता उच्च न्यायालयाने ते टेंडर रद्द केलेले आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, माननीय उच्च न्यायालयाने कंडीशनच्या संदर्भात काहीही सांगितले नाही. मी पुन्हा एकदा नम्रपणे सांगू इच्छितो की, कोणीच कंडीशन चॅलेंज केले नव्हते. फक्त टेंडर रद्द करावे एवढीच मागणी होती. उच्च न्यायालयाने त्या ७० प्रकल्पांचे टेंडर रद्द केले आहे. दुर्दैवाने माननीय मुख्यमंत्र्यांना विभागाकडून चुकीचे ब्रिफिंग होत आहे. त्याबाबत त्यांनी काळजी घेतली पाहिजे. आमचे मुख्यमंत्री निष्कलंक व चारित्र्यवान आहेत, जर त्यांच्याकडून अशा चुका होत असतील तर त्याचे देखील आत्मचिंतन होण्याची आवश्यकता आहे. एक विभाग इतकी हिम्मत करू शकत नाही. आयुक्त आणि मंत्री स्तरापर्यंत असे निर्णय होत असताना ती कॅबिनेटपर्यंत फाईल आली. तसेच जी.आर.देखील चारच दिवसात बदल्यात आला. ती त्याच त्याच गोष्टी रिपीट करित नाही. ते टेंडर रद्द झाले, कंडीशनस त्याच ठेवाव्यात. कारण कंडीशन चेंज करण्याबाबत कोणीच याचिका केली नव्हती. त्यामुळे कंडीशन त्याच असाव्यात. बचत गटांना एक्सकल्युडर मशीनरी बसवावयास सांगण्यात आले. तेव्हा या बचत गटांना काम कसे मिळेल याबाबत उच्च न्यायालयाने सांगितले. तेव्हा तेवढे मातृत्व सरकारने दाखविले पाहिजे अशी सर्वसामान्य जनतेची अपेक्षा आहे. ही अपेक्षा सरकार पूर्ण करेल असे मला वाटते. पूर्वी तीनच संस्था होत्या. आघाडीच्या सरकारपासून याच संस्था काम करित होत्या. सरकार बदलते पण दलाल बदलत नाहीत ही वस्तुस्थिती आहे.

सभापती महोदय, दादांनी तीन लाख रुपयांपर्यंत ई-टेंडरिंग केले. परंतु हे टेंडर पाच वर्षांकरिता काढण्यात आले असे महाराष्ट्राच्या इतिहासात पहिल्यांदा घडत आहे. आपण एक वर्षांकरिता टेंडर काढतो आणि त्यास जास्तीत जास्त सहा महिन्यांची मुदतवाढ देतो. परंतु कधीही सलग पाच वर्षांकरिता टेंडर काढण्यात येत नाही. आपण पाच वर्षांसाठी टेंडर काढून त्यामध्ये उल्लेख केला की, पुढील दोन वर्षे मुदतवाढ देण्यात येईल म्हणजे सात वर्षांसाठी टेंडर झाले. काही टेंडरची मुदत अजून संपलेली नाही. धुळे जिल्ह्यातील बचत गटांचे अजून एक वर्षे बाकी आहे. नंदूरबार जिल्ह्यातील बचत गटाचे एक वर्ष बाकी आहे. एक वर्षानंतर काम बंद होईल तेव्हापासून सात वर्षे या नवीन टेंडरधारकांना दिली जातील इतकी सरकार त्यांची काळजी घेत आहे. पोटच्या मुलाची देखील इतकी कोणी काळजी घेत नाही. यामध्ये काही लपलेले आहे असे मला तरी वाटत नाही. तरी सुद्धा शासनाने

22/07/2016
AJIT/AKN/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

FF-216
15:40

शासन म्हणून वागावे. आम्ही कोणाचे हस्तक आहोत असा मेसेज लोकांमध्ये जाता कामा नये एवढीच माझी विनंती आहे.

सभापती महोदय, या सरकारबद्दल सर्वसामन्यांना असे वाटू लागले आहे की, “इस सरकार का एक ही उद्देश्य लूटों खाओं सारा प्रदेश” कारण एकही विभाग सुटलेला नाही. २० विभाग काय कमी आहेत ? आम्ही मंत्र्यांच्या आरोपाबद्दल बोललो. काही जणांची सीआयडी चौकशी सुरु आहे...

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : टीएचआर
घोटाळ्याच्या संदर्भात न्यायालयाचे आदेश आहेत. या सरकारच्या प्रत्येक विषयाच्या बाबतीत मनुष्य बाेलू शकतो. परंतु प्रत्येकांनी सर्व विषयांना स्पर्श केला तर हा विषय कुठल्या कुठे जाईल.

सभापती महोदय, औरंगाबाद खंडपीठाने टीएचआर घोटाळ्याचे प्रकरण रिजेक्ट केले होते. या संदर्भात तीन लोकांनीच नियोजन केले होते. एकाला केस करण्यासाठी सब ऑर्डिनेट म्हणून न्यायालयात पाठविले आणि ते प्रकरण रिजेक्ट करून घेतले. केवळ नावापुरता वकील लावला आणि ती केस स्वतःच रिजेक्ट करून घेतली. त्यानंतर त्याचे अपील दाखल करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयात गेले. सर्वोच्च न्यायालयातून सुध्दा प्रकरण विथ्झॉ करून घेतले. कारण सर्वोच्च न्यायालय तेव्हा ऐकायला तयार नव्हते. सर्वोच्च न्यायालयात दुदैवाने लाल शिक्का लागला नाही म्हणून औरंगाबाद खंडपीठाने निकाल दिला. जर सर्वोच्च न्यायालयाचा लाल शिक्का लागला असता तर औरंगाबाद खंडपीठाने सुध्दा सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाविरुद्ध निर्णय दिला नसता. परंतु काहींनी प्रकरण न्याय प्रक्रियेत अडकून ठेवले आहे. सर्वोच्च न्यायालयातून हे प्रकरण विथ्झॉ केले आणि नागपूर खंडपीठातून ती केस रिजेक्ट करून घेतली. महोदय, अशा प्रकारचे नियोजन करणे सोपे नाही. हे राज्यातील मंत्र्यांना माहित नाही असे नाही. त्यामुळे या संपूर्ण प्रकरणांची सखोल चौकशी केली पाहिजे.

सभापती महोदय, सरकारने अनेक बचत गटांना नवीन नवीन टेक्नॉलॉजी उभी करायला लावली आहे. काहींनी ७०-७० लाख रुपये खर्च केला आहे. त्यामुळे अशा लोकांचा रि-सर्व्हे केला पाहिजे, असे उच्च न्यायालयाने म्हटले आहे. सभापती महोदय, माझ्या मतदारसंघातील मोलगी हा अतिदुर्गम भाग आहे. त्या गावात अजूनही पावसाळ्यापूर्वी गाढवावरून धान्याचा साठा करावा लागतो. नर्मदेच्या पार महाराष्ट्राची गावे आहेत. त्या ठिकाणी बोटीतून सामान न्यावे लागते. या परिस्थितीचा सामना तेथील बचत गटाच्या भगिनी करीत आहेत. त्या भगिनींनी मेहनतीने उभे केलेले बचत गट एका दिवसात उद्ध्वस्त करणे योग्य नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी सांगितल्यानुसार हे सरकार 'माय-बाप' सरकार आहे. त्यामुळे माय-बाप म्हणून आपण त्यांना न्याय द्यावा, अशी माझी आपल्या सर्वांना राज्यकर्ते म्हणून विनंती आहे. या बाबीचा आपण फेरविचार करावा अशी मी विनंती करतो.

सभापती महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानतो व माझे भाषण येथेच थांबवितो.

प्रा. अनिल सोले (पदवीधर)
: सभापती महोदय, विरोधी पक्षातर्फे मांडण्यात आलेल्या नियम २६० च्या प्रस्तावावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, या प्रस्तावाचे वाचन केल्यानंतर आपल्या लक्षात येईल की, अशा प्रकारचा प्रस्ताव मांडण्याची काहीच गरज नव्हती. कारण या प्रस्तावामध्ये कोणत्याही प्रकारचे स्पेसिफिक आरोप नाहीत. एखाद्या विभागाच्या बाबतीत अभ्यास करून मजबूत पुरावे सादर केले नाहीत. एवढेच नव्हे तर आपण आतापर्यंत विरोधी पक्षाकडून करण्यात आलेली भाषणे बघावीत. या प्रस्तावामध्ये ५-६ विभाग एकत्रित केलेले आहेत. या प्रस्तावाचे वाचन केले तर या प्रस्तावामध्ये “अशा अनेक मंत्र्यांवर” असा उल्लेख आहे. तसेच पुढे “न्यायालयाने गंभीर ताशेरे ओढलेले असणे....., अनेकांची सी.आय.डी., सी.बी.आय. चौकशी सुरु असणे” असाही उल्लेख केलेला आहे. माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी हा प्रस्ताव मांडला आहे. त्यांनी आपल्या भाषणाचा समारोप करताना अशी मागणी केली की, या सर्वांची सी.बी.आय. किंवा उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांकडून चौकशी करावी. सभापती महोदय, एका बाजूला या प्रस्तावात नमूद केले आहे की, अनेक मंत्र्यांची सी.आय.डी., सी.बी.आय. मार्फत चौकशी सुरु आहे आणि दुसऱ्या बाजूला विरोधी पक्ष मागणी करित आहे की, त्यांची सी.बी.आय. किंवा न्यायाधीशामार्फत चौकशी करावी. सभापती महोदय, ज्या सन्माननीय मंत्र्यांनी राजीनामा दिला त्यांची चौकशी न्यायमूर्ती झोटिंग साहेब यांच्याकडून सुरु आहे. परंतु ही चौकशी सुध्दा विरोधी पक्षाला मान्य नाही. विरोधी पक्षाकडून मागे सुध्दा या मंत्रिमंडळातील मंत्र्यांवर आरोप करण्यात आले होते आणि त्या आरोपांना माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिले होते. परंतु त्यावर विरोधी पक्षाचे म्हणणे आहे की, मुख्यमंत्री हे मंत्र्यांना क्लिन चिट देणारे मुख्यमंत्री आहेत. महाराष्ट्रातील सामान्य जनतेला हा प्रश्न पडतो की, विरोधी पक्षाला हा प्रस्ताव मांडण्याची काय आवश्यकता होती, हा प्रस्ताव मांडण्याचा उद्देश काय आहे ? एकीकडे म्हणायचे की राजकीय उद्देशाने हा प्रस्ताव आणलेला नाही आणि दुसऱ्या बाजूला विरोधी पक्ष नेते म्हणतात की, तुम्ही पार्टी विथ डिफरन्स नाही. मग कोणासारखे आहोत ? मी विचारू इच्छितो की, विरोधी पक्षाला यातून काय प्रतिपादित करावयाचे आहे ? विरोधी पक्षाचा हे दाखविण्याचा प्रयत्न आहे काय की, तुम्ही आरोप करित असाल तर आम्हीही आरोप करू. या एकाच उद्देशातून हा प्रस्ताव मांडलेला आहे. या प्रस्तावाला कोणत्याही प्रकारचा अर्थ नाही. म्हणून या प्रस्तावाच्या विरोधात बोलण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, या प्रस्तावात नमूद केले आहे की, आम्ही अनेक पुरावे दिले. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी परवाच्या भाषणात उल्लेख केला की, जर मंत्रिमंडळातील कोणी भ्रष्टाचार केला असेल, कोणी चूक केली असेल तर मी बिलकूल मुलाहिजा ठेवणार

नाही आणि त्या मंत्र्यांची गय केली जाणार नाही. अशा प्रकारचे आश्वासन माननीय मुख्यमंत्र्यांनी या चर्चेच्या माध्यमातून राज्यातील जनतेला दिलेले आहे. हे सांगताना त्यांनी हे सुध्दा सांगितले की, कोणी साप-साप म्हणून भुई थोपटत असेल तर ते सुध्दा मी मान्य करणार नाही आणि कोणताही मंत्री राजीनामा देणार नाही. परंतु त्याला सुध्दा क्रिटीसाईज करण्यात आले. सभापती महोदय, विरोधी पक्षाने ज्या पध्दतीने पुरावे दिले त्याला किती अर्थ आहे ? वर्तमानपत्रात आलेल्या बातम्या, निघालेल्या काही ऑर्डर्स, काही मिळालेली पत्रे या आधारावर जर आपण आरोपांची रचना करीत असाल आणि त्यावर माननीय मुख्यमंत्री उत्तर देत असतील तर मुख्यमंत्री त्यांना क्लिन चिट देतात असे सांगितले जाते. परंतु अशा पध्दतीची जबरदस्तीची कागदपत्रे जोडून ती एकत्र करणे आणि त्या चिंध्यांचा साप तयार करणे आणि साप-साप म्हणून भुई थोपटणे योग्य नाही. माननीय मुख्यमंत्री उत्तर देत असताना त्या सापाची पुन्हा चिंधी करतात. या निमित्ताने मी सांगतो की, ज्या ज्या वेळी तुम्ही चिंध्यांचा साप करता त्या त्यावेळी मुख्यमंत्री महोदय तो साप नाही चिंधी आहे हे निश्चितपणे सप्रमाण दाखवून देतात. या सर्व बाबींचा विचार केला तर असे लक्षात येईल की, या प्रस्तावाला निश्चित अशी दिशा नाही. या प्रस्तावाच्या माध्यमातून विरोधी पक्षाला काय म्हणायचे हे समजत नाही. या प्रस्तावात “भ्रष्ट आणि आरोप असणाऱ्या मंत्र्यांना मंत्रिमंडळातून काढून टाकण्याची मागणी होत असणे” असा उल्लेख आहे. मी विचारू इच्छितो की, अशी काऱ्याची मागणी आहे ? अशा पध्दतीने सतत आरोप करून वातावरण निर्माण केले जात आहे. आज या ठिकाणी टोपलीभर विभागावर आरोप केले आणि आरोपाचे केवळ दोन पुरावे आहेत.

श्री. नारायण राणे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जरूर भाषण करावे. विरोधी पक्षाने मांडलेल्या नियम २६० च्या प्रस्तावावर माननीय विरोधी पक्ष नेते आणि विरोधी पक्षाच्या सन्माननीय सदस्यांनी आपले विचार मांडलेले आहेत. त्यांच्यावर अशाप्रकारे हेत्वरोप करणे योग्य नाही. बोलताना चिंध्या वगैरे असे म्हणणे उचित नाही. सन्माननीय सदस्यांनी आपले विचार मांडावेत. आमचे आरोप चुकीचे कसे आहेत, हे माननीय मुख्यमंत्री सांगतील. जर मुख्यमंत्री महोदयांचे काम हलके करायचे असेल तर तुम्ही सांगा. विरोधी पक्षाच्या आरोपांच्या चिंध्या करू हे शब्दप्रयोग कुठले आहेत, ही भाषाशैली कुठली आहे ? उद्या आम्ही असेच काहीही बोललो तर ते सभागृहाला चालेल काय ? सभागृहाची एक आचारसंहिता आहे. संसदीय व असंसदीय शब्द कोणते आहेत हे ठरलेले आहे. सभापती महोदय, असे शब्दप्रयोग केल्यास आपण सन्माननीय सदस्यांना थांबविले पाहिजे. हे चुकीचे असून हे आम्ही पहिल्यांदाच अनुभवतो आहोत.

प्रा. अनिल सोले : सभापती महोदय,
सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे हे ज्येष्ठ सदस्य आहेत. मी असे म्हटले की, जे तर्क
विरोधी पक्षांनी दिले आहेत आणि जी कागदपत्रे त्यांनी सादर केली त्याला काही अर्थ
नाही. सभापती महोदय, विरोधी पक्षांच्या सदस्यांना जसा बोलण्याचा अधिकार आहे
तसाच मलाही आहे. मी एवढेच म्हटले होते की, विरोधी पक्षाकडून चिंध्यांचा साप
करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. त्यामुळे माननीय मुख्यमंत्री आपल्या तर्कांच्या
आधारावर या सापाला चिंधी करून दाखवतील एवढेच मी म्हटले होते.

या नंतर श्री. कांबळे

प्रा. अनिल सोले :

हे अनपार्लमेंटरी आहे का ? माझे असे मत आहे की, मी कोणत्याही पध्दतीचा हेत्वरोप केलेला नाही. मी फक्त हे दाखविण्याचा प्रयत्न करित आहे की, या प्रस्तावामध्ये अशी कोणतीही गंभीरता नाही. फक्त महाराष्ट्र राज्याला, जनतेला एवढे दाखवायचे आहे की, हेही तिकडे बसून आरोप करायचे आणि आम्हीही आरोप करित आहोत.

श्री. किरण पावसकर :

सभापती महोदय, माझी हरकत आहे. सन्माननीय सदस्य भाषण करायला उभे राहतानाच म्हणाले की, या प्रस्तावाला काहीही अर्थ नाही. माननीय सभापतींनी हा प्रस्ताव मंजूर केला आहे, त्याला मान्यता दिली आहे, त्यावर सन्माननीय सदस्य प्रश्नचिन्ह करित आहेत. ....(अडथळा).... नंतर चिंध्या. चिंध्या पुढे आल्या. मग साप आणि सापाच्या पुन्हा चिंध्या, यावर आपण नंतर जाऊ या. माझी हरकत त्यावरच आहे. नियम २६० चा प्रस्ताव कोणता असावा, कोणता नसावा हे माननीय सभापतींपेक्षा सन्माननीय सदस्यांना जास्त कळत असेल तर मी विनंती करेन की, माननीय सभापतींनी या ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्यांचे मत घ्यावे, त्यानंतर कोणता प्रस्ताव आणायचा ते ठरवावे आणि योग्य असेल तो मंजूर करावा.

22/07/2016
MSK/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

HH-224
16:00

तालिका

सभापती : मी सन्माननीय सदस्य प्रा. अनिल सोले यांना सांगू इच्छितो की, आपण आक्षेपार्ह बोलू नये. आपले भाषण लवकर संपवावे.

प्रा. अनिल सोले :

सभापती महोदय, मी हा हरकतीचा मुद्दा खोडून काढतो. मी माननीय सभापतींच्या इंटेशनवर बिलकूल ऑब्जेक्शन घेतलेले नाही. प्रस्ताव मांडण्याचा प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांना अधिकार आहे. प्रस्तावाचे विश्लेषण करण्याचाही प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांना अधिकार आहे. मी त्या अंतर्गत हे करीत होतो. माझे सांगण्याचे तात्पर्य एवढेच आहे की, या माध्यमातून महाराष्ट्र राज्यातील जनतेसमोर हे प्रस्थापित करण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे की, हे विरोधी पक्षात होते, तेव्हा हे आरोप करायचे, आता आम्ही विरोधी पक्षात आहोत, आम्हीही आरोप करीत आहोत. त्या काळात एखाद्या विभागावर आरोप होत असेल तर गाढाभर प्रूफ दिले जात होते, येथे विविध खाते एकत्र करून त्याचा आधारही शोधण्याचा प्रयत्न होत नाही. माझी माननीय मुख्यमंत्र्यांना हीच मागणी आहे की, अशा सर्व गोष्टींच्या चौकशा करा, ज्या-ज्या विभागात ज्या-ज्या तक्रारी आल्या आहेत, त्यांची चौकशी करा आणि एकदा राज्यातील जनतेसमोर हे आरोप किती फोल आहेत हे येऊ द्या. न्यायमूर्तींच्या आणि सीबीआयच्या माध्यमातून चौकशा करा असे सांगितले आहे. आपण या माध्यमातून चौकशा करा. सभापती महोदय, त्या चौकशांचे निर्णय आल्यानंतर देखील एकदा महाराष्ट्रातील जनतेला कळू द्या. तसेच ज्या ३२-३५ केसेस ऑलरेडी सुरू आहेत, आरोप आहेत, त्यांच्या देखील चौकशा करा, त्यावरून महाराष्ट्राच्या जनतेला समजेल की, कोण दूध का धुंला आहे. माझी सरकारला विनंती आहे की, आपण याची सखोल चौकशी करावी, ज्यांनी हेत्वरोप केले आहेत, आरोप केले आहेत, प्रूफ दिले आहेत, ते तपासून पाहण्यात यावेत आणि राज्यातील जनतेला एकदा कळू द्यावे की, आरोप कशा पध्दतीने केले जातात आणि त्यामध्ये किती तथ्य आहे. एवढे बोलून मी माझे भाषण पूर्ण करतो. धन्यवाद !

श्री. नारायण राणे : सभापती

महोदय, लक्षवेधी सूचना होणार आहेत का ?

तालिका सभापती : प्रस्तावावरील चर्चा लवकर संपली तर लक्षवेधी सूचना होतील. आता सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले भाषण करतील.

(विरोधी पक्षातील अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलण्याचा प्रयत्न करित असतात.)

श्री. गिरीश बापट :

सभापती महोदय, आपण या विषयावर चर्चा केली आहे. नियम २६० अन्वयेच्या प्रस्तावावर अनेक सन्माननीय सदस्यांना बोलायचे होते. आता सन्माननीय सदस्यांची नावे संपत आली आहेत. आपण ती नावे कंट्रोल केली आहेत. लक्षवेधी सूचनेकरिता माननीय मंत्री उपस्थित आहेत. माननीय सभापतींकडे अशी चर्चा झाली की, आपण दुपारी ४ च्या सुमारास सभागृहाची बैठक संपवायची आहे. एखाद्या सन्माननीय सदस्यांचे भाषण राहिले आहे. लक्षवेधी सूचनेला उत्तर देण्यास माननीय मंत्री तयार आहेत. मात्र आज शुक्रवार असल्याने अनेक सन्माननीय सदस्यांना गावी जायचे असल्यामुळे आजच्या लक्षवेधी सूचनांचे काय करायचे याचा निर्णय माननीय सभापती व आपण घ्यावा. मला वाटते की, सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेबांचे भाषण झाल्यानंतर आपण आजचे सभागृहाचे कामकाज संपवू या.

22/07/2016
MSK/AKN/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

HH-228
16:00

सभापती : ठीक आहे.

तालिका

श्री. हेमंत टकले

(महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदय, माझ्यावर अतिशय कठीण प्रसंग आलेला आहे. एखाद्या मैफिलित जाऊन कलाकारांची जुगलबंदी ऐकतोय की काय असेच मला कालपासून या चर्चा ऐकताना वाटत होते. काही जे थोडे सन्माननीय सदस्य आहेत की जे इकडचे, तिकडचे कोणी बोलत असेल. आपण एका कर्तव्य भावनेतून या सभागृहात बसून सर्वांची भाषणे ऐकावीत. विरोधी पक्षाचा प्रस्ताव आहे, विरोधी पक्षाने प्रस्ताव मांडताना अनेक खात्यांचा उल्लेख केलेला आहे. चौकटीत राहण्यासाठी काही बंधने नियमानुसार सर्वांना घालून देण्यात आली होती. दोन्ही बाजूंकडून त्याचे किती पालन झाले हाही एक संशोधनाचा विषय असून यानंतर केव्हातरी आपल्याला तो घेता येऊ शकेल. सर्व गोष्टींचा व्यापक विचार करताना आपण पाहतो की, अपरिहार्य तुलना सर्व भाषणांमधून झाली की, अगोदरच्या १५ वर्षांचा कारभार आणि आताच्या १६-१७ महिन्यांचा कारभार काय होता, १५ वर्षांत काय काय झाले याचा सन्माननीय सदस्य भाईंनी पाढाच वाचून दाखविला. त्यावेळी काय झाले, काय झाले नाही असा एक विषय त्यामधून आला. पण या प्रस्तावात जे अंतर्भूत आहे, हे सर्व गेल्या १५-१६ महिन्यांच्या कारभाराविषयी आहे. त्यामुळे त्याची चिंता आपल्या सर्वांना वाटणे स्वाभाविक आहे. हा प्रस्ताव मांडण्याच्या हेतूबद्दलही शंका घेण्यात आली. हा प्रस्ताव अर्थहीन आहे असे बोलून एक सन्माननीय सदस्य सभागृहातून बाहेर सुध्दा गेले. त्यांना म्हणायचे होते की, ते अर्थहीन आहे. त्यांना अर्थही कळला नाही. सभापती महोदय, अशाही पध्दतीचे वक्तव्य या ठिकाणी आले. मी स्वतःच आपल्याला सांगितले की, मी १० मिनिटांत माझे भाषण संपविणार आहे. त्यामुळे ही प्रकरणे काय आहेत, त्यातील नावे काय आहेत, कुठे काय आहे, कोणत्या माननीय मंत्र्यांचे काय झाले, अधिकाऱ्यांचे काय झाले या विषयात जाऊन मला आता पुन्हा आणखी वेळ घ्यायचा नाही. आपण सर्वजण जेव्हा वेगवेगळ्या चॅनेलवरील चर्चा आणि बातम्या ऐकायला कंटाळतो, तेव्हा सहज चॅनेल सर्फिंग म्हणतात तसे करून कोणता तरी एखादा सिनेमाही बघून टाकतो. हल्ली चॅनेल सर्फिंगवर मराठी सिनेमे बऱ्यापैकी बघायला मिळतात. परवा असाच एक सिनेमा मी घरी गेल्यानंतर लागला, मी तो पाहत होतो. कोर्टात चाललेल्या केसचा तो सिनेमा होता. कोर्टामध्ये एका शेतकऱ्याने केस केली होती की, माझी विहीर हरविली आहे, ती मला शोधून द्यावी. त्यावेळी उलथापालथ झाली. हरविलेल्या विहिरीची केस कधीच कोर्टात आली नव्हती. विहीर हरवते म्हणजे काय होते याचीच कोणाला कल्पना नव्हती. शेतकऱ्याने त्याची सर्व कागदपत्रे दाखविली, शेतीचा ७/१२ दाखविला, शेतात विहीर कुठे आहे ते दाखविले, विहिरीत पाणी किती होते ते दाखविले, त्यावर पंप बसविला होता ते दाखविले, त्यासाठी लाईटचे कनेक्शन घेतले होते ते दाखविले, उत्पन्न घेतले होते ते त्याच्या उत्पन्नाच्या विवरणात दाखविण्यात आले होते ते दाखविले असे सर्व करून त्याने माहिती दिली आणि एक दिवस सांगितले की, न्यायाधीश महाराज, आपण स्वतः येऊन पहा. मी हे सर्व पुरावे आपल्यासमोर ठेवले आहेत. आता ती विहीर तेथे नाही, माझी विहीर या लोकांनी कुठे नेली, मला माझी विहीर परत करा.

या नंतर श्री. रोझेकर

श्री. हेमंत टकले :

शेवटी यामधून काही तरी तडजोडीचा फॉर्म्युला काढला जातो त्याप्रमाणे विहीर देण्याचे शासनाने मान्य केल्याचे कोर्टात सांगितले आणि हा सर्व निकाल ऐकल्यानंतर त्या शेतकऱ्याला आपली विहीर परत मिळाली म्हणून अभिनंदन करण्यासाठी लोक गेले. त्यावेळी त्या शेतकऱ्याने त्यांना सांगितले की, “मुळात माझी विहीरच नव्हती, जमीनही नव्हती, शेतीही नाही, मी इलेक्ट्रिक मीटरही बसविलेले नव्हते आणि पाणीही वापरलेले नाही. पण सर्व खोटी कागदपत्रे मला तयार करता आली. ही सर्व खोटी कागदपत्रे मी याच यंत्रणेमार्फत, ज्या ज्या ठिकाणी, जे जे पुरवावे लागते, ते ते देऊन मिळविलेली आहेत.” सिनेमातील ही गोष्ट असल्यामुळे हे अतर्क्य आहे, असे घडत नसेल, असे आपल्याला वाटते. परंतु, गेल्या २० महिन्यातील अनुभव बघितल्यानंतर असे वाटावयास लागले आहे की, अरेच्या, असेही होऊ शकते.

सभापती महोदय, लहानपणी आम्ही मराठी शाळेत शिकलो. शाळेला सुटी लागली तरी सुटीदरम्यान खेळायचे खेळ मर्यादित असत. आमच्या वेळी क्रिकेटचे किट, वगैरे काही नव्हते. लपाछपी, चोर-शिपाई, असे खेळ असत. सन्माननीय श्री.गिरीश बापट साहेब, आपल्यावरही लहानपणी चोर होण्याची वेळ आली असेल. त्याप्रमाणे कधी आमच्यावर चोर होण्याची पाळी येते तर कधी तुमच्यावर पोलीस होण्याची येते. कधी कधी अगदी उलट होते. आता तुम्ही शिपाई झाला आहात आणि त्यामुळे इकडच्या लोकांना चोर म्हणण्याची मुभा मिळाली आहे. अशाच प्रकारचा तर हा खेळ नाही ना, असेही वाटून जाते.

सभापती महोदय, आपण बघितले असेल की, पूर्वी गावात एक सोंगाड्या असायचा. तो गावात कुठलेही सोंग घेऊन यायचा. त्यातील एक सोंग फार छान होते. कधी खोट्या पोलिसाचे सोंग असायचे. पोलिसासारखे कपडे असायचे आणि तो कुणाच्या तरी दुकानात जायचा, दुकानदाराला दम द्यायचा. दुकानदारालाही माहीत असायचे की, हे सोंग आहे, खोटा पोलीस आहे, पण त्यावर सोंगाड्याची रोजीरोटी आहे. पोलीसरूपात तो सोंगाड्या खोटीनाटी दमदाटी करायचा आणि मग दुकानदार सोंगाड्याला “जाऊ द्या, सोडून द्या”, अशी विनवणी करून चवली-पावली त्याच्या हातावर ठेवायचा. त्या काळात लोक सुखी होते. आता सोंगाडे राहिले नाहीत तर सोंगाड्याच्या रूपात भ्रष्टाचाराचा अक्राळविक्राळ, मानवी चेहरा नसलेले, लोक यंत्रणेमध्ये आहेत. संबंध राज्यात जर अशी परिस्थिती व्हावयास लागली, व्यवस्थाच अशी आतपासून पोखरली जाऊ लागली तर आपण कोणाला आवरणार आहोत ?

सभापती महोदय, आमचे काहीही म्हणणे नाही. आपल्याकडे पूर्ण बहुमत आहे. आपल्याला मोठ्या विश्वासाने जनतेने या खुर्चीवर बसविले आहे. कदाचित, आमच्याकडून होती त्यापेक्षा तुमच्याकडून त्यांच्या अधिकच्या अपेक्षा आहेत. कोणत्या आहेत त्या ? प्रामाणिकपणाच्या आणि पारदर्शीपणाच्या अपेक्षा आहेत. अनेक

सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, चौकटीत बसवून, काही तरी दुसऱ्या व्यवस्थेकडे जाऊन, ते कसे नियमात बसविता येईल, असे बघून आणि त्यानंतर आपण सापडणार नाही, याची काळजी घेऊन, आपण ज्या गोष्टी करतो, त्या गोष्टी तुम्हाला, आम्हाला या यंत्रणेच्या कचाट्यातून सुटण्यासाठी उपयोगी पडतील. पण जनतेच्या मनात निर्माण झालेले संशयाचे भूत कधीही जाणार नाही.

सभापती महोदय, मला कल्पना आहे की, आपण विरोधी पक्षात असताना खूप वर्षे संघर्ष करून सत्तेवर आला आहात. सत्तेचे काय आहे, ती एक नशा आहे. सन्माननीय मंत्री श्री.सुधीर मुनगंटीवार यांचे दारुबंदीचे धोरण सोडून द्या. परंतु, दारुपेक्षा भयानक अशी ही सत्तेची नशा असते. सत्ता माणसाला काहीही करायला प्रवृत्त करते. एका इंग्रजी लेखकाने असे म्हटले आहे की, "Power corrupts, Absolute Power corrupts absolutely." इतकी निरंकुश पॉवर आपल्याकडे आली तर आपले कोणी, काही करू शकणार नाही, असे जेव्हा आपल्याला वाटायला लागते तेव्हा आपण थोडेसे, साधा शब्द वापरावयाचा झाला तर 'बनचुके', बनतो आणि वाईट शब्द वापरायचा झाला तर 'कोडगे', बनतो. म्हणजेच, आपल्या कातडीवर काही परिणाम होत नाही. मग सभागृहात विरोधी पक्ष बोलू द्या, मीडियामध्ये काहीही येऊ द्या, कोणत्याही प्रकारची चर्चा होऊ द्या, आपण असे म्हणत जातो की, हे सिध्द होणार नाही, यामध्ये काही अर्थ नाही. आपण असे म्हणतो की, या खात्यात नाही, त्या खात्यात नाही. पण सहज विचार केला तर ही साखळी जन्माला येण्यापासून अखेरच्या क्षणापर्यंत महाराष्ट्रातील सर्वसामान्य माणसाची सोबत करावयास लागली आहे, ही वस्तुस्थिती आहे.

सभापती महोदय, कशात भ्रष्टाचार नाही ? आजच वर्तमानपत्रात मेळघाटमधील बातमी आली आहे. आपल्या खात्यामध्ये समन्वय नसल्यामुळे मेळघाटमधील सर्व यंत्रणा कोलमडून पडलेल्या आहेत, असे आपल्याच सरकारकडून हायकोर्टाला सांगण्यात आले आहे. कारण काय ? त्या यंत्रणांवर कुणाचेही नियंत्रण नाही. कारण नियंत्रण करणाऱ्यांचा नैतिक अधिकार राहिला आहे का, असा प्रश्न खालच्या लोकांना पडला तर ते म्हणतात की, वर चालले आहे तर खाली करण्यास काय हरकत आहे. कोणाला, कुणाची भीती वाटेनाशी होते त्यावेळी अशा प्रकारची परिस्थिती तयार होते. पुढे जाऊन रोज वर्तमानपत्र उघडले तर एकेका हॉस्पिटलमधील किडनी ट्रान्स्प्लंटच्या केसेस आणि त्यामध्ये कशा प्रकारे व्यवहार होतात, यंत्रणेचे अधिकारी देखील कसे सामील झाले आहेत, हे पहावयास मिळते. या सर्वांना संरक्षण कसे मिळत आहे ?

सभापती महोदय, आपले राज्य प्रगतीशील राज्य म्हणून ओळखले जाते. पण धोरणात्मक म्हणून सर्व कामे सरकार करू शकणार नाही. खाजगी लोकांना आणून, त्यांचा सहभाग घेऊन आपल्याला पुढे जावे लागेल. हा स्कोप आपण निर्माण केला तर ज्या बहुमताने आपण सत्तेवर आला आहात, ज्या विश्वासाने सत्तेची सुत्रे आपल्याकडे जनतेने दिली आहेत, त्याचा उपयोग होऊ शकेल. काही विषय आपल्या शासनाचे प्राधान्याचे

आहेत. शिक्षण, वैद्यकीय सेवा, असे जे माणसांच्या मूलभूत गरजांचे विषय आहेत, त्यामध्ये भ्रष्टाचार होणार नाही, एवढ्यापुरते जरी आपण पहिले पाऊल टाकले तरी महाराष्ट्रातील जनता आपल्याला दुवा देईल आणि आमच्यासारख्यांना आपल्याविरुद्ध बोलण्यासाठी फारसे काही राहणार नाही. आपण ज्या पध्दतीने या गोष्टींकडे बघतो आहोत, ती दृष्टी आपल्याला बदलावी लागेल.

सभापती महोदय, आपण आपल्या जाहीरनाम्याला 'दृष्टीपत्र' म्हटले आहे. असे म्हटले जाते की, ज्यांना काहीच जमत नाही ते राजकारणात येतात, ते लोकप्रतिनिधी होतात, ते मंत्री होतात. जे जे काही राहून गेलेले आहे ते सर्व करण्यासाठी मंत्री पदाचा उपयोग करायचा असेल तर अनेक साम्राज्य उभी राहतील. त्यामध्ये पैसा कोठून येईल, पैसा कसा घातला जाईल, कोण कोण पैसा देण्यास सांगेल आणि मग त्या सर्व देणा-यांना सामावून घेण्यासाठी आपल्याला काही गोष्टी कराव्या लागतील. सन्माननीय सदस्य श्री.चंद्रकांत रघुवंशी यांनी सांगितल्यापत्रमाणे हे जे सामावून घेण्याचे धोरण आहे ते कुठे तरी थांबवता आले पाहिजे.

सभापती महोदय, आपण व्हिजन डॉक्युमेंट कितीही छान, आकर्षक पध्दतीने लोकांपुढे आणले तरी त्याची पूर्तता करित असताना आपली जी पावले पडत आहेत, ती चुकीच्या वाटेने, चुकीच्या दिशेला, चुकीच्या मुक्कामी तुम्हाला नेल्याशिवाय राहणार नाहीत. आम्ही आरोप केले, आम्ही हा ठराव आणला आणि ताबडतोब या मंत्र्यांवर कारवाई करा, असे आमचे म्हाणणे नाही. आमचे म्हणणे असे आहे की, बाबानो जर चुकला असाल तर पुढे चुका करू नका.

या नंतर श्री. बोरले

श्री. हेमंत टकले :

कोठे तरी थांबावे, जे चालले आहे ते बरोबर नाही. अगोदरच राज्यावर अनेक संकटे आहेत आणि ही संकटे असताना कशा पद्धतीने पुढे जायचे हे बघावे. कारण, मला असे वाटते की, आपल्याला दोन मोठ्या विजयामुळे जी बेहोशी मिळालेली आहे त्यामुळे आपण एक प्रकारे प्रशासन करणे विसरून, म्हणजे एक दिल्लीची इव्हेंट मॅनेजमेंट कंपनी आणि दुसरी मुंबईतील इव्हेंट मॅनेजमेंट कंपनी आहे. मग काहीही असे ना ? मग मेक इन इंडिया, मेक इन महाराष्ट्र सगळीकडे काहीही असो. आता हाजीअली येथे त्याचा सिम्बॉल लावून काय साधले गेले ? परंतु, त्यावर पैसे खर्च झालेले आहेत. ते पैसे तुमच्या खिशातून खर्च झालेले नाहीत. ते १०० कोटी रुपये जनतेच्या खिशातूनच गेलेले आहेत. आपण अशा पद्धतीने कारभार करणार असू तर हा कारभार कोणत्या दिशेने जाणार आहे, आपण त्यावर कोणते नियंत्रण आणणार आहात ? यापेक्षा महत्वाची गोष्ट अशी आहे की, आपण मंत्री पदाची शपथ घेतलेली आहे. आपण एक प्रकारची वचनबद्धता मान्य केलेली आहे. आपण स्वतःच याचा विचार करावयास पाहिजे. शपथ मोडू नये असे म्हटले जाते. कोणी आईची शपथ घेतली तर आपण लगेच म्हणतो की, आईची शपथ घेऊ नको. आपण मंत्री म्हणून घेतलेल्या शपथेमध्ये एवढे पावित्र्य आहे. आपल्याला आता याचा जणू काही विसरच पडलेला आहे. आपण आता झोपेचे सोंग घेऊ नका. या सर्व गोष्टी आपल्या समोर आहेत. त्यामुळे एकदा तुमच्यामध्ये जो न्याय करावयाचा आहे तो करावा. नाही तर काय होते ? एकाला एक न्याय, दुसऱ्याला दुसरा न्याय, अशा प्रकारचे चित्र काल खालच्या सभागृहात उभे राहिले. आम्ही ते प्रत्यक्ष बघितले नसले तरी आजच्या वर्तमानपत्रातील मथळे आपण वाचले असतील. मग फक्त आरोपच झाले होते ना, सिद्ध तर काही झाले नव्हते ना, परंतु राजीनामा तर घेतलाच ना ? आमचे काय म्हणणे आहे. आपण एकदा मोकळे व्हावे, तुमचा कारभार दाखवून द्यावा, आम्ही स्वच्छ आहोत, आम्ही हे केलेले नाही हे आपण दाखवून द्यावे. आपण जनतेसमोर यावे. आम्ही सांगू की, आम्ही केलेले आरोप चुकीचे होते. ही माणसे नितळ, स्वच्छ आणि प्रामाणिक आहेत. हे राज्याला, देशाला पुढे नेतील. आम्हाला त्याचा आनंद वाटेल. अशा पद्धतीने जर आपल्याला कारभार करावयाचा असेल तर अर्थ लागत नाही असे म्हणून या ठरावाची वासलात कृपा करून लावू नका. याला खूप अर्थ आहे. ज्याला समजून घ्यावयाचा आहे, त्याला तो समजतो. ज्याला त्यावर कृती करावयाची आहे, तो त्यावर कृती सुद्धा करू शकतो. त्यामुळे मी या विषयाचा खोलात जात नाही. आपण मला बोलण्यासाठी कमी वेळ दिला होता. आपण मला बोलण्यासाठी वेळ दिला त्याबद्दल मी निश्चितपणे आपला आभारी आहे.

सभापती महोदय, मी कुसुमाग्रजांची कविता सोबत आणलेली आहे. माझा नाईलाज आहे. मी स्वतःला नेहमी सभागृहात मिसफिट समजतो. कारण, आपले सर्व विषय सुरु असताना माझे डोके भलत्याच ठिकाणी चालत असते. माझ्याकडे कुसुमाग्रजांची कविता आहे. मी माझ्या भाषणांचे नेहमीच कुसुमाग्रजांच्या कवितेतील शब्दांचा वापर करतो. आपल्या पहिल्या काळात म्हणजे त्यावेळी शिवसेना, भाजपचे सरकार सत्तेवर होते आणि आज भाजप, शिवसेनेचे सरकार सत्तेवर आहे. त्यावेळच्या मुख्यमंत्र्यांनी ही कविता मंत्रालयाच्या प्रवेशद्वाराच्या आत लावलेली आहे. मंत्रालयात येणाऱ्या प्रत्येकाने ही कविता वाचावी यासाठी त्यांनी ती कविता तेथे लावलेली आहे. “स्वातंत्र्यदेवीची विनवणी” अशी ही कविता आहे. स्वातंत्र्याला ५० वर्षे झाली त्यावेळी ही कविता लिहिलेली आहे. “पन्नाशीची उमर गाठली अभिवादन मज करू नका,” म्हणजे माझ्यापुढे नतमस्तक होऊ नका. “मीच विनविते हात जोडुनी वाट वाकडी धरू नका.” त्यावेळच्या मुख्यमंत्र्यांना वाटले की, तिने हात जोडून आपल्याला विनंती केलेली आहे. त्यामुळे आपण तिचाच आदर केला पाहिजे. पुढे असे म्हटलेले आहे

की, “जनसेवेस्तव असे कचेरी ती डाकूंची नसे गुहा, मेजाखालुन मेजावरतुन द्रव्य कुणाचे लुटू नका” हे शब्द थोडे कठोर आहेत. आपण फक्त ते फॉलो करावेत. यामध्ये अशा बऱ्याच गोष्टी आहेत. आपण त्या केल्या पाहिजेत. आपण त्या कराव्यात, अशी आमची सर्वांची इच्छा आहे. जे करीत नसतील त्यांना आपण अत्यंत कठोर होऊन या व्यवस्थेतून बाजूला केले पाहिजे, ही आमची मागणी आम्ही कधीही सोडणार नाही. तुम्ही कितीही प्रकाराने स्वच्छतेची, स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत जी सर्टिफिकेट्स दिलेली असतील ती कशी बोगस आहेत, हे आपण आम्हाला येथे करू दिले नाही तर आम्ही ते रस्त्यावर उतरून केल्याशिवाय राहणार नाही. परंतु, ही धोक्याची घंटा आहे. आपल्याला अजून बराच काळ पुढे चालावयाचे आहे. त्यामुळे यातील ज्या काही सुधारणा आहेत, जे चुकीचे लोक आहेत, ज्यांनी चुकीचे काम केले असेल त्यांना यातून बाजूला सारणे, चांगले काम करणाऱ्या लोकांना त्या जागी आणणे आणि राज्यातील जनतेच्या मनात सुरक्षेच्या प्रश्नापासून तर चाललेल्या कारभाराबाबत जो संभ्रम निर्माण झालेला आहे तो दूर करण्याची संधी आम्ही या ठरावाद्वारे आपल्या सर्वांना दिलेली आहे. आपण या संधीच सोन कराल, असा मला विश्वास वाटतो. त्या दृष्टीने या शासनाची पावले पडतील आणि राज्याचे मुख्यमंत्री या प्रस्तावावरील चर्चेला त्याच पद्धतीचे उत्तर देतील, अशी मी अपेक्षा व्यक्त करतो.

सभापती महोदय, आपण मला शेवटी का होईना परंतु, बोलण्याची संधी दिली त्याबद्दल मी आपले आभार मानतो आणि माझे दोन शब्द संपवितो.

तालिका सभापती (श्री.रामनाथ मोते) : सभागृहातील उपस्थिती आणि उपस्थित सर्व सन्माननीय सदस्यांच्या भावना विचारात घेऊन आपण सभागृहाचे आजचे कामकाज येथेच थांबवित आहोत.

सभागृहाची बैठक आता स्थगित होऊन सोमवार, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजी दुपारी १२.०० वाजता पुन्हा भरेल.

(सभागृहाची बैठक सायंकाळी ४ वाजून २७ मिनिटांनी सोमवार, दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजीच्या दुपारी १२.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)
